

Rucasi Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Rucasi te te ãma ĩrob'ui'érézé Ībaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na rob'ui'éré'wa nhisi hã Rucasi na ĩsisi hã. Duré Atusi na rob'ui'éré'wa, ta hã. Ta hã aré dawedé'wa (Corosu. 4.14). Zezusihi wasu'u na rob'ui'éré'wa hãiba amo norĩ hã ta norĩ hã zudezu, Mateusi, duré Marcusi hã, duré Zuwã. Rucasihi si zudezu õ di. Duré Tezopiru hã ĩsiré zudezu'õ ma, ma tã ã ĩbaihã na rob'ui'éré hã tãma tisõ, Rucasi hã.

Tawamhã Rucasi hã ma tã Zezusihi wasu'u na rob'ui'éré, ĩwaptã'ázém hawi sada 're ĩromhãimana mono zém na hã, hãiwa u apã ĩmorĩzéb u hã. Ma tã duré wama ãma rowasu'u za'etẽ za'ra, Zezusihi nhimirowahutuzém na hã. Ma tã duré wama wasu'u za'ra, Zezusi hã ti'ai ãma wasine za'ra ĩpoto na hã. Ma tã duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã a'uwẽ mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei ĩmorĩ na hã, duré zudezu norĩ tẽmep si we ĩmorĩ õ na hã. Taha wa, ma tã Zezusi hã dama siwaihu'u, ti'ai ãma dasiré ĩpoto na hã.

Duré Rucasihi nhimi'ui'éré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusi hã ĩhãzé ré norĩ ãma 're ĩpẽ'ézé mono zém na hã, duré ĩsimarĩ'õ norĩ ãma hã, duré da te dasiwi 're ĩwẽ'õ za'ra mono norĩ ãma, duré samaritanu norĩ ãma, duré wasété na 're ĩnomro mono norĩ ãma.

1-4 Tezopiru, asawi di. Āhãna wa za aima rob'ui'éré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na, sena na waihu'u da. Ni'wam norĩ hã ma tã

Zezusihi wasu'u na te te 're dapo're pu'u na'rata za'ra, titōmo na te te āma 're ĩ'madâ'â za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ĩwasu'u na'rata hawi wama rowasu'u za'ra. Tawamhã ĩsimirowasu'u zarina, ma tô ĩwasu'u na āma rob'ui'éré za'ra ni, da'ahã na. Taha wa, wa hã wa duré ĩsima wẽ, te āma aima rob'ui'éré da. ĩwasu'u na'rata hawi, wa tô rosa'rata pese, te waihu'u pese da. Ni'wam norĩ hã ma tô ĩwasu'u hã aima wasu'u za'ra. Taha wa, wa tô ĩsima wẽ, upsâtã pese na te aima rowasu'u da, rob'ui'éré na, Zezusihi wasu'u hã sena na waihu'u da.

Zuwã Batitaha potozé wasu'u

⁵ Erodi hã zudezu norĩ nhipiti'ai 're, apito na 're hâimana mono ré hã, aibã hã te 're hâimana, Zacaria na ĩsisi hã. Zacaria hã sasedoti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa. Abizaha nhihudu norĩ me, te te tãma 're romhuri za'ra. ĩmro nhisi hã, Izabé na ĩsisi hã. Izabéhé hi'rada hã, Arã na ĩsisi hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa, Arã hã. ⁶ Zacaria norĩ hã ma tô 're hâimana wẽ zahuré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese zahuré. Taha wa, tãma wẽ zahuré di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. ⁷ Tane nherẽ, 'ra zahuré ò di. Izabé hã 'ra waihu'u ò wa, ma tó 'ra āna si'ĩhi zahuré.

⁸ Tawamhã nimahã bātã na ma tô Zacaria hã tinhimromhuri hã 'manha, sasedoti te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb 'remhã. Taha te hã bātã wa, ma tô romhuri 'manha. ⁹ ĩsiré norĩ hã ma tô tãma pisutu za'ra, 'ri para u sébré da, te te tãma romhuri da. Taha wa, 'ri para u, ma tô oto āzé Zacaria hã, wedewati ĩsadaze hã wedeza ne na te te tãma zata da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã te te

tãma zata ré, te ai'ubumro ni rowi, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. ãne ré, hâiwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihâi'ré. Wedeza nhimire niwĩ te za, ìsõ're uwaibaba, ro'o ré, wedewati ìsadaze hã. ¹² Tawamhã te te sãmri wamhã, ma tãma pẽ'ẽwara, Zacaria hã. Te te rosa'rata waihu'u õ di. ¹³ Tawamhã te tãma tinha:

— Zacaria, aipahi tô. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô aimreme hã wapa, tiwi ìrowaptêrêzém na hã. Aimro te za oto ti'ra. Waptã'ã wapsi, ai'ra te za ìsisi, Zuwã na. ¹⁴ Ai'ra hã aima waptã'ã aba wapsi, aima rowẽ wa'aba di za. Da'ahã norĩ ma zama, rowẽ za'ra di za. ¹⁵⁻¹⁶ Prêdu wapsi, ìsimiroti hã pire di za. Taha wa, te za ìsimiroti pire na waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Uwa 'rãi wa'u ìsé hã te te 're hâsi mono õ di za. Duré âzé hã te te 're hâsi mono õ di za. Waptã'ã hawim haré, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré 're mo. Taha si, te za te te 're wapari pese. Taha wa, te za tisiré Izarazéhé nhihudu norĩ hã te te 're apawapto tinhimiroti na, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da oto. ¹⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te za 're mo. Wahi'rada Eriasihi ne, te za 're mo, mreme pire na, duré waihu'u pese na. Tawamhã ai'ra nhimiroti zarina, te za damama norĩ hã ti'ra norĩ hã te te 're sawi pese za'ra. Duré dapo're õ wamhã, te za apã 're dasipizari za'ra, 're ìdanomro wẽ mono zarina, oto 're danomro mono da. ãne wamhã, te za danhimiza'rese sô 're danhimipari za'ra, Danhib'apito zô. — ãne ma tô ìwana ré ãma tãma rowasu'u, Zacariaha ma, hâiwa hawi romhuri'wa hã.

18 Tawamhã Zacaria asa ma tô sadanha, romhuri'wa hã:

— E niha wa za asaze, tane na hã. Wa hã ãhi uptabire oto. Duré ãmro zama, ãhi uptabire. — ãne hãiwa hawi romhuri'wai ma, te tinha.

19 Tawamhã te duré asa tãma tinha:

— Wa hã Dabrizé, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa. Ta hã ma tô we ãzatô, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u da. 20 Tazahã, ãnhimirowasu'u na ãzazei ô di, sena na. Taha wa, te za aima rob'manha 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, aimreme ô na, ai'ra waptã'ãzéb u. Ai'ra waptã'ã wapsi, te za apã aima tisõ, aimreme hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u, Dabrizé hã.

21 Zahadu te rowi sô mapari za'ra ni, Zacari-aha zô. Sô danhimipari za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, sô ãrowaptã'ãzém na hã, 'ri para.

22 Tawamhã Zacaria hã ma tô oto datême watobro, rob u. Datême watobro wamhã, mreme waihu'u ô di. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni:

— Marĩ hã ma tô sô'awi sabu Zacaria hã, danhotô 'rowi, da te 're ãrosawērẽ za'ra mono ne hã. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni. Tawamhã, mreme waihu'u ô wa, ma tô tinhiptômo na si dama rowasu'u.

23 Tawamhã Zacaria, te te romhuri pari, te apã mo, ãma 're ãdawata za'ra mono zém hawi, tinhorôwa u. 24 Syry na ãma ronomro wi, ma tô tiwasã, Izabé hã. Tawamhã a'amo ãmrotô na ãma ãsi'utôrĩzém na hã watobro ô di, tinhorôwa hawimhã.

25 Tawamhã te sima tinha:

— ãhãna ma tô Wanhib'apito hã ãpawapto. Da te oto ãma 're nharĩ za'ra mono ô di za, ã'ra ô na hã. — ãne te tinha, Izabé hã.

ZeZusi za ĩwaptã'ãzém na, Dabrizé te te ĩwaihu'uzé wasu'u, Marizaha ma

²⁶⁻²⁷ Tawamhã a'amo ĩmropã hã Izabéhé ãma oto si'utõrĩ wamhã, ĩwasã na hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma we duré satõ ti'ai u, Dabrizé hã, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa hã. Nazaré u, ma we satõ, pi'õ ubuni ma, te te sadawa wasu'u da. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. Pi'õ nhisi hã, Mariza na ĩsisi hã. Ta hã, azarudu. Ni-wapsi, Zuzéhé me te za sina timro zahuré, apito Dawihi nhihudu me. ²⁸ Tawamhã ma tô we ĩtême wi, Marizaha u, hãiwa ãma romhuri'wa hã. ĩtême wisi wamhã, te tãma tinha:

— Mariza, rowē na 're aihãimana mono. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tô aiwēsã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za aima tinhopru, ĩwē uptabi na. — Āne te tãma rowasu'u, Marizaha ma.

²⁹ Tane nherē, Mariza hã te te waihu'u õ di, ĩsimirowasu'u hã. Taha wa, tipē'ē na, te sima tinha:

— E niha bâ, te õne ĩma tinha. — Āne te sima tinha. ³⁰ Tawamhã te duré tãma tinha, hãiwa hawi romhuri'wa hã:

— Mariza, aipahi tõ. 'Re aimorĩ wē na, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã aiwēsã. ³¹ Taha wa, te za aiwasã. Ai'ra te za aibã na aima podo. Ai'ra hã poto wapsi, ZeZusi na te za ĩsisi. ³² Ai'ra hã prédu wapsi, dama pire na te za 're mo. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra na ĩsisi hã za, danhipai u ĩpire uptabi 'ra na. Ta hã uburé Danhib'apito uptabi hã te za ti'ra ma pisutu, tihi'rata ne, si'apito da, Dawihi ne. ³³ Danhib'apito 're morĩ wa, Zacoho nhihudu sidâpãsi, te za ĩsib'apito 're sãmra. Õne u'ãsi. Te za

ãma 're sib'a'uwẽ u'âsi za'ra. — ãne te Marizaha ma rowasu'u, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

³⁴ Tawamhã asa te tãma tinha, Mariza hã:

— E niha wa za ã'ra, aibã te sa'rese õ nherẽ. —

ãne te tãma tinha.

³⁵ Tawamhã asa te tãma tinha:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono, te za we aipawapto, tiwaihu'u pese na aiwasã da, ai'ra da. Taha da, te za Tipẽ'ẽzani hã we atẽme satõ. Taha wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'ra na, te za ai'ra hã da te 're sisi za'ra. — ãne te Marizaha ma rowasu'u. ³⁶ Te duré tãma tinha:

— Ana wapté hã wa za duré aima wasu'u, Izabé hã. Si'ĩhi uptabi nherẽ, ma tô tiwasã. 'Ra waihu'u õ na, ma tô da te 're wasu'u za'ra. Tazahã, wasã ré sãmra ré hã, 6 na ma tô oto ãma ai'utõ, a'amo hã. ³⁷ Uburé marĩ hã tãma waihu'u pese di, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma. Taha wa, ma tô tiwasã. — ãne ma tô tãma rowasu'u.

³⁸ Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— Wa hã, Wanhib'apito ma, romhuri'wa. Ta hã te te ãma pisutu wa, wa tô ãsima wẽ, ãmreme hã. —

ãne Mariza te tãma tinha.

Tawamhã te te tãma rowasu'u pari, ma tô mo apã hãiwa u, romhuri'wa hã.

Mariza ãmorizé wasu'u, Izabéhé u

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã bãdã umro na ãma si'utõrĩ pari, ma tô Mariza hã sima robza'ra pese, tina waptéb u morĩ da, Izabéhé u. Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, te ãtẽme mo si'aba're na, 'ri ahã u, sa'a u. Tawamhã ma tô oto wi, Zacariaha nhorõwa u. 'Ri para u sébré wamhã, ma tô tina wapté hã sawi. ⁴¹ Tawamhã Izabé hã Mariza te te ãsawizém na te te wapari wamhã, ma tô ãwasã hã

're rési, ĩdi'i 'remhã. Tawamhã ma tô ti'ra wapté ma rowasu'u, Izabé hã. ⁴² 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani te te tâma ĩwaihu'uzéb zarina, rowê te, te mreme 'rãihã na tâma rowasu'u, âne:

— A hã pi'ô norĩ nhipai u, ma tô aima tinhopru, ĩwê uptabi na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ai'ra ma zama, te za tinhopru, ĩwê uptabi na, ai'uté norĩ nhipai u. ⁴³ Duré a hã Wanhib'apito na te za 're aimo. Taha wa, ĩma aipire di. Tane nherê, asisawi ô di, we ĩtême aimorĩ tô da. Taha wa, ĩma rowê di. ⁴⁴ Aimreme na ĩzawi wi, ma tô ĩ'ra hã 're rési, ĩdi'i 'remhã, rowê te. ⁴⁵ A hã aima rowê di. E tihai wa. Wanhib'apito hã te te aima ĩnharizém na âma sazei wa, sena na. Taha wa, aima rowê di. — ãne te ti'ra wapté ma tinha, Izabé hã.

Mariza, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma ĩwatazé wasu'u

⁴⁶ Tawamhã Mariza te tinha:

⁴⁷⁻⁴⁹ — Wanhib'apito âma, wa za 're ĩwata u'âsi.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩnho'reptui'wa, te 're mo. Tãma ĩwapure nherê, ma tô ĩ'ãma rosa'rata. Taha wa, ĩpê'ê na, wa 're ĩto. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwaihu'u pe hã, ĩwê uptabi hã ĩwê na ma tô ĩma 'manha. Taha wa, ĩwê na te te ĩma ĩ'manharĩ wê na, te za dasima da te 're ĩwasu'u u'âsi.

⁵⁰ ĩmreme, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, te za da'ãma 're pê'êzé u'âsi. Ōne u'âsi.

⁵¹ Tiwaihu'u pese na 'rãwi sina 're ĩwata za'ra mono norĩ hã te za te te wama 're awano'ô.

⁵² Apito norĩ hã te za roti hawi te te 're azani, wapure na oto 're nomro mono da. Tipire

na sina 're ĩwata za'ra mono õ norĩ si te za te te 're apisutu, pire na oto 're nomro mono da.

53 Mra, da te 're s pata za'ra mono wamh , sa' t  na te za dama 're s pru.  sibrob ah  norĩ h  te za sisiti te te 're azat rĩ, ubana oto 're nomro mono da.

54-55 Dur h  wahi'rata norĩ ma, ma t  ropisutu,  sihudu sid p si te te 're apawapto mono da. Taha wa, ma t  wa norĩ h  Izaraz h  nhihudu norĩ h  te te 're wa'apawapto, wa te t ma 're  romhuri za'ra mono h . Simizawi pese wa, ma t  Abra' h   ma 're p ' z  u' si. Tiwi simani   di. Dur   sihudu sid p si, ma t   ma 're p ' z  u' si za'ra. Tiwi simani za'ra   di.

 ne 'Re  h imana u' si mono  ma te tiwata, Mariza h .

56 Tawamh  Izab h  'rata s mra r , ma të a'amo h  si'ubdat   ma ai'ut . Taha pari, te ap  mo Mariza h , tinhor wa u.

Zuw  Batitaha wapt ' z  wasu'u

57 Tawamh  Izab h   ma  'ra h   s pu'uz  h  ma t  b d  h   wa wapt r . Tawamh  ma t  t ma podo, 'wat br mi na. 58 Poto wamh ,  'rata 're  s r wa za'ra mono norĩ h  ma t   wasu'u h  wapari za'ra.  sis naw  norĩ zama, ma t   wasu'u h  wapari za'ra, 'Re  h imana u' si mono h  tiw  h  te te t ma  s mri na h . Taha wa, te ubur   sab d  're to za'ra.

59 Tawamh  b d  h   wapt ' z m na h , 7 na ma t   ma ai'ut . Taha wa, aw m na ma oto sih iwata nhiz ri ni. 'Re  h imana u' si mono nhib'a'uw  're morĩ da,  pibui pese z b da, ma sih iwata nhiz ri ni. Tawamhã  mama nhisi na, te ar  sisi za'ra ai'ut  h ,

Zacaria na, ĩsisānawā norĩ hã. ⁶⁰ Tazahã, ĩna hã te tãma nharĩ za'ra:

— Maze di. Zuwã na, te za tinhisi. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

⁶¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E mahãta ĩmama sisānawā, āma ĩsisizéb da hã. E Zuwã na, ma tô ti'manhisi. Mare di. ĩmama sisānawā hã āma 'manhisi õ di, Zuwã na. — Āne te ĩna ma nharĩ za'ra ni.

⁶² Tawamhã Zacaria te sadanharĩ za'ra, ĩ'ra nhisi na. ⁶³ Tawamhã tinhiptõmo na, ma tô dama tinha, ĩbaihã te te tãma âri za'ra da, ti'ra nhisi na te te rob'ui'ééré da. Tawamhã wedepo'ore hã ma tô tãma âri ni, ĩsryre hã. Tawamhã āne ma tô rob'ui'ééré: “Zuwã na ĩsisi hã za.” Āne ma tô tãma waihu'u za'ra. Tawamhã ĩsisānawā norĩ hã te āma titob'uzu za'ra, tinhisi na te te sisi õ wa. ⁶⁴ Tawamhã ti'ra nhisi na te te rob'ui'ééré pari, ma oto mreme watobro apã, Zacaria hã. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma te tiwata, sõpru wa. ⁶⁵ Tawamhã 'ri 'rata 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ĩwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô tãma tipahi za'ra, õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa. Tawamhã sa'a āma, ma tô ĩwasu'u wapari za'ra ni, daro mono bâ, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma. ⁶⁶ Tawamhã, da te wapari za'ra wamhã, ĩwasu'u hã wẽ wa, te āma rosa'rata u'âsi za'ra ni. Te duré āma tasisadanharĩ za'ra ni:

— Prédu wamhã, e marĩ na te za 're hâimana, 'watébrémi hã. — Āne te dasima nharĩ za'ra ni, ĩwẽ na te te sada 'manharĩ wa, Zuwãhã zada, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

Zacaria, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma ĩwatazé wasu'u

⁶⁷ Tawamhã Zacaria hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptom na, ma tô mre, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u na, ãne:

⁶⁸ — 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã wẽ di, Wanhib'apito hã. Wẽ wa, wa za ãma 're wawata u'ãsi za'ra. Wa norĩ hã Izarazéhé nhihudu, te za we oto wapawaptob za'ra, wanhitob'ru nhimiwada'uri hã wama wapu za'ra da, rowẽ na 're wasi'ubumroi mono da.

⁶⁹ Ma tô we oto watẽme satõ ãwãihu'u pe hã, Wanho'reptui'wa da hã, apito Dawihi nhihudu hã. Tãma ãromhuri'wa, Dawi hã.

⁷⁰ ãne duréhã, ma tô romhã ré rowa'õtõ za'ra dama, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, te te sima ãpisutu za'ra norĩ hã. Wẽ uptabi za'ra di.

⁷¹ Wazawi'õ'wa norĩ wi, ma tô wama ãma ropisutu, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã, te te 're wa'anho'reptui mono da, wawẽ'õ'wa norĩ, te te 're wawada'uri tõ za'ra mono da.

⁷² Te za tô te te dama 're ab'manharĩ wẽ u'ãsi, wahi'rata norĩ ma, te te ãropisutuzéb uwaibaba. Tô sena te te tãma ãropisutuzé hã, te za te te ãma 're a'uwaimrami u'ãsi. Tiwi simani õ di za.

⁷³⁻⁷⁵ Duréhã ma tô Abra'ãhã ma tinha, tô sena ãsihudu te te 're wa'apawapto mono da, wawẽ'õ'wa norĩ wi, te te 're wa'anho'reptui mono da, wapahi ãna, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, duré ti'ai ãma ré, ãsõ'a 're wanomro mono da, wawẽ uptabi na.

ãne Zacaria hã ma tô dama tinha. ⁷⁶ Te duré tinha, ti'ra ma:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, danhipai u ãpire up-tabi. A hã ãsadawa wasu'u'wa, te za 're aimo. ãsadawa wasu'u'wa na, te za aiwaihu'u za'ra ni. Datême te za 're aimo, Wanhîb'apito wana, asimiroti na 're da'apawapto mono da, Wanhîb'apito zô danhimipari sina 're danomro wê mono da.

⁷⁷ Datême 're aimorî wamhã, te za 're ãda'apo're pu'u mo, ãne: “'Re ãhâimana u'âsi mono hã te za te te aima 're aparî 'wa, marî hã 're ã'manharî wasété za'ra wa'aba mono zé hã. ãne te za te te 're asõ'reptu za'ra wa'wa.” ãne te za 're ãda'apo're pu'u mo.

⁷⁸ Wahuré te tâma 're hâimana, ãpê'êzézé hã, duré ãsimizawi pese zé hã. ãne 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Wanhîb'apito hã. Taha wa, te za oto te te 're wa'anho'reptu, rowê na 're wanomro mono da. Bâdâ 'rãî wato-bro wamhã, tâibâ oto robra hã. Tawamhã dama 're rowê za'ra mono di za. Tane, Wanho'reptui'wa hã te te wama 're aparî mono wamhã, marî, wa te 're ã'manharî wasété za'ra mono zé hã, taha wa, wama 're rowê za'ra mono di za.

⁷⁹ Tawamhã ab're pipa te, robzei'õ u'âsi, 're wanomro mono õ di za. Te za oto te te 're wa'anhimroi wê, rowê na 're ãwanomro mono zém na.

ãne Zacaria hã te ti'ra ma rowasu'u.

⁸⁰ Tawamhã 'watébrémi hã ma tô tiprédu. ãhãiba hã siptete di, prédu wamhã. Tiwasété wi siptete wamhã, 're morî wê di. A'ubuni wi, te oto 're sãmra. Bâdâ ãwa waptã'ã wapsi, te za datême 're mo,

te te dama 're sadawa wasu'u mono da, Izarazéhé
nhihudu norĩ ma.

2

Zezihi waptã'ázé wasu'u

Mateusi 1.18-25

¹⁻² Tawamhã Zuwã hã waptã'ã wamhã, ma tô
Roma ãma danhib'apito Adusitu hã dama ti'ru,
uburé danhisi na, da te daza'rata za'ra da. Dahâiba
te te waihu'u da, ma tô dama ti'ru, daza'ratazé
hã. Daza'rui mono bâ danhib'apito uptabi, apito
Adusitu hã. Tawamhã ma tô dahâiba za'rata na
sâna'rata za'ra ni, Sirenizu hã, ãsadawa para te te
dama 're roti mono ré, Siriza na ti'a nhisi ãma.
³ Taha wa, dahi'rata za'ru u, ma tô 're danomro
daro mono bâ, danhisi na da te 're daza'rata za'ra
mono da.

⁴ Taha wa, Zuzé hã te mo, tihi'rata za'ru u. Apito
Dawi hã ãhi'rata wa, tihi'rata za'ru u te mo, Berẽ
u. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Berẽ
hã. Nazaré hawi te mo, Berẽ u. Darireza na
danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. ⁵ Timro
me, te tineb zahuré Marizaha me, ãsisi na, da te
dame rob'ui'ééré zahuré da. Wasã ré, te saprõ.

⁶⁻⁷ Tawamhã Berẽ u, ma tô aimasisi zahuré. Berẽ
ãma simasisi ré, ma tô ãwasã hã ãma sépu, te te ãma
ĩrosõwada 'rada hã. Tawamhã ma tô tãma waptãrã,
aibã 'rare hã. Waptã'ã wamhã, zazahã pa na ma
tô ubu, ãna hã. Te te ubu pari, ma tô tihi, nomro da,
danhimizama hã 're ãsaihuri mono zéb 're, wede're
wa. 'Re ãdanhimi'wara mono zéb ãma hã, 'ri 're baba
hã tãma 'maihãimana zahuré õ wa, ma tame tihi.

*Pone'ẽrebã 'madã'ã'wa norĩ ma, romhuri'wa te te
ĩrowasu'uzé wasu'u*

⁸ Tamemhã pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô mara bâre asimro, Berẽ 'rata. Tinhimizama te 'madâ'â za'ra a'ubuni wi, rom na. ⁹ Tawamhã tinhimizama te te 'madâ'â za'ra ré, misi, ma tãma sihâi'ré za'ra, hâiwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã. Tawamhã aibâ norĩ 'rata, rowa'a ma tô tãma rowa'a za'ra. Rowa'a sa'ëtê di, 'Re ãhâimana u'âsi mono hawimhã. Tawamhã, ãsisiwi rowa'a za'ra wamhã, ma tô tãma tipahi za'ra. ¹⁰ Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa, te tãma nharĩ za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tã. Wa hã wa wei mo, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Rowasu'uwẽ hã da te wapari za'ra wamhã, dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. ¹¹ ã bêtã na ma tô waptãrã Berẽ ãma, danho'reptui'wa da hã, Dawihi za'rui ãma. Ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu, Danho'reptui'wa da, uburé Danhib'apito da hã. ¹² ãwaptã'ãzé hã tô sena na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ai'uté hã ãsabu za'ra wa'wa. Wede're wa, te nomro, zazahã pa na, ubu ré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa hã.

¹³ Tawamhã awa'awi ma tô tãma sihâi'ré za'ra romhuri'wa norĩ hã, ahã uptabi na, hâiwa hawimhã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma te tiwata za'ra, ãne:

¹⁴ — 'Re ãhâimana u'âsi mono hã sõprub di, hâiwa ãma 're ãsãmra mono hã. Ma tô sima dawẽ, ãwẽ hã te te dama 're anhomri mono da, rowẽ na 're danomro mono da oto, ti'ai ãma hã. — ãne te tinho're na ãma tiwata za'ra.

¹⁵ Tawamhã romhuri'wa norĩ hã hâiwa u apã si'aba'réi wamhã, pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ hã

ma tô sima nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'réi wa'aba Berẽ u, Wanhib'apito, marĩ te te wama ĩwaihu'u za'ra hã wa te sabu za'ra da. — ãne te si'ru za'ra.

¹⁶ Tawamhã si'aba'ré na te oto ai'aba'ré, Berẽ u. Tame ma tô sabu za'ra Mariza hã, Zuzéhé me. Ai'uté zama, ma duré sabu za'ra. Danhimizama sazé wa, wede're wa, te nomro. ¹⁷ Te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zuzé norĩ ma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ nhimirowasu'u na, ai'uté ãma hã. ¹⁸ Uburé da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, pone'ërebã 'madâ'â'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. ¹⁹ Mariza hã ĩsimirowasu'u na te te 're rosa'rata u'âsi, tipê'ë na. ²⁰ Taha pari, te apã ai'aba'ré, pone'ërebã 'madâ'â'wa norĩ hã. Morĩ sina, te ãma tiwata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, rowasu'u te te ĩwapari za'ra zém na, duré te te ĩ'madâ'â za'ra zém na. Hãiwa hawi romhuri'wa nhimirowasu'u zarina, tô sena na te te waihu'u za'ra wa, ma tô tinho're na ãma tiwata za'ra.

Zezusi na, da te ĩsisié wasu'u

²¹ Romhuri misi ãma si'utõrĩ pari, ai'uté ĩwaptã'ázém na hã, ma tô oto sihãiwata nhizâri ni. Ma tô duré sisi zahuré ĩna norĩ hã, Zezusi na. ã hã ĩsisi hã waptã'ã õ ré, hãiwa hawi romhuri'wa te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma sisi zahuré.

²²⁻²⁴ Tawamhã bådã ma tô oto ĩwa waptãrã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da, Zuzé norĩ hã, Marizaha me. Te za ãma uwaimrami zahuré, ti'ra na, duré pi'õ na. ãne Mozésihi nhimi'ui'ére hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na: “Aibã 'rare, waptã'ã wamhã, te te ãma ĩrosõwada 'rada hã te za ĩmama norĩ te te tãma

're sômri za'ra apâ, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma." ãne ãsimiroti hã. ãsimiroti hãiba amo hã, ãne: "Pi'õ hã 're 'ra za'ra mono wamhã, te za maparane naire hã te te tãma 're sômri za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma. Naire õ wamhã, te za maparane utu'ure te te tãma 're sômri za'ra, apâ tãma 're hãiba wẽ za'ra mono da, pi'õ norĩ hã." ãne ãsimiroti hã. Taha wa, ãsimiroti zarina, te oto Zuzé norĩ hã tineb zahuré ti'ra ré, Zeruzarẽ u, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ti'ra te te sômri zahuré da, duré si te te tãma sômri zahuré da, da te tãma zata zahuré da.

Simi'ãhã wasu'u

²⁵ Tawamhã aibã hã te 're sãmra Zeruzarẽ ãma, Simi'ã na ãsisi hã. Wẽ na te 're mo, Simi'ã hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're 'madã'ã pese. Danho'reptui'wa zõ, te 're simipari u'âsi, Izarazéhé nhihudu norĩ te te sõ'reptu za'ra da.

²⁶ 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré, te 're mo, Simi'ã hã. ãpẽ'ẽzani hã ma tô tãma ropisutu, ãne: "Atã'ã õ ré, te za Danho'reptui'wa da hã ãsabu, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã." ãne ma tô Simi'ãhã ma waihu'u siro. ²⁷ Tawamhã te te tãma ãwaihu'uzéb zarina, te oto mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, Simi'ã hã. ãsa'u si, ma tô tizasi zahuré, Zuzé norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da. ²⁸ Tawamhã Simi'ã, ma tô tipa ti'ã ã'ra hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma wata da. ãne te ãma tiwata:

²⁹ — ãhãna ma tô ãma ãma ã'uwaimra, aimreme hã. Taha wa, ãto na, wa za a'ré.

³⁰ Wa hã ãtõmo na, wa tô oto sabu, danho'reptui'wa da hã.

³¹ Uburé da'udâna zama ãpisudu hã wa tô sabu.

³² Rob'uuiwêzé hã te te bâdâdi uiwê wamhã, damorĩ wê di. Tane te za zudezu'õ norĩ ma, te te 're awaihu'u asimiroti hã, ãma 're nomro wê mono da. Wa norĩ ma, 're rowê za'ra mono di za, asib'a'uwê norĩ ma, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ãsabâdâ za da te dasima 're wawasu'u wê u'âsi za'ra mono wa.

Ãne te 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma tiwata, Simi'ã hã.

³³ Tawamhã Simi'ãhã mreme, 'watêbrêmi ãma te te wapari zahuré wamhã, ma tô ãma titob'uzu zahuré, ãmama norĩ hã, ãna me. ³⁴⁻³⁵ Tawamhã Simi'ã hã te tiwi rowaptê, 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, te te 're pawaptob zahuré mono da. Marizaha ma, te duré tinha:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô ai'ra hã pisutu, watême wei morĩ da, Izarazé na warom nhisi u. Tawamhã, watême wei morĩ wa, te za da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. Tane nherê, da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za. Danho'reptui'wa na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, te te pisutu nherê, niwapsi te za ai'ra hã dasiwi wê'õ ni, da'ahã na. Tawamhã da te dasiwi wê'õ wamhã, dama waihu'u pese di za oto, danhimirosa'rata wasédé hã ai'ra ãma hã. Sib'ézé ã'wa pese na, da te 're danhahãri za'ra mono wamhã, dama 're rowê za'ra mono õ di za. Tane ai'ra hã da te dasiwi wê'õ wamhã, aipê'ézé ahã di za. — Ãne te romhã ré Zesusihi na ma rowasu'u, Simi'ã hã.

Ãna na, pi'õ nhisi wasu'u

³⁶⁻³⁸ Tawamhã pi'õ hã te 're hâimana, Ãna na ãsisi hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa,

pi'õ hã. Īmama nhisi hã, Panuwé na ĩsisi hã. Īhi'rata nhisi hã, Asé na ĩsisi hã. Ma tô oto si'ĩhi uptabi, Āna hã. Sahuré 're simasisi zahuré mono ré, ma tô āma tiwahub zahuré, 7 na. Tawamhã ĩmro, ma tô dārâ. Tiwi ĩdâ'āzēm na hã ma tô oto āma tiwahub ahâ, 84 na. Pi'õ hã te 're sāmra u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma, 'ri 'wawi wa'ra āma. Rowa'a ré zama, te āma 're wata, barana zama. Nimahã bātâ na si, te sai āna 're sāmra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're mreme mono da. Tawamhã Simi'ā hã Marizaha ma, te te rowasu'u ré, ma tô ĩtēme tiwisi za'ra, Āna hã. Tawamhã ai'uté te te sabui wē te, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Tawamhã ma tô te te dama 're wasu'u, Danho'reptui'wa da hã, ai'uté hã. Danho'reptui'wa zô, 're ĩsimipari za'ra mono norĩ ma, ma tô te te 're rowasu'u za'ra. Ta norĩ hã te sô 're simipari za'ra, te te da'anho'reptu da, Zeruzarē āma.

Nazaré u, apâ ĩnebzé wasu'u

³⁹ Zuzé norĩ hã zahadu te aimasisi, Zeruzarē āma. Tame simasisi ré, ma tô āma uwaimrami zahuré, uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tawamhã te oto tineb zahuré apâ, tirob u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, te tineb zahuré apâ, Nazaré u. Tawamhã ma tô aimasisi zahuré apâ, tinhorõwa u.

⁴⁰ Tawamhã ma tô tiprédu, 'watébrémi hã. Hâiba nhiptete di oto. Īsimiroti hã wē uptabi di duré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're pawapto mono wa, wē uptabi di, ĩsimiroti hã.

ZeZusi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma, ĩsāmrazé wasu'u

41 Wahup sidâpâsi, te Zezusihi mama norĩ hã dame 're neb zahuré Zeruzarẽ u, dato hã da te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Ezitu hawi te te ãdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. 42 Tawamhã 12 na Zezusihi ãma wahu wamhã, te duré ãme timorĩ zahuré oto, datoi u hã. 43 Tawamhã dasi'rã'õtõ pari, ãmama norĩ hã ma tô dame tipusi zahuré, tirob u apã neb zahuré da. Tazahã, Zezusi hã te zahadu nhamra, Zeruzarẽ ãma, timama norĩ za'u. ãsa'u ãsãmra zahuré zém na hã te te waihu'u zahuré õ di. 44 Dame morĩ newa, te ãmama norĩ hã dame tineb zahuré apã, tirob u, te te ãma rosa'rata zahuré ãna. Bãtã bã, te dame tineb zahuré. Tawamhã te sô da'ab'madã'ã zahuré. ãsisãnawã norĩ, te te sô ab'madã'ã zahuré. ãsiwadi norĩ zama, te duré sô ab'madã'ã zahuré. Tane nherẽ, ma tô sô amrami zahuré. 45 Tawamhã, sô simrami zahuré wamhã, te apã tineb zahuré, sô rĩtĩ zahuré da. 46 Tawamhã si'ubdatõ bãdã ãma ne wapsi, ma tô sôpêtẽ zahuré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma dame sãmra ré. Zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ me, te dame nhamra. Tame te Zezusi hã da'awapa, roti na. Te duré roti na da'azadanha, roti hã te te tãma waihu'u pese za'ra da. 47 Zezusi hã roti te te waihu'u pese wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãsimirowaihu'u na hã. 48 Duré ãmama norĩ hã te te 'madã'ã zahuré wamhã, ma duré ãma titob'uzu zahuré. Tawamhã ãna te tãma tinha:

— ã'ra, e tiha da, ma tô ãne hã wama ã'manha. Taré wa tô asõ 're warĩtĩ, aimama me, wapẽ'ẽzé sina. — ãne te ãna hã tãma tinha.

49 Tawamhã te asa tãma nharĩ zahuré:

— E marĩ da, ma tô ĩzô 're airĩtĩ aba mo. E ĩ'ãma rowaihu'u aba ãna, ĩmama nhorõwa ãma ĩnhamra na hã.

⁵⁰ Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré õ di, te te ĩnharĩzém na hã.

⁵¹ Tawamhã Zezusi te ĩme timorĩ zahuré apã, Nazaré u. Tame timama norĩ mreme, te te 're wapari pese. ĩna hã ĩ'ra tãma ĩsiwasu'uzéb zahuré na, te te 're rosa'rata u'ãsi, tipê'ẽ na.

⁵² Tawamhã ma tô oto tiprédu, Zezusi hã. ĩsimiroti hã wẽ uptabi di. Wẽ na 're morĩ wa, ma tô wësã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã. ĩsiré zudezu norĩ hã ma tô duré wësãmri za'ra.

3

*Zuwã Batita te te dama ĩrotizé wasu'u
Mateusi 3.1-12; Marcusi 1.1-8; Zuwã 1.19-28*

¹ Tawamhã 15 na ma tô ãma tiwahu, Tiberizuhu ãma, danhib'apito na 're hâimana mono ré, Roma ãma. ĩsadawa para, te Põsi'u Piratu hã te te dama 're roti, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodi hã te te dama 're roti ĩsadawa para, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodihi no hã Piripi hã te te dama 're roti, ĩsadawa para, Itureza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Taraconiti na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Risâniza hã te te dama 're roti, ĩsadawa para, Abireni na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. ² Duré Anasi hã, Caipasihĩ me, dama pire uptabi na te 're tineb zahuré, sasedoti na hã. Uburé 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, pire zahuré di. ĩne wamhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã timreme hã Zuwãhã ma tisõ, a'ubuni u

're sãmra mono ré. Zacariaha 'ra, Zuwã hã. Ìsadawa para te te dama 're roti mono da, ma tô timreme hã tãma tisõ. ³ Taha wa, Zuwã hã te oto datême 're mo, Zoda pa 'rata, 're Ìsi'ubumroi mono norĩ u. Tawamhã, datême 're morĩ wamhã, ãne te te dama 're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ìhâimana u'âsi mono, marĩ 're Ìmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhã â dawabzuri hã wa za te aima 're ab'manharĩ 'wa. — ãne ma tô te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁴ ãne wamhã, ma tô sina uwaimra romhã ré, Iza'iza te te dama ìrowasu'uzé hã. ãne, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te te dama ìrowasu'uzém na rob'ui'ééré hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:

Bâdâdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Ìmana 'rãmi bâdâdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.

⁵ Sa'a wa'wa, rob'rehã hã te za asiwi Ìsito wa'wa, aiwab da. Sa'a zama, te za asiwi ìhâpâ 'wa. Bâdâdi nhi'oto wamhã, Ìmana 'rãmi te za asiwi ìhiri 'wa, awa'awi da. Roptâi wamhã, te za asiwi ìromhâpâ 'wa, aiwab da.

⁶ Tawamhã, watême wei wisi wamhã, te za aihĩni sabu za'ra ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã, Danho'reptui'wa da. ãne te za ni'wa hã te te dama 're roti, a'ubuni wi.”

ãne romhã ré, ma tô ãma rob'ui'ééré, Iza'iza hã.

⁷ Tawamhã da'ahã na ma tô Zuwãhã u 're dasi-hutu, â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono da. Tawamhã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono õ ré, te ãne te te dama 're anharĩ:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne, te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ãtẽme ai'aba'rẽi wa'wa bẽtẽ, tarẽ â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra wa'aba wa, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimihãzẽ wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bã, aiwasẽdẽ hã rẽme za'ra wa'aba õ nherẽ. ⁸ Sena na aiwasẽdẽ hã ãrẽme za'ra wa'aba zẽm na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Durẽ Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te 're ã'ãihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma, waihu'u pese di, ã ẽtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're nomro mono da oto, ẽne hã. ⁹ Hãtãra hã ma tã ni'wa hã sarõtõ oto, wede te te ãma sari nhihãri da. Uburẽ wede hã 're ã'rãi pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhamã u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simirẽ'ẽ Zuwã hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimihãzẽm na hã.

¹⁰ Tawamhã ãsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te sadanharĩ za'ra ni, ãne:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ãwẽ hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tã da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra ni.

¹¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã, ti'uza ãsõ'utu'u hã maparane wamhã, te za tihãiba amoi ma misi tisõ, uza õ wa. Durẽ ni'wa hã, tisa hã te za tihãiba amoi ma tisõ, sai õ wa. — ãne te tãma roti za'ra.

¹² Tawamhã danhib'apito ma, rob'uiprazẽ ubumroi'wa norĩ hã ma ãtẽme aihutu, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ za'ra da. Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa norĩ hã bété e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni ĩwě hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tō da hã. — Āne te sadanharĩ za'ra.

¹³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Ī'uwai'baba si, te za dawĩ 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mo, rob'ui'prazé hã. Āma dawĩ 're pararé za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, Zuwã hã.

¹⁴ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te duré siwi 'mahâ:

— Wa norĩ hã bété, e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ĩwě hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tō da hã. — Āne te sadanharĩ za'ra.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Asiptete na, rob'ui'prazé hã dawĩ 're waibu za'ra wa'aba mono õ di za. Duré asadawa nhipese na, rob'ui'prazé hã dawĩ 're waptērē za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aipawa'âbâ 'wa hã 're ĩwaibui aba mono na hã asima āma 're rowě pese za'ra wa'aba mono. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã, Zuwã hã ma tō te te dama 're rowasu'u, Danho'reptui'wa, za we ĩmorĩ na hã. Tawamhã te dasima nharĩ za'ra ni, āne:

— Āté wanho'reptui'wa da hã romhutu na, te za wei mo. Āté Zuwã hã, wanho'reptui'wa. — Āne te dasima nharĩ za'ra ni. ¹⁶ Tazahã, āne ma tō dama tinha, Zuwã hã:

— Wa hã wa tō â na si â dawabzuri hã te aimã 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Īza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hã wei wi. ĩma pire wa, ĩpara'uza wasisizé, te tãma wasihu waihu'u õ di za. Īma ĩpire hã

wei morĩ wapsi, te za Tipẽ'ězani hã te te aima 're anhomri 'wa, unhama ro'o ne hã. ¹⁷ Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ĩsa'warizéb 're. Tawamhã ĩtomhã te za da te ãma ro'o za'ra. ĩro hã sa'ětẽ nherẽ, da te wĩrĩ waihu'u õ di za. Tane, ĩma ĩpire hã wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ĩtomhã za'wari ne. — Āne ma tô Zuwã Batita hã dama rowasu'u.

¹⁸ ĩwasu'uwẽ na te te 're da'apo're pu'u, Zuwã Batita hã. Tawamhã marĩ na hã ĩsimirowasu'u hã ahã di, 're danomro wẽ mono da, te te dama 're roti mono ré hã. ¹⁹ Tawamhã apito Erodihi ma, te duré tinha, wasété na 're morĩ wa. Tinoi mro, ma tô ti'â, Erodi hã. ĩnoi mro nhisi hã, Erodihi na. Ma tô duré tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ. Taha wa, te tãma tinha, Zuwã hã. ²⁰ Taha wa, Erodi hã ma tô Zuwã hã dama ti'ru, dazazéb 're, da te sêrẽ da. Āne wamhã, ma tô ĩsipai u tiwasédé hã 'manha, Erodi hã.

*Zezi hã, â dawabzuri te te ĩ'manharĩzé wasu'u
Mateusi 3.13-17; Marcusi 1.9-11*

²¹⁻²² Tawamhã dazazéb 're, zahadu da te sêrẽ õ ré, te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zuwã hã. Te te dama ab'manharĩ parimhã, Zezihi ma zama, ma 'manha. Tawamhã Zezihi hã te mre, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma. Mreme ré, hãwa ma we si'ridawa, ĩsisi nho'õmoi baba. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ězani hã ma we ĩtẽme wi, utu'u ne. Hãwa hawi, te we tãma tinha, ãne:

— A hã ĩ'ra. Ĩma asawi uptabi di. Aima ĩto za'ětē uptabi di. — Āne te we tãma tinha, Ĩmama hã.

Zezusihhi hi'rata norĩ wasu'u

Mateusi 1.1-17

²³ Zezusi hã 30 na ãma ĩwahub ãma, ma tō romhuri na sãna'rata, Timama zadawa wasu'u na hã. Zuzéhé 'ra newa, ma tō ĩ'ra na, da te 're sisi za'ra. Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Eri na ĩsisi hã. ²⁴ Erihi poto'wa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi poto'wa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. Réwihi poto'wa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihi poto'wa nhisi hã, Zana'i na ĩsisi hã. Zana'ihhi poto'wa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. ²⁵ Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatiza poto'wa nhisi hã, Amosi na ĩsisi hã. Amosihhi poto'wa nhisi hã, Na'u na ĩsisi hã. Na'uhhi poto'wa nhisi hã, Eziri na ĩsisi hã. Ezirihhi poto'wa nhisi hã, Nada'i na ĩsisi hã. ²⁶ Nada'ihhi poto'wa nhisi hã, Ma'ati na ĩsisi hã. Ma'atihhi poto'wa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatizaha poto'wa nhisi hã, Seme na ĩsisi hã. Semehē poto'wa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Zoda na ĩsisi hã. ²⁷ Zodaha poto'wa nhisi hã, Zuwãna na ĩsisi hã. Zuwãnahã poto'wa nhisi hã, Reza na ĩsisi hã. Rezaha poto'wa nhisi hã, Zorobabé na ĩsisi hã. Zorobabéhé poto'wa nhisi hã, Sarati'é na ĩsisi hã. Sarati'éhé poto'wa nhisi hã, Neri na ĩsisi hã. ²⁸ Nerihhi poto'wa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihhi poto'wa nhisi hã, Adi na ĩsisi hã. Adihhi poto'wa nhisi hã, Cosã na ĩsisi hã. Cosãhã poto'wa nhisi hã, Emadã na ĩsisi hã. Emadãhã poto'wa nhisi hã, Ere na ĩsisi hã. ²⁹ Erehe poto'wa nhisi hã, Zuzuwé na ĩsisi hã. Zuzuwéhé poto'wa nhisi hã, Eri'ézé na ĩsisi hã. Eri'ézéhé poto'wa nhisi

hã, Zorĩ na ĩsisi hã. Zorĩhĩ potowa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi potowa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. ³⁰ Réwihi potowa nhisi hã, Simi'ã na ĩsisi hã. Simi'ãhã potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. Zudaha potowa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé potowa nhisi hã, Zona na ĩsisi hã. Zonahã potowa nhisi hã, Eri'atĩ na ĩsisi hã. ³¹ Eri'atĩhĩ potowa nhisi hã, Mereza na ĩsisi hã. Merezaha potowa nhisi hã, Mena na ĩsisi hã. Menahã potowa nhisi hã, Matata na ĩsisi hã. Matataha potowa nhisi hã, Natã na ĩsisi hã. Natãhã potowa nhisi hã, Dawi na ĩsisi hã. ³² Dawihi potowa nhisi hã, Zésé na ĩsisi hã. Zéséhé potowa nhisi hã, Obedi na ĩsisi hã. Obedihi potowa nhisi hã, Bu'azi na ĩsisi hã. Bu'azihi potowa nhisi hã, Sara na ĩsisi hã. Saraha potowa nhisi hã, Nasõ na ĩsisi hã. ³³ Nasõhõ potowa nhisi hã, Aminadabe na ĩsisi hã. Aminadabehe potowa nhisi hã, Ademi na ĩsisi hã. Ademihĩ potowa nhisi hã, Arini na ĩsisi hã. Arinihi potowa nhisi hã, Esirõ na ĩsisi hã. Esirõhõ potowa nhisi hã, Perezi na ĩsisi hã. Perezihĩ potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. ³⁴ Zudaha potowa nhisi hã, Zaco na ĩsisi hã. Zacoho potowa nhisi hã, Izati na ĩsisi hã. Izatihi potowa nhisi hã, Abra'ã na ĩsisi hã. Abra'ãhã potowa nhisi hã, Tera na ĩsisi hã. Teraha potowa nhisi hã, Na'o na ĩsisi hã. ³⁵ Na'oho potowa nhisi hã, Serudi na ĩsisi hã. Serudihĩ potowa nhisi hã, Rada'u na ĩsisi hã. Rada'uhu potowa nhisi hã, Peredi na ĩsisi hã. Peredihĩ potowa nhisi hã, Ébé na ĩsisi hã. Ébéhé potowa nhisi hã, Sera na ĩsisi hã. ³⁶ Seraha potowa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. Ca'inahã potowa nhisi hã, Apasadi na ĩsisi

hã. Apasadihi poto'wa nhisi hã, Sê na ĩsisi hã. Sêhê poto'wa nhisi hã, Nowé na ĩsisi hã. Nowéhé poto'wa nhisi hã, Rameti na ĩsisi hã. ³⁷ Rametihi poto'wa nhisi hã, Matuzarê na ĩsisi hã. Matuzarêhê poto'wa nhisi hã, Enoti na ĩsisi hã. Enotihi poto'wa nhisi hã, Zareti na ĩsisi hã. Zaretihi poto'wa nhisi hã, Marere na ĩsisi hã. Marerehe poto'wa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. ³⁸ Ca'inahã poto'wa nhisi hã, Enosi na ĩsisi hã. Enosihi poto'wa nhisi hã, Sete na ĩsisi hã. Setehe poto'wa nhisi hã, Adã na ĩsisi hã. Adãhã poto'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono.

4

ZeZusi hã a'ubuni wi hâimana ré, Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u

Mateusi 4.1-11; Marcusi 1.12-13

¹ Tawamhã Zodã pa hawi, te oto mo ZeZusi hã, tirob u apã morĩ da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'êzani ré, te 're mo. Taha si, te te 're wapari pese. Tawamhã ĩpẽ'êzani hã te saprõ, a'ubuni u. ² A'ubuni wi hâimana ré hã, bådã hã ahã na ma tô ãma ai'utõ, 40 na. Tame hâimana ré, ma tô ĩtême wi Wa'uburé hã, te te nasi pibu da, ĩsimiroti na te te saze da. Taha ré hã, saĩ ãna te tihâiba, ZeZusi hã. Taha wa, ma tô mra hã sépata. ³ Tawamhã Wa'uburé hã te ZeZusihi ma tinha, ãne:

— Sena a hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé êtê ma nharĩ, ĩ'u'êtê wapu na aima si'manharĩ da.

⁴ Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére hã, ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di

za.” — ãne te Zezusi hã tãma rowasu'u, Wa'uburé ma.

⁵ Tawamhã Wa'uburé hã te Zezusi saprõ, sa'a nhisi u. Tawamhã sa'a nhisi sima'wara wamhã, ma tô Zezusihi ma tinha, danhib'apito norĩ nhipiti'ai mono bâ, te te rob'madâ'â mono da. ⁶⁻⁷ Tawamhã te te rob'madâ'â mono pari, te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Uburé danhipiti'a hã ma tô ãma sãmri ni, ãte da. Tawamhã te ãsima ãwëzéb uwaibaba, wa za dama tisõ. Aihirãtitõ, te za ãnho're ãma aime, asib'apito na ããma aiwata da. Tawamhã wa za aima tisõ danhipiti'ai mono bâ, ate da. Tawamhã danhipai u, dama aipire di za. Duré asibrob ahã uptabi di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne rob'ui'ééré, ãbaihã na hã: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si. Taha ma si, te za 're ãromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ãmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã tãma rob'rãzarõtõ.

⁹⁻¹¹ Tawamhã Wa'uburé hã ma tô Zezusi hã saprõ Zeruzarẽ u, te te duré pibu da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u sab da hãimo, 'ri rãihã uptabi nhisi. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha:

— Sena a hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ã hawi atobro, ti'ai u. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, te za, u, hãiwa hawi we atẽme satõrĩ za'ra, te te ai'madâ'â za'ra da, tãma ãromhuri'wa norĩ hã. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, ãne hã te te ai'u'a õ'umhasite, aipara wi. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi

mono zadawa wasu'u'wa nhimirob'ui'ééré, ìbahiâ na hã. — ãne ma tô Zezusihi ma sadawa 'rãzarõtõ, wa'rui'wa hã.

¹² Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zô.” ãne ìmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã duré tãma rob'rãzarõtõ.

¹³ Tawamhã Wa'uburé hã taré te te Zezusi hã pibui mono pari, te oto ìsiti mo, ìsimiroti na te te sazei õ wa, a'â sadawa utu da.

Zezusi hã, tinhimiromhuri na te te ìsãna'ratazé wasu'u, Darireza ãma

Mateusi 4.12-17; Marcusi 1.14-15

¹⁴ Tawamhã apã te mo Darireza u, Zezusi hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'êzani ré, te 're mo. Ìré 're morĩ wa, te waihu'u pese na 're mo. Tawamhã ma tô ìwasu'u hã wapari za'ra ni, Darireza ãma daro mono bâ. ¹⁵ Zezusi hã te te dama 're rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Tawamhã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te ãma 're dawata za'ra, ìsimirowasu'u hã wẽ uptabi wa.

Zezusi ìprédubzéb ãma, da te dasiwi ìwẽ'õzé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Marcusi 6.1-6

¹⁶ Tawamhã Nazaré u te mo Zezusi hã, tiprédubzéb u. Sabadu sidâpâsi dame 're zasi mono wa, ma duré dame ãzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, romhuri zahârizém na hã. Tawamhã rowahutuzéb ãma sãmra wamhã, ma wahudu. Hâiwi te za, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hã te te dama sõré da. ¹⁷ Tawamhã

ma tô tâma sômri ni, Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, Iza'iza hã. Tawamhã ma tô oto sima sôzi, ãbaihã hã. Te te sôzi wamhã, ma tô tisã, da te ãma ãrob'ui'ééré hã, ãne:

18 “Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô ãma tisõ, Tipẽ'ẽzani hã. Ta hã ma tô ãpisutu, ãwasu'uwẽ na, ãsibrob'õ norĩ hã te 're apo're pu'u mono da. Ma tô we ãzatõ, dama romhuri'wa da, da te ãwaibu za'ra norĩ hã te 're apawapto mono da, apã oto 're nomro mono da, robze u'âsi. Duré ãtob'a hã te 're ato pese mono da, ma tô we ãzatõ, datõmo wẽ na apã oto 're danomro mono da, robze na. Duré ma tô we ãzatõ, da te tâma 're ãmanharĩ wasété za'ra mono zém hawi, te 're da'awaibui mono da.

19 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te sima ãropisutuzé hã ma tô ãwa waptãrã, tinhib'a'uwẽ hã te te 're ãanho'reptui mono zéb da hã. Taha wasu'u na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tô wẽ ãzatõ.”

Ãne ma tô Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã dama sõré, Zezusi hã.

20 Tawamhã te te sõré pari, ma tô apã sito, ãbaihã hã. Tawamhã apã ma tô tâma tisõ, dapawapto'wai ma. Tawamhã ma tô nhamra, te te dama rowasu'u da. Uburé rowahutuzéb ãma ãsi'ubumro norĩ hã tâma rĩtĩ si'ẽ za'ra ãna, ma tô Zezusi hã siwi 'madã'ã pese. 21 Taha wa, ma tô Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô aima sõré za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hã. ãwasu'u hã ma tô ãwapani za'ra wa'wa. ãhãna ãwapani za'ra wa'aba

ré, ma tô oto we ãma uwaimra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. — ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhã ãsimirowasu'u hã wê wa, aihîni te ãma tawata za'ra ni. Mreme wê uptabi wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Tazahã, te ãsima nharĩ za'ra ni, ãne:

— E niha õ hã simirowasu'u waihu'u pese di, Zuzéhé 'ra nherê. — ãne te ãsima nharĩ za'ra ni.

²³ Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— ãté da te ãsima ãnharĩ za'ra zém na, te za ãma ãnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Wawede'wa, ma'ãpé 'rãwi asipese.” ãté te za duré ãma ãnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé, ãneb zama 're wa'apawapto mono, aiwaihu'u pese na, Capana'u ãma 're ãda'apawapto mono ne. Aiwasu'u hã wa tô wapari za'ra ni.” ãté, ãne te za ãma ãnharĩ za'ra wa'wa. — ãne te Zezusi tãma nharĩ za'ra.

²⁴ Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zô, 're datob'uzu za'ra mono õ di, ãsipti'ai ãma wa. Mare di. Sô 're datob'uzu za'ra mono õ di za. ²⁵⁻²⁶ ãwapari pese za'ra wa'aba. Wahi'rada Eriasi hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. Tawamhã ti'ai ãma 're morĩ ré hã, tã ãna hã ma tô da'ãma tiwahu, si'ubdatô. Tã õ wa, mra hã te da te 're sépata za'ra. Tawamhã ãmrotô ahã nherê, Izarazé na darom nhisi ãma, ma tô darob amoi u satô, zudezu'õ u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Sido na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô pi'õ mrotô u satô, Sarepata na 'ri nho'õmo nhisi u. ²⁷ Duré wahi'rada Erisezu hã 're morĩ ré hã, da'ahã na te 're danomro, ã'wa're ré hã, Izarazé na darom nhisi 'remhã. Tane nherê, aibã misi, ma tô pese, Na'ama

na ĩsisi hã, Siriza na 're ĩhãimana mono hã zudezu'õ hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma rob'rãzarõtõ za'ra.

²⁸ Taha wa, ĩsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tazahi za'ra ni, rowahutuzéb ãma ĩsi'ubumro norĩ hã. ²⁹ Tawamhã ma tô sô tiwahutu za'ra, rob u te te siwi wazere da. Ma tô te te ãma robãdã za'ra, 'ri nho'õmo nhiti. Sa'a na, ma tô ãma siwi sai'u, sa'a nhisi hawi, ĩ'rã sipra u te te siwi me da. ³⁰ Tazahã, ma tô dawa'wai baba ro'razã. Dahawi te oto mo.

Zezusi hã aibã ma, wa'uburé te te ĩsatõrĩzé wasu'u

Marcusi 1.21-28

³¹ Tawamhã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u, te mo Zezusi hã. Darireza ãma, Capana'u hã. Tame sabadu na te dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. ³² Tawamhã mreme pire na te te dama rowasu'u wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. ³³ Tame te aibã hã dame nhamra, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã. Tawamhã aibã hã te sa'ëtê 'mahã, ãne:

³⁴ — Zezusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zô, te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ĩma aiwaihu'u pese di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono we te te asatõrĩ na hã. Aiwẽ uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

³⁵ Taha wa, ma tô Zezusi hã wa'uburé ma tinha, ãne:

— Tô'ã, we ĩma nharĩ tõ. Mo oto aiwatobro, aibã hawi. — ãne ma tô tãma rob'ru, wa'uburé ma. Tawamhã sisa'u ma tô aibã hã time ti'ai u, danho'a. Taha pari, ma aibã hawi watobro. Te te u'a õ di. ³⁶ Tawamhã, da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, uburé. Taha wa, te ãne dasima nharĩ za'ra ni:

— Ō hã mreme pire di. Waihu'u pese di. Dahawi si'aba're da, te za tãma rob'ru za'ra. Tawamhã te za dahawi ai'aba're. — Āne te dasima nharĩ za'ra ni.

³⁷ Taha wa, Zezusihi wasu'u hã wa'uburé te te dama ĩsãmra na, ma tō ĩwasu'u hã ropé, daro mono bâ.

Zezusi hã, da'ahã na te te 're ĩda'apese mono zé wasu'u

Mateusi 8.14-17; Marcusi 1.29-39

³⁸ Tawamhã ma tō watobro rowahutuzém hawi, Zezusi hã. Simahã nhorõwa u, te oto mo. Tame Simahã maprebaba sipi'õ hã, hãzé ré te nomro, wa'ro za'ěté na. Taha wa, ma tō Zezusihi ma wasu'u za'ra ni. ³⁹ Taha wa, ĩsimiwaptã u te ĩtēme mo. Īrata te za. Tawamhã ĩwa'ro ma, te tinha, wahã da. Taha wa, ma tō tiwahã. Awa'awi ma tō wahudu. Wahutu wamhã, ma tō tãma api za'ra, saihuri da.

⁴⁰ Tawamhã bâdã sébrézéb u, ma tō we ĩtēme āwisi za'ra ni Zezusihi u, ĩsiwadi norĩ hã, ĩhãzé sipu'u norĩ hã. Tawamhã tinhib'rada, ma tō te te da'ãma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tō tazéptã'ã za'ra ni. ⁴¹ Duré wa'uburé hã ma tō dahawi wairé. Da'ahã na, ĩré 're ĩdanomro mono norĩ hawi, ma tō wairé, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã dahawi wairébé sina, te āne 'mahãrã za'ra:

— A hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra. — Āne te wa'uburé norĩ hã 'mahãrã za'ra. Zezusi hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na te te waihu'u za'ra wa, ma tō Zezusi hã ĩmreme hã tiwi sisisi za'ra sa'ěté, ari'iwi dahawi wairébé da.

⁴² Tawamhã awē ma tō watobro, 'ri nho'õmo hawi, a'ubuni u morĩ da, Zezusi hã. Taha wa, ma tō

sô danhopré. Da te sôpētē za'ra wamhã, ma tô ãma ropti za'ra ni, nimomo danhiti morĩ tō da. ⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã danhib'apito up-tabĩ hã, te te dapawapto waihu'u pese dĩ. Ta hã ma tô we ãzatō, ãwasu'uwē na te 're da'apo're pu'u mono da, daza'rui mono bã. Taha wa, a norĩ wa'aba si te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono ō dĩ za, ãwasu'uwē na hã. Ūburé wa za ãwasu'uwē na te 're da'apo're pu'u. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁴ Taha wa, te datēme 're mo, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ãwasu'uwē na te te 're da'apo're pu'u mono da, daro mono bã.

5

Tepe ahã wasu'u

Mateusi 4.18-22; Marcusi 1.16-20

¹ Tawamhã Zezusi hã te nhamra, ãsō'u zaihã na. Zenezaré na ãsō'u nhisi ãma te nhamra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama sadawa wasu'u da. Da'ahã uptabi na ma tô ãtēme dasito, da te wapari za'ra da. ² Tawamhã uba're maparane ma tô sabu zahuré. ãsō'u zaihã na, te da'wa. Tepe na romhuri'wa norĩ hã ma tô ãwana wairé. Abazipara, te oto upsō za'ra. ³ Tawamhã Zezusi ma tô ãzé, uba're wa, Simahã te 're. Tawamhã, uba're wa, sébré wamhã, te Simahã ma tinha, syry na te te ãré sa'ré da, supara'ré nhiti. Tawamhã uba're wa, te oto nhamra, te te dama rowasu'u da.

⁴ Tawamhã, te te dama rowasu'u pari wamhã, te Simahã ma tinha, ãne:

— Uba're hã asiré sari, â 'rehâ u, abazipara hã asiré norĩ me, tepe zô sãmra aba da. — ãne te Simahã ma tinha.

⁵Taha wa, ma tô Sima hã asa tãma siwasu'u, ãne:

— Mara bâre, wa tô wei wa te sô sãmra. Tane nherê, wa te 'mai'âri za'ra ô di. Tepe ô di. Tane nherê, ã'ruzéb zarina wa za sô sãmra ni. — ãne te Zezusihi ma tinha asa. Tawamhã te oto sô sari za'ra, â wa'wa u.

⁶Taha wa, abazipara, ma tô â wa'wa u sô sãmra. Tawamhã tebe hã ahâ na ma tô waibu za'ra, abazipara na. Taha wa, te aré te te sina sinarĩ, abazipara hã. ⁷Tawamhã tisiré tepe mrami'wa norĩ zô ma tô pahamrimi zahuré, uba're ãhãiba amo hã te te ãtême sari zahuré da, te te ãma pawaptob za'ra da. Taha wa, te ãtême sari zahuré. Tawamhã uba're wa, ma tô sãmra za'ra, aibã norĩ hã. Tebe hã uba're si'uiwa na hã 'masisi zahuré di. Tebe hã ahâ uptabi wa, te aré sina 'mazasi zahuré, uba're hã. ⁸⁻¹⁰Tebe ahâ na te te awaibui wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Ti'adu norĩ zama, ma tô ãma titob'uzu zahuré, Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. ãsiré tepe na, te te 're romhuri zahuré, Simahã siré. Tawamhã hi'rãtitô, ma aime Zezusihi papara, Sima Pedru hã, tebe ahã na te te 'madã'ã wamhã. ãne te Zezusihi ma tinha:

— ã'rata asãmra ô di za. Te za oto aimo, ãnhiti. Wa hã ãwasétére di. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u. Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Asina aipahi ô di za. Tepe na 're ãromhuri mono ne, te za oto ãma 're ãda'awaibui wẽ mo. — ãne te Zezusi hã Simahã ma tinha.

¹¹ Tawamhã uba're, ma tô sani za'ra, rob're u. Uburé ma tô marĩ hã rême za'ra, tinhimiromhuri za'ra zé hã, Zezusihi siré oto 're nomro mono da.

*Aibã ã'wa're ré hã, Zezusi te te ãpesezé wasu'u
Mateusi 8.1-4; Marcusi 1.40-45*

¹² Tawamhã Zezusi hã te nhamra, 'ri nho'õmo ãma. Tame te aibã hã 're sãmra, ã'wa're ré hã. Uburé ãhãiba na, ã'wa're hã. Tawamhã Zezusi te te sãpõtê wamhã, hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara. Ti'ai u, ma tô ti'ubu na ropto. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha, ãne:

— Apito, ãma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, te za ãpe, asima ãwê wamhã. — ãne te tãma tinha.

¹³ Tawamhã tinhib'rada hã ma tô wahutu Zezusi hã, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Wa tô ãsima aiwê, te aipese da. Tãibã za oto aihãzé hã. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma ã'wa're hã tãma apa.

¹⁴ Tawamhã Zezusi ma tô sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tã da. Te tãma tinha, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u, te za aimo, aihãiba wê zô te te aihãiba 'madã'ã da. Taha parip si, te za tãma asõpru, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, dama aipibu pese zéb da, aipesezém na hã. — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

¹⁵ Tane nherê, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra ni, daro mono bã. Taha wa, ma tô da'ahã na ãtême 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da. Duré te te 're da'apese mono da, ma tô ãtême 're

dasihutu. ¹⁶ Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô dawu 're ne, a'ubuni u, 're mreme mono da, Timama ma.

*Aibã ãhi'rẽ hã, Zezusi te te ãpesezẽ wasu'u
Mateusi 9.1-8; Marcusi 2.1-12*

¹⁷ Tawamhã apã datẽme wisi wamhã, te nimahã bãtã na dama rowasu'u, Zezusi hã. Te te dama rowasu'u rẽ, te ãrata ai'ubumro, parisezu norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te ãrata ai'ubumro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ãtẽme sito Darireza hawi, durẽ Zudeza hawi, durẽ Zeruzarẽ hawi. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono tiwaihu'u pe hã, te te tãma ãsõmri na, ma tô da'apese, Zezusi hã. ¹⁸ Tawamhã aibã norĩ hã, ãhi'rẽ hã ma tô siwi ti'ã, ãsimiwaptã wa. Ma tô sima wẽ za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Zezusihi nho're te te siwi hiri da. ¹⁹ Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di. Tawamhã 'ri nhisi hawi, ma tô tãma 'ri 're pu'u za'ra, te te siwi 'mazébré da. Tawamhã dawa'wa ma tô siwi tihi, Zezusihi nho're, ãsa'warizéb rẽ. ²⁰ Zezusi hã simiwaihu'u pese wa, ma tô ãma saze za'ra. Taha wa, ma tô siwi ti'ã, te te pese da. Zezusi ma tô sina waihu'u siro, te te ãma ãsaze za'ra na. Taha wa, te ãhi'rẽ ma tinha, ãne:

— ãsiwadi, aiwasédé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madá'ã mono õ di za oto. — ãne te ãhi'rẽ ma tinha, ãne:

²¹ Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã te parisezu norĩ me tãma nharĩ za'ra, tipẽ'ẽ na:

— E niha ma tô bété õ hã tãma tinha, ãmorĩ'õ ma. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, aibã ma, te te ãnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ã'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're apari

waihu'u mono õ di. 'Re ìhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ì'apari mono da hã. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra, tipê'ê na.

²² Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ìsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ì'ãma ìrosa'rata za'ra wa'wa.
²³⁻²⁴ Wa hã dawasédé hã te dama 're ì'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ìwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ìwaihu'u za'ra wa'aba da hã. Aibã ma, wa tô tinha, ãne: “Aiwásédé hã 're ì'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.” ãne hã ìmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tô. ã hã ìmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ìwaihu'u za'ra wa'wa, ìwaihu'u pese na sena na ìwaihu'u za'ra wa'aba da oto. Ti'ai ãma dasiré ìpodo hã ìma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ì'apari mono da hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para. ãne na asiwi ìwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ìhi'ré ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ìhi'ré ma, te oto tinha:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, asõrõwa u aimorĩ da oto. — ãne te aibã ma tinha.

²⁵ Tawamhã awa'awi ma tô aibã hã wahudu, danho'a. Tiza'warizé, ma tô siré ti'ã. Tinhõrõwa u, te oto mo. Morĩ sina, te ãma tiwata, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma. ²⁶ Tawamhã uburé ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma, te tawata za'ra ni. ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Aibã te te ìpesezé hã, wẽ uptabi di. ãhãna, wa tô wasiwi 'madã'ã za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

*Réwihî wasu'u**Mateusi 9.9-13; Marcusi 2.13-17*

²⁷ Tawamhã rob u, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma aibã hã 'madã, danhib'apito ma, dawi rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ĩsisi hã. ĩsimiromhurizéb ãma sãmra ré, ma tô 'madã. Tame te da te tãma 're sômri za'ra rob'uiprazé hã, ĩ'ubumrozéb ãma, danhib'apito nhimiwada'uri zarina. Tawamhã Zezusi hã ma tô ãne 'mahã:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

²⁸ Tawamhã ma wahudu. Tinhimiromhurizé, ma tô tiré, Zezusihi siré 're morĩ da oto.

²⁹ Tawamhã Zezusi te te sawi da, ma tô tinhorõwa ãma dasa hã dama 'manha, sa'êté na. Zezusihi siré, te za dasa hã huri ni. Taha wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã te ĩ'rata ai'ubumro, ĩsiré saihuri da, da'ahã na. Ni'wam norĩ zama, te ĩsiré tisa tihu. ³⁰ Tawamhã saihuri da, si'ubumroi ré, ma tô 'madã'ã za'ra parisezu norĩ hã, rowahutu'wa norĩ me. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— E niha bâ, te bété dawazari asaihuri 'wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré, dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ siré zama. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³¹ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Hãzé ãna 're ĩnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ĩhãzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ³² Tane duré wa hã, dawẽ na 're ĩdanomro mono norĩ zô, ĩsitême 're ĩhãrã mono da, we ĩmorĩ õ di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zô si, 're ĩhãrã mono da, wa wei mo, dawasédé hã da te 're rême pese za'ra

mono da, 're danomro wẽ mono da oto. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³³ Tawamhã ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra, ãne:

— Zuwã Batitaha siré 're ãnomro mono norĩ hã nimahã bātã na si, te sai ãna 're si'ubumro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono da, parisezu norĩ zadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ zama. ãnei õ di, asiré 're ãnomro mono norĩ hã. Te 're saihuri u'ãsi, asiré. Te duré asiré te te 're ãhuri. ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ãmrozéb u, sô ãhãrã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e te za dasa hã tiwi sawi za'ra ni, saihuri ãna si'ubumro da, ta norĩ hã. Mare di. Aibã ãmro da hã, ã'rata sãmra za'ra ré, te za tô ãsiré tisa tihu, to sina. ³⁵ Niwapsi te za bãdã hã ãwa waptãrã, aibã ãmro da hã ãsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ã'ãri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei ãna. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. ãne sã'awib õ nherẽ, te te si'ãma ãsimiré'ézé hã.

³⁶ Tawamhã te duré ãma romnhimiré'é, ãne:

— Zazahã ãhãiwẽ hã e te za sizãri ni, ãhã'ratare hã da te ãma hãiwa'aba da. Mare di. ãne wamhã, te za aiwamna, ãhãiwẽ hã. Duré ãhãtém na da te hãiwa'aba wamhã, aiwab õ di, ãhã hã. Hãiwẽ hã õ di. ³⁷ Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãi wa'u ãsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratare hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãi wa'u ãsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ³⁸ ãtép si'uiwa na si, te za da te 're

sé, rob'râi wa'u zé té hã. — ãne te Zezusi hã tâma rowasu'u za'ra. ³⁹ Te duré tâma ãma simiré'é za'ra:

— Uwa 'râi wa'u ãsé ã'ratate hã da te 're âhuri mono pari, e te za da te dasima 're wẽ za'ra, uwa 'râi wa'u zé ãté hã. Mare di. ãté ãté hã da te dasima 're wẽ za'ra mono õ di za. Te za dasima da te 're nharĩ za'ra: “ãwa'u 'ratate si, wẽ uptabi di.” ãne te za dasima da te 're nharĩ za'ra. — ãne te Zezusi hã tâma ãma simiré'é za'ra, sô'awib õ nherẽ.

6

Sabadu na, Zezusihi nhimirotizé wasu'u Mateusi 12.1-8; Marcusi 2.23-28

¹ Tawamhã sabadu na, Zezusi norĩ hã ma tô ro'rahâri za'ra, amho wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na. Tawamhã tridu 'rã ne hã ma tô te te sima 'rãnhinarĩ, tinhib'rata na te te sima tomhâiwazu za'ra da, te te huri mono da, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te tâma nharĩ za'ra:

— Wahi'rada Mozési hã ma tô wama roti, sabadu na, wa te 're romhuri za'ra mono tô da. E marĩ da, te bété ãromhuri za'ra wa'wa, ãne te te wama roti õ nherẽ. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

³ Tawamhã Zezusi te asa tâma nharĩ za'ra, ãne:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ãrob'manharizém na hã, tisiré norĩ me. ⁴ Mra te te simroi wamhã, ma tô ãzé 'ri para u, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'ma'rẽ ã'u'ẽne hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, aré da te ãsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norĩ ma, ma tô tâma a za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norĩ si, ã'u'ẽne hã te te 're ãhuri mono da hã, sasedoti norĩ si. Tane

nherẽ, ma tô 'ma'rẽne za'ra, Dawi norĩ hã. — ãne Zezusi hã ma tô parisezu norĩ ma Dawihi wasu'u hã 'rãzarõtõ za'ra.

⁵ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te ãpisudu, dasiré ãpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ãpire di, sabadu na roti hã te dama 're ã'apisutu mono zéb da hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ãsimizu'rã're hã, Zezusi te te ãpesezé wasu'u Mateusi 12.9-14; Marcusi 3.1-6

⁶ Tawamhã sabadu ãhãiba amo na, ma tô duré ãzé zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, Zezusi hã. Tame te duré aibã hã dame nhamra, ãsimire niwĩ ãsimizu'rã're hã. ⁷ Tawamhã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô siwi 'madã Zezusi hã, sabadu na te te pese zô, romhuri zahãrizém na hã. Parisezu norĩ me, te simiza'rese sina 'madã'ã za'ra. Mozésihi nhimiroti te te 'madã'ã õ wa, te te siwi wẽ'õ da, te 'madã'ã pese za'ra. ⁸ Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ãsimirosa'rata za'ra hã. Tawamhã aibã ma, te tinha:

— Aiwahutu, dawa'wa asab da. — ãne te tãma tinha. Tawamhã aibã ma tô wahudu. Hãwi te za.

⁹ Tawamhã Zezusi ma tô ãma sadanharĩ za'ra, ãne:

— Wa za asadhanharĩ za'ra wa'wa. E niha 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã, sabadu na hã, romhuri zahãrizé bãtã na roti hã. E ma hã ãwẽ, wa te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb da hã sabadu na hã. E ma hã ãwẽ'õ. E wa te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ di za. E wa te ãma 're danho'reptu za'ra mono õ di za. E niwamhã wa za taré wa te 're da'madã'ã za'ra, 're dadã'ã za'ra mono da. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te ab'madâ, te te siwi ï'uirĩ za'ra norĩ hã. Tawamhã ïsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu. — Tawamhã ma tô tinhimizu wahutu, aibâ hã. Tawamhã awa'awi ma tô tinhimizu pese. ¹¹ Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zada. Tawamhã te sima rosa'rata za'ra, marĩ hã te te tãma 'manharĩ za'ra da.

Zezusi hã aibâ 12 na te te ïpisutu za'ra zé wasu'u, tizadawa wasu'u'wa da

Mateusi 10.1-4; Marcusi 3.13-19

¹² Tawamhã êtê 'rãihã na ma tô Zezusi hã sai'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mreme da. Tawamhã mara bâ te tãma mre. ¹³ Taha wa, awě wi ma tô sô tihârâ za'ra, tizazei'wa norĩ zô. Tawamhã ïtême sihutu wamhã, ma tô pisutu za'ra, 12 na ïhâiba za'ra hã ïsiré 're nomro mono da. Ma tô oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴ Ta norĩ nhisi za'ra hã ãne: Sima Pedru, tinoi me, ãdéréhé me. Pedru na te za sisi té, Zezusi hã. Duré Ti'adu norĩ hã tisisânawãi me Zuwãhã me, duré Piripi norĩ hã, Batoromezuhu me, ¹⁵ duré Mateusi norĩ hã, Tomehê me, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Sima Zeroti, ¹⁶ duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã, duré Zudasi Icarizoti hã, dama ïhâiba nhomri'wa da hã.

Zezusi te te ïrowasu'uzé, duré te te ïda'apesezé wasu'u

Mateusi 4.23-25

¹⁷ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô sa'a hawi si'ra za'ra. Tawamhã ti'ai haré u sihutu ô ré, te a'â nhamra, sônhihãpã âma, tizazei'wa norĩ me. ïsazei'wa norĩ hã ahâ di. Tame duré da'ahâ uptabi na, te sô ai'ubumro ni. Daro mono bâ, ma tô ïwana sô tasi'rã'õtô ni, Zudeza na danhipti'a

nho'õmo nhisi hawi, duré Zeruzarẽ hawi, duré Tiru na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Sido hawib zama. Â zaihâ na Tiru hã, duré Sido hã, 'ri nho'u. ¹⁸ Zezusihi mreime hã da te wapari za'ra da, ma tô itême dasito. Duré te te da'apese da zama, ma tô itême ai'aba'ré ni, duré wa'uburé te te dama anhamra da. Tawamhã ma tô dama anhamra. ¹⁹ Simipese waihu'u pese wa, ma tô dasima wẽ za'ra ni, danhib'rata na da te upi za'ra da, rowẽ na oto 're dasi'ubumroi mono da.

Dama 're itrowẽ za'ra mono zé wasu'u, robzei'õ na 're idasi'ubumroi mono zé wasu'u me
Mateusi 5.1-12

²⁰ Tawamhã Zezusi hã te tisiré 're inomro mono norĩ hã 'madâ'â pese za'ra. Taha wa, te âne tâma nharĩ za'ra:

— Âté asibroab ãna, te oto 're anomro aba mo. Tane nherẽ, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za. 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Danhib'apito uptabi. Taha wa, isib'a'uwẽ 're anomro aba mono wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

²¹ — Âté mra, te oto 're isépata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, te za robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi mra hã, ahâ di za.

— Âté te oto 're ai'ry'ry wa'aba mo, aipẽ'êzé za'ra wa'aba wa. Tane nherẽ, te za robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za aipẽ'ẽ 're, 're ato za'ra wa'aba mo, rowẽ te.

²² — Wa hã ti'ai ãma dasiré ipodo. A norĩ wa'wa hã izazei'wa, 're anomro aba mono wa, âté te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Âté te za da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Âté te za da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. Âté aiwasédé hã te za taré da te ai'ãma 're sa'ra za'ra wa'wa. Âne wamhã, te za

robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²³ Rowẽ te, te za 're asarõtõ za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'aba ma si, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Wahi'rata norĩ ma, ma tô rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma. Taha wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherẽ, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Niwapsi, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za marĩ ìwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, hâiwa ãma asô 're ìsimi'wara aba mono hã. Taha wa, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. — ãne romhâ ré ma tô tâma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

²⁴ Taha pari, te uburé dama tinha oto:

— Áté asibrob ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi tâibâ za oto asibrob ahâ za'ra wa'wa hã. Tawamhã robzei õ na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo.

²⁵ — Áté asai ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi, te za mra hã 're ìsépa za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za robzei õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

— Áté rowẽ te, te a'â aipẽ'ẽ na 're ato za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za robzei ãna 're asimroi wa'aba mo. Tawapsi te za 're ai'ry'ry wa'aba mo.

²⁶ — Tane duréihã ma tô aibâ norĩ ãma 're dawata za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, ma tô ãma 're dawata za'ra, wahi'rata norĩ hã. Taha wa, a'â ai'ãma 're dawata za'ra wa'aba mono nherẽ, niwapsi aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

Zezusih ni nhimiroti wasu'u, da te 're ĩdazawi pese za'ra mono zém na

Mateusi 5.38-48

²⁷ Te duré dama tinha:

— Īwapari'wa norĩ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne hã: Asawi'õ'wai wa'aba norĩ hã te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré ai'ruiwapari'wa norĩ ma, te za marĩ tãma 're ĩ'manharĩ wě za'ra wa'aba mo, ĩwě na. ²⁸ Duré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherê, te za da'ãma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwě hã te te dama 're anhomri mono da. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherê, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi 're ĩrowaptêrê za'ra wa'aba mo, te te 're da'apawapto mono da.

²⁹ Ai'u'rata wi, da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, ai'u'rata amo niwĩ, da te 're aihã za'ra wa'aba mono da. Duré asi'ubuzé hã da te aiwi 're waibui wa'aba mono wamhã, dawi 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asõ'utu'u zama, da te aiwi 're waibui wa'aba mono da. ³⁰ Marĩ hã da te aiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, te za dama 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo. Áté ni'wa hã te za asibro hã aiwi âri 'wa. Tawamhã sô aihârâ õ di za, apâ te te aima sõmri da. ³¹ Marĩ ĩwě si, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ĩdawê za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ĩwě si dama 're ĩ'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwa'rãmi.

³² — Siwa'ru, te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ĩdanomro mono hã, tizawi pese 'wa si, te te 're sawi pese za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, ĩwě na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono hã. Taha wa, te za uburé 're ïdazawi pese za'ra wa'aba mo. ³³ Duré, uburé te za marĩ hã dama 're ï'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ïdanomro mono norĩ hã, tizawi pese 'wa norĩ ma si, te za te te tãma 're 'manharĩ wẽ za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, e niha te za 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo, ïwẽ na te te aima ãma 're ï'a'uwaimrami aba mono da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za marĩ hã uburé dama 're ï'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. ³⁴ Duré, uburé te za dama 're asõprub za'ra wa'aba mo. Áté marĩ hã te za da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'wa, a'â dama 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za dama 're ïsõmri za'ra wa'aba mo, ïwa'rãmib zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ãna. Dawasété na 're ïdanomro mono hã te marĩ hã tisiré norĩ ma si, te te 're sõmri za'ra, te te siwi 're waptẽrẽ za'ra mono wamhã. Tawamhã te duré ïwa'rãmib zô 're simnhasi za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, ïwẽ na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za uburé dama 're asõprub za'ra wa'aba mo. ³⁵ Dawasété na 're ïdanomro mono ne, 're anomro aba mono õ di za. Uburé te za 're ïdazawi pese za'ra wa'aba mo. Asitob'ru norĩ zama, te za 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé te za marĩ hã tãma 're ï'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. Áté marĩ hã te za da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'wa, syry na a'â dama 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za tãma 're ïsõmri za'ra wa'aba mo. ïwa'rãmib zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono õ di za. ãne wamhã, te za ïwẽ na te te 're asawi za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ï'ra te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipai u ïpire uptabi 'ra hã.

Marĩ wẽ na, uburé te dama 're sõpru. Īsõprum na ãma 're ĩdawata za'ra mono õ norĩ ma zama, te dama 're sõpru. Dawasété na 're ĩdanomro mono ma zama, te 're sõpru. ³⁶ Taha wa, te za Aimama aba ne, 're anomro aba mo, aiwẽ na. — Āne ma tō Zezusi hã tãma roti za'ra.

³⁷ Ma duré tãma waihu'u za'ra, āne:

— Dawasédé hã da'ãma 're ĩsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Dawasédé hã da'ãma 're ĩsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te aima 're anharĩ aba mono õ di za. Marĩ, da te aima 're ĩ'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã, asina 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã aiwasété'wa hã te te 're ab'madâ'â mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ³⁸ Asibrom na te za dama 're asõprub za'ra wa'aba mo, ĩsimarĩ'õ norĩ ma. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za marĩ hã ĩwa'rãmi sa'ëtẽ na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. Marĩ na asima 're asõprub za'ëtẽ za'ra wa'aba mono ne, te za aima 're sõprub za'ëtẽ za'ra wa'wa. Sa'ëtẽ na dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, te za sa'ëtẽ na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, ĩwa'rãmi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Syry na dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, te za syry na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã āne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra:

— Ni'wam norĩ hã tob'a zahuré wamhã, ni-momo sisaprõni zahuré wamhã, sisaprõni wẽ zahuré õ di za. Te za siré tiwaptã'ã zahuré, ab're u.

— Āne ma tô tãma rowasu'u za'ra. ⁴⁰ Te duré tãma rowasu'u za'ra, āne:

— Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di, tãma ĩromnhoré'wa norĩ ma hã. Niwapsi te te 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're waihu'u za'ētē za'ra, tãma ĩromnhoré'wa ne hã. — Āne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

⁴¹ Te duré tãma rowasu'u za'ra, āne:

— Āté wede wa'õno hã atob 're, te nomro, sabui õ nherē. E niha te za bété sô ĩtõmo 'madã, wede nhiprubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã.

⁴² Wede wa'õno hã atob 're ĩnomro, sabui õ nherē, e niha te za tãma ĩnha: “Ropru hã a'ã te aima wazere, atõmo hawimhã.” Mare di. Wede wa'õno hã te za a'ã atõmo hawimhã ĩwaze. Tawamhã te za sô airĩtĩ wē, wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã, wede nhiprubre hã. — Āne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

⁴³⁻⁴⁵ Tawamhã Zezusi ma tô da'ãma ãma romn-himiré'é, rob'rã na, āne:

— Rowede hã wē wamhã, 're 'rãĩ wasété za'ra mono õ di za, wede wē wa. Wasété wamhã, 're 'rãĩ wē za'ra mono õ di za, wede wasété wa. 'Re 'rãĩ wē za'ra mono wamhã, te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede ĩwē na. E wab'ru u, te za 're aimo, rob'rã ĩse zô. Mare di. Wab'ru na 're simnhatã mono õ di, rob'rã ĩse hã. E aptob u, te za 're aimo, rob'rã ĩse zô. Mare di. Aptom na 're simnhatã mono õ di, rob'rã ĩse hã. Āne ni'wa hã 're morĩ wē wamhã, tipē'ē 're, tinhimirosa'rata wē hawim na, te za 're mreme wē u'âsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na, te za duré 're mreme wasété u'âsi. Danhimirosa'rata zarina, te

za tô õne u'âsi 're damreme zusi. — ãne Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra.

'Ri'wa norĩ wasu'u
Mateusi 7.24-27

⁴⁶ Te duré tâma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô Asib'apito na asiwi 're ãnhisi za'ra wa'aba mo, ãnhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ nherẽ. ⁴⁷ Áté ni'wam norĩ hã te za we ãtẽme aihutu, ãnhimiroti hã te te wapari za'ra da. Tawamhã te te wapari za'ra wamhã, te za oto ãnhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁴⁸ Taha wa, wa za ãnhimiroti 'madâ'â'wai ãma simiré'é, 'ri'wa na. Aibã hã ma tô ab're, 'ri da, ti'ai 'rowi êne hã ãnomro u. Tawamhã ma tô ãma tipahã, ab're na. Ab're 'rehã di oto. Tawamhã êtẽ nhisiwi ma tô 'ri, aibã hã. Tawamhã âpré wamhã, â hã ma tô 're praba, 'ri u. Tete na ma tô 'ri hã 'manha, aibã hã. Taha wa, rési ãna te 're sa, 'ri hã. ⁴⁹ Áté ni'wam norĩ hã te za ãnhimiroti hã tipo're na te te 're wapari za'ra. Tane nherẽ, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za, ãnhimiroti hã. Taha wa, wa za ãnhimiroti 'madâ'â'õ'wai ãma simiré'é, 'ri'wa ãhãiba amo na. Aibã hã 'ri na'rata da, te te ab're õ di. Ti'a nhisiwip si, ma tô sima 'ri. Tawamhã 'ri u, â 're praba mono wamhã, â, ma tô 'marõwĩ, 'ri hã. Tãibã oto. Taha wa, ma tô aipru pese, 'ri hã. — ãne ma tô 'ri'wa na simiré'é dama Zezusi hã, da te waihu'u za'ra da.

7

Romanuhu ma romhuri'wa, Zezusi hã te te
ĩpesezé wasu'u
Mateusi 8.5-13

¹ Tawamhã te te dama roti parimhã, te oto mo Zezusi hã, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Tawamhã ma tô wi. ² Tame aibã hã te 're hâimana romanu hã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tãma ïromhuri'wa hã te te sawi pese di. Hâzé na te oto nomro, tãma ïromhuri'wa hã. Hâzé ahã wa, te za oto dârã. ³ Tawamhã hâzé na nomro ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, romanu hã. Taha wa, ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi zô, ïhâzé ré hã te te pese da. ⁴ Tawamhã te te sô ïsatõrĩ za'ra hã ma tô ïtẽme aihutu, Zezusihi u. ïtẽme sihutu wamhã, ma tô tãma rowasu'u za'ra:

— Aibã hã ïwẽ, romanu hã. Wẽ wa, pawapto na. ⁵ Wasiré õ nherẽ, te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tô ïsiminhimi'ru zarina wama 'ri za'ra ni, wate da, rowahutuzé hã. Ta hã ma tô duré pawa'ãbã za'ra, 'ri'wa norĩ hã. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi te ïsiré timorĩ za'ra. Ma tô oto rosahutu za'ra, 'ri u. Te te rosahutu za'ra wamhã, romanu hã ma tô tisiwadi norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, te te tãma 'mazadawa wasu'u za'ra da, Zezusihi ma. Tawamhã te te uzusi za'ra wamhã, ãne te tãma 'mairowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wasiwadi hã zudezu'õ nherẽ, até asébré õ di za, u, ïsõrõwa u. A hã, u, aiwẽ di. Õ hã, u, wẽ prã ti. Wẽ prã wa, até ïsõrõwa u asébré õ di za, u. ⁷ Wẽ prã wa, si'uihã na we atẽme morĩ õ di za, u, tãma ïromhuri'wa hã tãma pese da. Romhã na nherẽ, aimreme pire wa, te za, u, aimreme na tãma ïpe, rowẽ na tãma 're sãmra mono da. ⁸ Romanu hã, damreme ïpire hã tãma waihu'u pese di, u. ïsib'apito norĩ mreime hã tãma pire za'ra di, u. Duré õ hã, u, ïmreme hã pire di, tinhib'a'uwẽ

norĩ ma, da'wapéi'wa norĩ ma. Tawamhã, te te 'mazatõrĩ wamhã, te za, u, mo, ãsadawa para. Sô hârâ wa, te za u, ãtẽme wi, ãsadawa para. Duré marĩ hã tâma ãromhuri'wai ma, te te 'rui wamhã, te za, u, tâma 'manha, te te tâma ã'ruzéb uwaibaba. Taha wa, aimreme hã pire wa, te za, u, tâma ãpe, tâma ãromhuri'wa hã, rowẽ na tâma 're sãmra mono da. — ãne te Zezusihi ma sadawa wasu'u za'ra, romanuhu siwadi norĩ hã.

⁹ Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô ãma titob'uzu, ãsimirowasu'u za'ra na, romanuhu ãma hã. Tawamhã ma aipi'ra, datẽme. Da'ahâ uptabi na ãsarina ãsi'aba're norĩ u, ma aipi'ra. ãne te dama tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ã'umnhasizém na hã, niwa te ã'madâ'â õ, ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ã'umnhasizém na hã. — ãne Zezusi hã te tinha, ãsarina ãsi'aba're norĩ ma.

¹⁰ Tawamhã apã ma tô ai'aba're, romanu siwadi norĩ hã, ãsõrõwa u. Sihutu wamhã, ma tô ãhâzé ré hã sabu za'ra. Rowẽ na te oto nhamra, hâzé ãna.

ãmrotõ 'ra hã, Zezusi te te ãhãiwa'utuzé wasu'u

¹¹ Tawamhã ãma ronomro õ ré, te Zezusi hã mo, 'ri wa'õtõ u. Na'ĩ na 'ri wa'õtõ nhisi u, te mo. ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te ãsiré ai'aba're. Da'ahâ na te duré ãsiré ai'aba're ni. ¹² Tawamhã 'ri wa'õtõ 'wawi wa'ra u, ma tô rob'uwe za'ra, Zezusi norĩ hã, 'ridawa u. Tawamhã ãwab'rere, ma tô dasiwi âri ni, ab're u, ãmrotõ 'ra ãdâ hã. Misire aibã ã'ra hã. Da'ahâ na te ãsiré ai'aba're ni, ãmrotõ siré, ab're u. ¹³ Tawamhã ãmrotõ te te 'madâ'â wamhã, ma

tô ãma tipê'êzé, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tãma tinha, wawa tã da.

¹⁴ Tawamhã ma tô oto itême wi. Te te âri za'ra ré, ma tinhib'rata na ãré upi. Taha wa, ma ãré mazahâri za'ra. Tawamhã te oto 'mahâ:

— Ai'repudu, wa za aima tinha: Ai'utu. — ãne te 'mahâ.

¹⁵ Tawamhã ai'repudu hã ma tô udu. Sahâ na te oto nhamra. Tawamhã tãma rowê wa, te oto mre. Taha wa, te Zezusi hã ãna ma ti'ru, ãne:

— ã ai'ra, ãma sãprõni. — ãne te tãma tinha. Dã'ã zahã, oto sahâ na sãmra wa, ma tãma tapê'ẽwara za'ra ni. ¹⁶ ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Tinhib'a'uwê norĩ hã te za we te te 're wa'apawapto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ma tô we watême satõ, tizadawa wasu'u'wa hã. Mreme pire uptabi di. — ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, te tawata za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã ãwasu'u hã ma tô wapari za'ra ni, daro mono bã, Zezusi te te ãhãiwa'utuzé wasu'u hã. Zudezu norĩ rob 'rata, 're ãdasi'ubumroi mono norĩ zama, ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra ni.

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te ãsatõrĩ zahuré zé wasu'u

Mateusi 11.2-19

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi te te ãhãiwa'utuzé hã ma tô Zuwãhã ma wasu'u za'ra, ãsadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ hã. Tawamhã maparane te sô tihãrã zahuré, Wanhib'apito u neb zahuré da, te te sadanharĩ zahuré da. ãne Zuwã te tãma nharĩ zahuré:

— Ane wa'aba wamhã, te za ãsadanharĩ 'wa, ãne: “E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zõ, wa za 're wan-himipari za'ra.” ãne te za tãma ãzadawa wasu'u

wa'wa. — Āne Zuwã hã ma tô tãma nharĩ zahuré.
²⁰ Tawamhã Zezusihi u, te tineb zahuré. Ītēme simasisi wamhã, ma tô sadanharĩ zahuré:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra. — Āne te sadanharĩ zahuré.

²¹ Tawamhã ĩsô'a zahuré, te a'â da'apese da'ahã na, Zezusi hã. Duré wa'uburé ré, 're ĩdanomro mono hã ma tô dama anhamra. Duré ĩtob'a norĩ hã ma tô ato pese, ahã na. ²² Tawamhã te te da'apese parimhã, te oto tãma nharĩ zahuré, Zuwã Batitaha mreme 'madâ'â pese 'wa norĩ ma, āne:

— Apã te za ane wa'wa Zuwãhã u, tãma ĩwasu'u wa'aba da. Ītob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apã te te 're rob'madâ'â za'ra. Īmorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ĩ'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wē na te oto 're nomro. Duré ĩpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ĩdâ'â za'ra mono norĩ hã ma tô duré apã 're hãiwa'utu za'ra. ĩwasu'uwē hã ma tô duré ĩsibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. Āne na te za tãma ĩrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ²³ Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para we ĩmorĩ na, 'rãwi ĩ'ãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

²⁴ Tawamhã apã te tineb zahuré Zuwã Batitaha u, aibã norĩ hã. Tawamhã ĩsa'u zahuré si, te Zuwã hã dama wasu'u wē, Zezusi hã. Da'ahã na ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma, te āne tãma rowasu'u za'ra:

— A'ubuni u, ma tô 're anomro aba mo, Zuwã hã sabu za'ra wa'aba da. E tawamhã du teihi 'rãihã

hã uware wa, rowa'u te te 're ìhâpâ za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hâimana mono wa, ma tô ìtême 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hâimana. ²⁵ E uza wê na 're si'uza mono wa, ma tô ìtême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wê na 're si'uza mono ô di. Uza wê ré 're ìnomro mono norĩ hã, te apito nhorôwa ãma 're si'ubumro. Uburé marĩ hã ìwê uptabi si, te tãma 're hâimana za'ra, ta norĩ ma. ²⁶ Ma'âpé, ìma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ìtême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tô. Ìwana ìsadawa wasu'u'wa norĩ hã, ìpire na te te siwi ãma wabzu za'ra ô di, Zuwã hã. ²⁷ Duréhã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ééré, Zuwãhã ãma, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na: “Ìzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satô, te te asô ropese mono da.” Æne duréhã ãma rob'ui'ééré hã, ìbaihã na hã.

²⁸ Te duré tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Uburé ìwana 're ìnomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra ô di Zuwã hã, ìsimiromhuri pire na hã. Tane nheré, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìda'azawi mono zéb zarina, te te 're ìda'apawapto mono zé hã, hâiba ré ré, te te waihu'u ô di za, Zuwã hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, ì'uirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hâimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hâimana za'ra mono nheré, te za pire na 're hâimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si ì'uirĩ na te te sina 're

waihu'u za'ra mono wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'apawapto mono zé hã. — ãne ma tô Zezusi hã dama wasu'u, Zuwã hã.

²⁹Tawamhã uburé ma tô ãsimirowasu'u hã wapari za'ra ni. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ zama, ma tô dame wapari za'ra. Ta norĩ hã ma tô oto wapari pese za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha wa, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã tâma 'manharĩ za'ra. ³⁰Tazahã, parisezu norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, ma tô siwi wê'õ za'ra 'rãwi, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te sima ãda'awêzé hã. Taha wa, te te siwi wê'õ za'ra wa, â dawabzuri hã te te tâma 'manharĩ za'ra õ di, Zuwã hã.

³¹Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wam norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra, ã nimosi dapoto tém norĩ ãma hã. ³²Áté ai'uté norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra. 'Ri nhi'riti wa, da te dasina 're ã'ubumroi mono zéb ãma si'ubumroi ré, ãne ai'uté norĩ hã te za si'mahârã za'ra: “Wa norĩ hã wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tazahã, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na, wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tazahã, a norĩ wa'wa hã wazu ai'ry'ry wa'aba õ di.” ãne te za si'mahârã za'ra. ³³Tane a norĩ wa'wa hã. Zuwã Batita hã te sai ãna nasi aimasisi. Duré uwa 'rã wa'u ãsé hã te te 're hãsi mono õ di. Tazahã, ãne 're hãimana mono wa, ma tô tâma 're ãnharĩ wasété za'ra wa'aba mo, wa'uburé ré 're ãmorĩ na. ³⁴Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã dasazém na, wa 're ãsa. Uwa 'rã wa'u ãsé hã wa duré te dame 're hãsi. Tazahã, ãsa za'ëtê na 're ãsai mono na, duré uwa 'rã wa'u zé zeĩ 'wa na, ma tô ãma 're ãnharĩ wasété

za'ra wa'aba mo. Duré siwa'ru 're ĩdanomro mono norĩ siwadi na, ma tô ĩma 're ĩnharĩ wasété za'ra wa'aba mo. ³⁵ Tane tō. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wẽ di. Tawamhã ĩsimiroti hã da te dasima 're wẽ za'ra mono wamhã, te za ĩwẽ hã da te 're waihu'u za'ra. Da te 're wẽ'õ za'ra mono õ di za, ĩwẽ hã dasiwi. — Āne Zezusi ma tô tãma siwasu'u za'ra.

Simahã wasu'u

³⁶ Tawamhã aibã parisezu hã ma tô Zezusihi zô hã, ĩme sa da. Taha wa, te Zezusi hã ĩsõrõwa u mo. Tawamhã ma tô nhamra tame, sa da. ³⁷ Tame 'ri wa'õtõ âma hã ma tô ĩwasu'u hã wapa pi'õ hã, siwa'ru 're ĩmorĩ hã. Parisezu nhorõwa âma sa da, ĩsãmra na ma tô wapa. Taha wa, ma tô simhi ti'â, Zezusihi zarina, wedewa'u zadaze ré hã. Simhi hã, êtê'a 'manharĩ. Wa'âbã za'êtê di, wedewa'u zadaze hã. ³⁸ Tawamhã Zezusihi babarã na ma tô nhamra, wawa sina. Wawai wamhã, Zezusihi para nhisiwi, ma tô ti'upĩni a'a. Taha wa, te tizéré na tãma u'õ. Tawamhã da te 're ĩdatob'rata hârâ za'ra mono ne, tizadawa na ma tô para hârâ. Ma tô wedewa'u zadaze hã ĩpara nhisiwi sa'wa, pi'õ na. ³⁹ Tawamhã, parisezu te te 'madâ'â wamhã, ma tô tipê'ẽ na tãma tinha, Zezusihi ma:

— Tô sena, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai 'wa'âhã, te aré ĩwasété na âma waihu'u, pi'õi âma hã. Tawamhã te aré tiwi sisawi, te te upi tō da. — Āne ma tô tipê'ẽ na tãma tinha.

⁴⁰ Tawamhã ĩsimirosa'rada hã te te sina waihu'u wa, te aibã ma tinha, Zezusi hã:

— Sima, marĩ, wa za aima waihu'u, waihu'u da.
— Āne te tãma tinha.

Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— Ma'âpé, ĩma waihu'u, marĩ hã te waihu'u da.

⁴¹ Taha wa, te Zezusi hã tãma rowasu'u oto, ãne:
 — Aibã norĩ hã ma tã rob'uiirazéb õ wa, taré a'ã dawi 'maiwaptẽrẽ zahuré. Ĩmorĩ'rada hã 500 na ma tã dawi waptẽ. Duré ĩhãiba amo hã, 50 na ma tã dawi waptẽ. Niwapsi te za ĩsõwa're're tãma sãmri zahuré, aibã ma. ⁴² Tawamhã rob'uiirazéb õ wa, ĩsõwa're're te te tãma sãmri zahuré õ di. Sõpru wa, ma tã tãma waihu'u zahuré aibã hã, ĩsõwa're're te te tãma sãmri zahuré tã da. — ãne ma tã Simahã ma rowasu'u, Zezusi hã. Tawamhã te oto ãma sadanha:

— E 'wa hã te za sawi pese, aibã ĩsõpru hã. E 500 na te te tãma ĩsãmri hã te za sawi pese. E 50 na te te tãma ĩsãmri hã te za sawi pese. — ãne Zezusi te sadanha.

⁴³ Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— Áté 500 na te te tãma ĩsãmri hã te za sawi pese.
 — ãne Sima, te Zezusihi ma tinha.

Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tã. Ĩ'uwaibaba ma tã ĩma ĩwaihu. — ãne ma tã ãma saze.

⁴⁴ Tawamhã pi'õi u sipi'rai wamhã, te duré tãma tinha, Simahã ma:

— Ahãta, pi'õ hã. Tãma ĩzawi pese di. A hã we ĩzébré wamhã, â hã dama 'rui õ di, da te ĩpara upsõ da. Pi'õ si ma tã ĩpara upsõ, ti'upĩni na. Ma tã duré tizéré na ĩpara u'õ. ⁴⁵ A hã we ĩwisi wi, ĩzawi õ di, ĩtob'rata hãrã na. Pi'õ si ĩzébré wi, ma tã ĩpara hãrã. ⁴⁶ A hã dama ĩ'rui õ di, azeitona 'rã wa'ui wam na da te ĩzéré u're da, ĩma robze da. Pi'õ hã wedewa'u zadaze pire hã ma tã ĩpara nhisiwi sa'wa. ⁴⁷ Tãma ĩzawi uptabi wa, ma tã ĩma 'manharĩ wẽ. Marĩ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã ahã nherẽ, wa tã tãma tipa. Taha wa,

tãma ãzawi uptabi di, te tãma apari wa. Dawasété ahâ na 're dasisãmri za'ra mono õ wamhã, da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dawasété ahâ na te te dama 're ã'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dama sawi prã ti za. Dawasété ahâ na 're dasisãmri za'ra mono wapsi, te za da te dasina 're waihu'u za'ra, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dawasété ahâ na te te dama 're ã'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dama sawi uptabi di za. — ãne ma tô Simahã ma waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁸ Tawamhã pi'õi ma, te oto tinha:

— Marĩ hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã wa tô oto aima tipa. — ãne te pi'õi ma tinha.

⁴⁹ Tawamhã Zezusihi mreme, ma tô pi'õi ãma wapari za'ra, ãsiré ãsaihuri norĩ hã. Taha wa, ma tô tipê'ẽ na tãma nharĩ za'ra:

— E 'wa hã õ hã, marĩ, da te 're ã'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, te te dama 're ã'apari mono hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tipê'ẽ na.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi te ãuré pi'õi ma tinha:

— ãzazei wa, wa tô aipawapto, aiwasédé hã rẽme pese da. Rowẽ na te za oto 're aimo. — ãne te pi'õi ma tinha, Zezusi hã.

8

Pi'õ norĩ hã, Zezusihi siré ãsi'aba'rézẽ wasu'u

¹ Tawamhã ãma ronomro wapsi, te Zezusi hã datẽme 're mo, daro mono bã. 'Ri nho'õmo mono bã, te datẽme 're mo, 'ri wa'õtõ mono bã. Tawamhã datẽme 're morĩ wamhã, ma tô ãwasu'uwẽ na te te 're da'apo're pu'u, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Datẽme 're morĩ

wamhã, aibã norĩ hã 12 na ãhãiba za'ra hã, te ãsiré 're nomro. ² Pi'õ norĩ zama, te ãsiré 're nomro, wa'uburé, te te tãma 're ã'anhamra mono norĩ hã. Duré, ãhãzé hã te te tãma 're ã'apari mono norĩ zama, te ãsiré 're nomro. Pi'õ nhisi hã, Mariza Madarena na ãsisi hã, wa'uburé hã, 7 na ãhãiba za'ra hã te te tãma ãsãmra za'ra hã. ³ Duré, Zuwãna na pi'õ nhisi hã. Cuzaha mro hã, apito Erodihì ma romhuri'wai mro hã. Duré, Suzana na pi'õ nhisi hã. Aimawi norĩ hã te duré ãsiré 're nomro, pi'õ norĩ hã, ahã na. Ta norĩ hã tinhimarĩ na, te Zekusi norĩ hã te te 're pawaptob za'ra.

Aibã hã amnho poto mono da, te te ã'anhamra mono zé wasu'u

Mateusi 13.1-23; Marcusi 4.1-20

⁴ Tawamhã da'ahã na ma tô ãtẽme aihutu ni Zekusihi u, 'ri ahã mono bã, da te sabu za'ra da. Tawamhã, ãtẽme dasi'rã'õtõ wamhã, ma tô dama romnhimiré'é, ãne:

⁵ — Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã na, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma rere'e. Taha wa, ma tô dapara na nasi wati'i za'ra ni, tiwi ãrere'e mono hã. Sire hã ma duré te te uprosi, poto mono õ ré. ⁶ ãtẽ nhisiwi, ma duré nima norĩ hã rere'e, amnho hã. Ti'a baihãire di, ãtẽ nhisiwimhã. Tawamhã, 'wanhipré wairébé mono wamhã, ti'ai wa'ro wamhã, ma 'wanhipré 'ré. ⁷ Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, ma tô te te uprosi. ⁸ Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Ma

tô oto 'rã. 'Rãï mono wamhã, 'rãï pese uptabi di, rob're hã. — ãne Zezusi ma tô dama rowasu'u.

Te duré dama tinha:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba ïnhimirowasu'u na hã, waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne te dama tinha.

⁹Tawamhã Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ si, te sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na, te ãma ïsimiré, amnho potozém na hã. — ãne te sadanharĩ za'ra. ¹⁰Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô dawï sawi, a'â da te waihu'u tã za'ra da, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. A norĩ wa'aba ma si, ma tô oto ïwasu'u hã aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, dama ïwaihu'u'õ hã. Taha wa, wa tô ïnhimromnhimiré'é na si, te dama 're arowasu'u. Tawamhã dapo're na, da te 're wapari za'ra mono nherẽ, da te waihu'u za'ra õ di za, ãma ïsimiré'ézé hã.

¹¹ — ãhãna, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, te ãma ïsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho potozé hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme, te wasu'u. ¹² Amnho hã bådâdi zababa ïrere'e mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za ïsadawa wasu'u hã taré tipo're na te te 're wapari za'ra. Tawamhã te za Wa'uburé hã ïtẽme 're sihutu ãté, te te tãma 're roti za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono tã da, te te 're sã'reptu za'ra mono tã da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã wa'rui'wa nhimiroti zarina, te te saze za'ra õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã. ¹³ Duré amnho hã ëtẽ nhisiwi ïrere'e mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're

wapari za'ra, tipo're na. Tawamhã te za ĩwasu'u ma 're to za'ra. Tazahã, õne haré te te 're saze za'ra mono õ di za. Āté, te za te te 're saze hutu za'ra. Āté rowasédé hã da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono õ'umnhasite, te za apã 're sipizari za'ra.

¹⁴ Duré amnho hã wab'ru wazari ĩ'a'a mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za taré tipo're na te te 're wapari za'ra, ĩsadowa wasu'u hã. Tazahã, marĩ wamhã, õhõ ãma si 're nomro mono õ di za. Āté, marĩ na si te za te te 're rosa'rata za'ra sima, áté rob'uiprazém na si, áté titozém na si. Tawamhã rob'rã ĩ'rã wẽ prã ne, 're hãimana wẽ uptabi za'ra mono õ di za. ¹⁵ Amnho hã ti'ai wẽ wa, te te ĩ'anhamra mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za tipo're na te te 're wapari za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Õne haré, te za ĩsimiroti na 're nomro. Tawamhã rob'rã ĩ'rã wẽ uptabi ne, hãimana wẽ uptabi na, te za oto 're hãimana za'ra. Āne amnho potozé wasu'u na, wa aima ãma simiré'é za'ra wa'wa. — Āne, Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

¹⁶ Tawamhã rob'uiwězém na te duré ãma simiré'é:

— Rob'uiwězé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. ĩsima'warazém na si, te za sõ'awi da te 're sõré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwězé hã. ¹⁷ Tane, ĩmreme hã a'ã te dama ĩwaihu'u'õ hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa tô rob'uiwězém na ãne ãma simiré'é.

¹⁸ — Taha wa, ma'ãpé ĩmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tawamhã ĩzadowa

wasu'u hã te za te te aima 're waihu'u za'ëtẽ za'ra wa'wa, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. Ìmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za apã te te aiwi 're awaibui wa'wa, ãzadawa wasu'u hã. Tawamhã ãmreme waihu'u'wa na, 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono nherẽ, te za ãmreme waihu'u'õ'wa ne, oto 're anomro aba mo. — ãne te Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra.

*Zezusihi na wasu'u, ãno norĩ wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Marcusi 3.31-35*

¹⁹ Tawamhã Zezusihi u, te ãna hã mo, ãno norĩ me. Te te sabu za'ra da, te ãtẽme ai'aba'ré. Tazahã, da'ahã uptabi wamhã, ãtẽme sisisi waihu'u õ di. ²⁰ Tawamhã Zezusihi ma, ma tô ni'wa hã rowasu'u, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asõ aimasa, ana me. Te sima wẽ za'ra, te te asabu za'ra da. — ãne ma tô tãma rowasu'u ni.

²¹ Tawamhã Zezusi te uburé dama tinha:

— Ni'wam norĩ hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ãna, duré ãno. — ãne Zezusi ma tô dama waihu'u.

*Zezusi hã rowa'u'u ma, te te ãnharĩzé wasu'u
Mateusi 8.23-27; Marcusi 4.35-41*

²² Tawamhã bãtã na, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. Tawamhã uba're wa, ma tô asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, ãsõ'u na. ²³ Tawamhã te te siré sari za'ra ré, te oto Zezusi hã nhono, uba're wa. Sõtõ ré, ma

tô rowa'u ĩsa'êne hã watobro. Taha wa, uba're 're, ma tô â hã âzé. Uba're 'remhã, â hã 'masisi wamhã, simimnhasi di oto. ²⁴ Taha wa, ma Zezusihi u tiwahutu za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã âne te siwi 'mahâ:

— Rowahutu'wa, rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. — ãne te 'mahârâ za'ra. Tawamhã Zezusi ma tô udu. Ma tô wahudu. Rowa'u'u ma, te tinha, te te sazâri da. Duré â ma, te tinha, âtu da. Taha wa, ma tô sazâ, rowa'u hã. Ma tô ti'âtu oto. ²⁵ Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, te tinha:

— E niha bâ asiwi ĩ'umnhasi aba õ di. — ãne te tâma nharĩ za'ra. Taha wa, te sima nharĩ za'ra:

— E niha õ hã aibâ hã. Rowa'u'u ma, te tinha. Tawamhã rowa'u hã ma tô sazâ. Duré, â nhibza-ihâ ma, te tinha. Taha wa, ma tô ti'âtu. ĩmreme hã ma tô wapari zahuré. — ãne te sima nharĩ za'ra. Mreme pire wa, ma âma titob'uzu za'ra. Õne hã tâma sa'rese za'ra õ wa, ma tô tâma tipahi za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã, aibâ hawi wa'uburé te te ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Marcusi 5.1-20

²⁶ Tawamhã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, te ĩsõ'u na siré sari za'ra, te te saprĩ za'ra da, zara u, Zezusi norĩ hã. Tawamhã ma tô oto aihutu zara u, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi niwĩ. ²⁷ Tawamhã uba're hawi, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma tô aibâ hã ĩtême wi, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã. 'Re si'uza mono õ di oto, aibâ hã. Ai'uréiwi, te oto 're mo. Duré 'ri 're, 're sãmra mono õ di oto. Adâ'â 'ru âma si te oto 're sãmra, êtê wa, ab're sirõmo âma. Tame 're hâimana mono ré hã, ma tô âma tironomro pese.

28-29 Aibâ hã da'rata 're sãmra mono ré, ma tô da te 're 'madâ'â za'ra, 're pusi tõi mono da. Ma tô da te dasiwi 're hi wasisi, ãsi'uwazi nhorõ rutu na. Te duré da te dasiwi 're pa wasisi. Tazahã, tihi wasisizé hã te te sina 're anhinari, tipawasisizéb zama. Taha pari, te wa'uburé hã te te siwi 're saprõni, a'ubuni u. Tawamhã aibâ hã Zezusi te te 'madâ'â wamhã, ma tô 're sadari. Taha wa, hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara. Tawamhã mreme 'rãihã na te tãma tinha, ãne:

— Zezusi, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'ra, e marĩ ããma 'manharĩ da, te we aimo. ã'azãri õ di za. ãne, wa ãsina aipa'uwati. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'uburé ma, te te rob'rui wa, aibã hawi watobro da.

³⁰ Tawamhã Zezusi hã te sadanha, ãsisi zõ:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ãnhisi hã. — ãne te aibã hã tãma sisisi, wa'uburé hã ãma ahã wa.

³¹⁻³² Tawamhã romhutu na te uhãbã norĩ hã tisa te te 're huri ahã na, sa'a zahãpã para wi. Tawamhã wa'uburé norĩ hã te Zezusihi wi rowaptẽre za'ra sina, rob'rehã u te te satõrĩ tõi za'ra da. Uhãbã u, te te satõrĩ za'ra da, te sina rowaptẽre za'ra, uhãbã hãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Taha wa, ma tô Zezusi hã ãma saze za'ra.

³³ Tawamhã aibã hawi ma tô wairé wa'uburé norĩ hã, uhãbã u si'aba're da, ãhãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Tawamhã, ãtẽme sisisi wamhã, uhãbã norĩ hã te sisa're, wara sina. Sa'a hawi, te pi'reba sisa're, ãsõ'ui u. Tawamhã ãi ba ma tô rere. Taha wa, ma ai'utõ uburé.

³⁴ Tawamhã uhãbã 'madâ'â'wa norĩ hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, te ãsiti datẽme sisa're, wara sina. 'Ri nho'õmo ãma, ma tô dama rowasu'u

za'ra. Rom na, 'ri wa'õtõ ãma zama, ma tô dama rowasu'u za'ra. ³⁵Tawamhã ïsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te ïtême ai'aba're ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibã hã 'madã'ã za'ra ni, wa'uburé ïhawi ïwairébé hã. Uza ré, te oto nhamra Zezusihi papara, rowẽ na. Tawamhã tãma rowẽ wa, ma tô tãma tipahi za'ra, dama 're ïrowẽ za'ra mono zé hã tãma sa'rese za'ra õ wa. ³⁶Tawamhã ãma ï'madã'ã za'ra 'wa norĩ hã te aibã wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ïsihutu norĩ ma. Aibã, Zezusi te te ïpawaptobzém na, te tãma rowasu'u za'ra. ³⁷Tawamhã aibã wasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra. Taha wa, te Zezusihi ma rob'ru za'ra, ïrom nhiti morĩ za'ra da. Aihĩni te tãma rob'ru za'ra, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ïsi'ubumroi mono norĩ hã.

Tawamhã Zezusi te za oto ãzé, uba're wa, danhiti morĩ da. ³⁸Tawamhã aibã te sina 'mahã, Zezusihi siré 're morĩ da, te te tãma pisutu da, wa'uburé ïhawi ïwairébé hã.

Tane nherẽ, te Zezusi hã aibã ma tinha, ãne:

³⁹ — Apã aimorĩ, asõrõwa u, 'Re ïhãimana u'ãsi mono, ïwẽ na te te aipawaptobzém na asisãnawã norĩ ma, asiwasu'u da. — ãne te aibã ma tinha.

Tawamhã aibã te oto mo, tinhorõwa u, 'ri baba dama siwasu'u mono da, Zezusi te te ïpawaptobzém na hã.

Zezusi, Zairuhu 'ra te te ïhãiwa'utuzé wasu'u, bâdãdi wãi wa, pi'õ hã te te ïpesezé wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Marcusi 5.21-43

⁴⁰ Tawamhã ma tô Zezusi norĩ hã apã saprĩ za'ra, zara u. Zara niwĩ, ma tô da'ahã na ïwana sô ropsãmri za'ra ni. Tawamhã apã datême wisi

wě te, ma Zezusi hã sawi za'ra ni, dato sina. ⁴¹⁻⁴² Tawamhã ma tô aibã hã ítēme wi, Zairu na ĩsisi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma dawada'uri'wa hã. Ítēme wisi wi, ma tô hi'rãtitõ aime, Zezusihi papara, ti'ra ãma te te sadawa pibu da, ĩsõrõwa u morĩ da, ĩ'ra hã hãzé wa, te te tãma pese da. Ĩ'ra hã pi'õ pisi, azarudu hã 12 na ãma ĩwahu. Hãzé ahã wa, te za oto tiwi dârã. Tawamhã Zezusi te oto mo, ĩsõrõwa u. Morĩ ré, te da'ahã na ãma dasi'uirĩ. Ma dasiwi hõti ni.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã bådãdi na morĩ ré, ma tô pi'õ hã wi, Zezusihi u, ĩhãzé ré hã, marĩ te te 're ĩ'manharĩ mono hã. Hãzé ré, ma tô ãma tiwahub ahã, 12 na ãma ĩwahubzé hã. Dawede'wa norĩ ma, ma tô uburé tinhibro hã uprosi, tisiwa'ãbãzém na. Tazahã, dawede'wa norĩ hã te te siwi hõsi õ di, ĩwede na hã. Tawamhã pi'õ hã, Zezusihi babarã niwĩ ma tô saprĩ. Ĩ'uza 'rãsudo hã ma tô tiwi upi. Taha wa, ma awa'awi séptãrã. Tãibã oto ĩhãzé hã. ⁴⁵ Taha wa, ma tô ãne da'mahã, Zezusi hã:

— E 'wa hã ma ĩ'uza hã ĩwi upi. — ãne te da'mahã.

Tane nherẽ, te tãma amrami za'ra ni. Taha wa, te Pedru hã tãma tinha:

— Rowahutu'wa, oro aihĩni ai'ãma wasi'uirĩ mono za, wa wasiwi aihõti ni. — ãne te tãma tinha.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Ni'wa hã ma tô ĩ'uza hã ĩwi upi. ĩwaihu'u pese na, wa tô pese. ãne, wa tô ĩsina waihu'u. — ãne te tãma tinha.

⁴⁷ Tawamhã ma tô pi'õ hã sina wapa, Zezusihi mreme hã. Da te sa'rese ãna, sãmra õ di oto, pi'õ hã. ãne ma tô sina waihu'u. Tawamhã rěrẽ'ẽ sina,

ma tô Zezusihi papara aime hi'rãtitõ. Danho'a te Zezusihi ma siwasu'u pese, ãne:

— Ìhâzé wa, wa ai'uza aiwi upi, ìpese da. Tawamhã awa'awi wa tô séptârâ. — ãne te tãma siwasu'u. ⁴⁸ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ìhidiba, za te aipesezém na ì'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aima apa. Rowẽ na te za oto 're aimo. — ãne, Zezusi ma tô tãma tinha.

⁴⁹ Tawamhã pi'õi ma, te te rowasu'u ré, ma tô ãma wi, aibã hã. Zairuhu u, ma wi. Ìsõrõwa hawi, ma ìtẽme wi, rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wai u hã. Tawamhã te Zairuhu ma rowasu'u aibã hã, ãne:

— Ai'ra hã ma tô aiwi dêrâ, azaruture hã. Rowahutu'wai wi, ro'wa'rê õ'umnhasite, simiromhuri nherẽ. — ãne te tãma tinha.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi ma tô sina wapa. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tõ. Ìwétési asina ì'umnhasi, te aipawaptob da. Ìwétési ì'umnhasi wamhã, rowẽ na te za oto aima 're sãmra. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁵¹ Tawamhã Zezusi hã Zairuhu nhorõwa u oto wisi wamhã, ma tô pisutu za'ra, Pedru norĩ si ìsiré sisisi da, Zuwã hã duré Ti'adu hã, azaruture mama norĩ siré hã.

⁵² Tame da'ahã na te ãma ta'ry'ry ni, dapẽ'êzé te. Taha wa, te Zezusi hã dama tinha, ãne:

— ãma ai'ry'ry wa'aba õ di za. Azaruture hã dê'ã õ di. Taré te nhono. — ãne te dama tinha.

⁵³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Oro taré sõtõ za, te pê'êzani ãna nomro. — ãne te tãma nharĩ za'ra ni. Ìdã'ázém na, ma tô waihu'u

za'ra ni. Taha wa, ma tô ãne tãma nharĩ za'ra ni.
⁵⁴ Tazahã, te te damreme 'madâ'â õ di, Zezusi hã.
 Ma tô pa'â. Mreme 'rãihã na, te tãma tinha, ãne:

— Azaruture, aiwahutu. — ãne te tãma tinha.

⁵⁵ Tawamhã ma tô apã pẽ'ẽ waze, awa'awi.
 Hãiwĩ te oto za. Taha wa, mram na te wada'uri za-
 huré, te te tãma a zahuré da, ãmama norĩ hã. ⁵⁶ Taha
 wa, ã'ra apã hãywa'utu wa, ma tô ãma titob'uzu
 zahuré, ãmama norĩ hã, timro me. Taha wa, tãma
 rowẽ zahuré di. Tane nherẽ, te ã'ra na sadawa
 uwati zahuré, te te dama rowasu'u zahuré tã da
 a'â.

9

*Zezusi hã, aibã norĩ te te datẽme ãsatõrĩ za'ra zé
 wasu'u*

Mateusi 10.5-15; Marcusi 6.6-13

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô sitẽme sô tihãrã
 za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ zô, aibã norĩ hã
 12 na ãhãiba za'ra hã zô. Tawamhã ma tô tãma
 pisutu za'ra, waihu'u pese na 're nomro mono
 da, wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra za'ra
 mono da, duré ãhãzé ré norĩ hã te te 're pese za'ra
 mono da, ãsadawa para. ² Tawamhã ma tô duré
 satõrĩ za'ra, ãwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u
 za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're
 ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Taha wasu'u na te te
 're dapo're pu'u za'ra mono da, ma tô satõrĩ za'ra.
 Duré te te 're dapese za'ra mono da, ma tô datẽme
 satõrĩ za'ra. ³ ãne te tãma roti za'ra:

— Ai'ubana te za 're anomro aba mo. Marĩ hã
 asiré 're 'wasari aba mono õ di za, asiwazusizé
 hã, duré romramizé hã. Marĩ hã 'wasari aba õ di
 za, mra hã, duré rob'uiprazé hã, duré ai'uzazé hã,
 asõ'utu'u wa'wa hã. Datẽme 're aihutu aba mono

wapsi, ãté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. ⁴Tawamhã asô ãhârâ 'rata aba nhorôwa ãma si, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, 're aiwairébé aba mono õ ré. ⁵Datême 're aihutu aba mono wamhã, ãté asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã dahawi te za 're aiwairébé aba mo, darob amoi u. Dahawi 're aiwairébé aba mono wamhã, aipara'uza zapru hã te za 're ãtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dawasété ma ropibuma, asimirowasu'u na, da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wa. — ãne ma tô tãma roti za'ra, Zezusi hã.

⁶Tawamhã te oto datême ai'aba're, 'ri wa'õtõ mono bâ. Daro mono bâ, ma tô ãwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã. Ma tô duré te te 're dapese za'ra.

Apito Erodi hã, Zezusihi ãma te te ãrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 14.1-12; Marcusi 6.14-29

⁷Tawamhã apito Erodi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma da'madâ'â'wa hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa. ãne ma tô ni'wam norĩ hã ãma rosa'rata za'ra, Zezusihi ãma hã:

— ãté Zuwã Batita apã ãhãiwa'udu. ⁸⁻⁹ãté Eriasi apã we ãmorĩ. ãté 're ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese ãdã, apã ãhãiwa'udu. — ãne ma tô Zezusihi ãma romnomri za'ra ni. Tawamhã Erodi te tinha:

— Wa hã te waihu'u õ di. ãté ni'wa hã. Wa hã, Zuwã hã wa tô dama ti'ru, da te 'rã nhizãri da. Tãibã Zuwã hã. E 'wa hã bété ãwasu'u hã, te ãwapari hã. Te sabu neza. — ãne te tinha, Erodi hã.

Zezusi, dasa na te te ïdapawaptobzé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Zuwã 6.1-14

¹⁰ Tawamhã ïsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ahutu apã, Zezusihi u, ïsadawa para datême ïsi'aba're norĩ hã. Sihutu wamhã, ma tô tãma siwasu'u za'ra, te te 're ïdapawaptob za'ra mono zém na. Zezusi hã te oto te te simro siré, Besada na 'ri nhisi u, hãiba pisutu. ¹¹ Tazahã ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra ni. Taha wa, da'ahã na te ïsarina ai'aba're ni. Ìtême dasihutu wamhã, uburé ma tô dazawi, Zezusi hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zém na, te dama rowasu'u, Zezusi hã. Duré, ïhâzé ré norĩ hã ma tô pese za'ra.

¹² Æne ré, ma tô tihâiwahã. Taha wa, ma ïtême ubumro, ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã, 12 na ïhãiba za'ra hã, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— Æmemhã robaba di, 'ri hã. Õhõta romhuture di, 'ri wa'õtõ u hã. Duré, re na 'ri ïsimasa mono u hã, romhuture di. Ma'ãpé tamomo dazatõrĩ za'ra na, dasa hã da te huri da, danhotõ za'ra da zama. — Æne te tãma nharĩ za'ra.

¹³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ï'a za'ra wa'wa, dasaihuri da. — Æne te tãma nharĩ za'ra.

Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wasazé hã syryre di. Ì'u'êtê wapu hã 5 na si, ïhãiba hã. Duré pe'a hã maparanere. E da'ahã uptabi nherê, wa za tawamhã ai'aba're ni, dasazé hã wa te dama uipra za'ra da. — Æne te tãma nharĩ za'ra, tame da'ahã uptabi na, dasimasa wa.

¹⁴ Aibã norĩ hã 5 miu na ïhãiba za'ra hã te aimasa. Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, dama roti za'ra wa'aba, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsâtã pese na. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

¹⁵ Tawamhã te dama nharĩ za'ra, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsâtã pese na. ¹⁶ Tawamhã ã'u'ëtê wapu hã ma oto waibu Zezusi hã, 5 na ãhãiba hã. Pe'a ma duré timra. Hãiwa u te ãré rob'madã, timama ãma wata da, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ã'u'ëtê wapu hã. Pe'a zama, ma tô te te wê'ê. Ma tô te te sõmri oto, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, te te dama sõmri mono da. ¹⁷ Tawamhã dasa hã aihĩni ma tô huri ni. Ma tô da te 'mahãpãrĩ. Da te 'mahãpãrĩ mono parip si, ma tô si'õtõ wa, te te apã ubumro za'ra, danho'rada hã, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã. Si'õno hã ahã di, danho'rata ré hã, 12 na ãhãiba hã.

Pedru hã Zezusi, Danho'reptui'wa na te te ãwasu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-28; Marcusi 8.27-9.1

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã bãtã na te nhamra danhiti, mreme da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Aibã norĩ hã te ãrata asimro, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. Timama ma, mreme pari, te sadanharĩ za'ra tisiré norĩ hã, ãne:

— E niha ma tô dasima ãwasu'u za'ra ni. E 'wa hã wa hã, wa 're mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

¹⁹ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. A hã, u, Eriasi apã we aimorĩ. A hã, u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese atã, apã aihãiwa'udu. ãne, wa tô aiwasu'u hã wapari za'ra ni. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhã Zezusi te duré sadanharĩ za'ra, ãne:
— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Pedru hã tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aipisudu. — ãne te tãma tinha.

²¹ Tawamhã Zezusi te sadawa uwati za'ra, te te a'â dama wasu'u tã za'ra da, Danho'reptui'wa na.

²² Taha wa, te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã, wa za robzépata za'ëtê. Dama roti'wa norĩ hã te za siwi ĩwẽ'õ za'ra. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, te za siwi ĩwẽ'õ za'ra, sasedoti ĩpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ĩwẽ'õ za'ra. Taha wa, te za dasiwi ĩwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane ĩ'âma si'utõrĩ õ ré, wa za hâiwa'udu apâ. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

²³ Tawamhã te uburé oto dama tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã ĩsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're ĩwẽ za'ra mono wamhã, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Awẽ sidâpâsi, tiza'ozéb ré, ĩzarina 're ĩnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za ĩsiré 're nomro.

²⁴ Ni'wam norĩ hã tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ĩsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ²⁵ Até ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhã te za oto dârâ. Ti'ab ré sibrob ahâ nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ

ĩsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. ²⁶ Ni'wam norĩ hã dapipa te, ĩzazei'wa na, duré ĩmreme 'madã'ã pese 'wa na, ãté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. ãté te za dawĩ 're si'udã za'ra, ĩzazei'õ'wa newa. Nimahã na, wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã wa za wei mo apã, ĩhãiba na hã rowa'a za'ëtẽ na. ĩmama hã rowa'a ré, te 're hãimana u'ãsi. Hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ zama te duré ĩré 're hãimana u'ãsi za'ra, hãimana wẽ na. Tane duré wa hã, wa za duré rowa'a za'ëtẽ ré wei mo apã. Tawamhã, apã we ĩmorĩ wapsi, ĩ'udã'wa norĩ hã ĩzazei'wa na te sisi za'ra õ di za, ta norĩ hã. ²⁷ Tô seña wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherẽ, ai'matã'ã aba õ ré, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã ãma ĩ'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Ëtẽ 'rãihã ãma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'ëtẽ wasu'u

Mateusi 17.1-13; Marcusi 9.2-13

²⁸ Romhuri hã misi ãma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã te te siré simro, Pedru norĩ hã Zuwã norĩ me, Ti'adu norĩ me, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. Ëtẽ 'rãihã na, ma tô sai'uri za'ra. ²⁹ Zezusi hã Timama ma, mreme ré hã, aimawi oto ĩ'ubu hã. Duré, ma tô ti'uza hãirã. Hãirã uptabi di, ĩ'uza hã. Ma ai'ubuzi. ³⁰⁻³¹ Tawamhã aibã hã maparane, ma tô ĩtẽme sihãiré zahuré, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. ĩhãiba na hã rowa'a sa'ëtẽ zahuré di. Ta norĩ hã Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩpisutuzéb zarina, za ĩdã'ázém na Zeruzarẽ ãma. ³² Te te sima rowasu'u za'ra ré, te Pedru norĩ hã

tinhotõ za'ra. Sõtõ pese za'ra di. Oto utu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã 'madâ'â za'ra. Ìhâiba na hã rowa'a sa'êtê di. Aibâ norĩ zama Ì'rata Ìsima'wara zama ma tô 'madâ'â za'ra. ³³ Aibâ norĩ hã oto apã tiwi neb zahuré wa za, te Pedru hã Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ãme wama rowê za'ra di. Si'ubdatõ, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni, aihâiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã. — ãne te tãma tinha, te te rosa'rata ãna, Pedru hã. ³⁴ Tawamhã Zezusihi ma, te te nharĩ ré, ma hâiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hâiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, ma tãma tipahi za'ra. ³⁵ Hâiwa nhirõtõ hawi, te we 'Re Ìhâimana u'âsi mono hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ì hã Ì'ra, te Ìpisudu. Ma'ãpé Ìsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za. — ãne te we tãma nharĩ za'ra, Pedru norĩ ma.

³⁶ We tãma mreme pari wamhã, siwaprosi te oto za, Zezusi hã. Ari'iwi te a'â tihâimana za'ra, mreme ãna, Ìsiré 're Ìnomro mono norĩ hã. Ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'â, te te Ì'madâ'â za'ra zém na hã.

Zezusi hã, ai'reputu ma, wa'uburé te te ìmezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Marcusi 9.14-29

³⁷ Tawamhã awêpsi ma tô êtê 'râihâ hawi si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, da'ahâ na ma tô danhopêtê za'ra, Zezusihi u Ìdasi'aba'ré hã. ³⁸ Aibâ hã dawa'wa Ìsa hã ma tô 'mahâ, ãne:

— Rowahutu'wa, Ì'ra ma, wa aiwi rowaptê, Ìma pese da. Ì'ra misire hã, ai'repudu. ³⁹ Wa'uburé hã te za upi. Te te upi wamhã, te za tizadari, Ì'ra hã.

Te za sitete. Te za sadaiproi watobro. Te te 're u'a u'âsi. Te te sazâri õ di. Õne u'â. ⁴⁰ Asiré 're ãnomro mono norĩ ma, wa tô aré tãma 'ru za'ra, wa'uburé te te tãma me za'ra da. Tazahã, te te tãma mei waihu'u za'ra õ di. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u, ãmama hã.

⁴¹ Tawamhã te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E niha bété, ai'rata 're ãnhamra u'âsi aba mono nheré, asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ã'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. E niha te aiwasété na si 're anomro aba mo. E ãpê'êzé u'âsi, wa za ai'rata 're ãmorĩ 'wa, 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te aibã ma tinha, ãne:

— We ãtême saprõni pé, ai'ra hã.

⁴² Tawamhã te te ãtême saprõni ré, ma tô wa'uburé hã 'marõwĩ. Te sitete. Taha wa, te Zezusi hã tãma rob'ru, ai'reputu hawi watobro da. Taha wa, ma ãhawi watobro. Rowê na te oto 're sãmra, ai'repudu hã. Taha wa, te Zezusi hã ãmama ma tinha, ãne:

— ãhãta ai'ra hã. Tãma rowê di oto. — ãne ma tô ãmama ma waihu'u, Zezusi hã. ⁴³ Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese uptabi wa, 'Re ãhãmana u'âsi mono hã.

Zezusi te te 're ãda'apese mono zém na, ãma datob'uzu za'ra ré, te tisiré 're ãnomro mono norĩ ma Zezusi hã tinha, ãne:

⁴⁴ — Wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. Aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba zém na, aipo're si'ári za'ra wa'aba õ di za. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri ni. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

⁴⁵ Tane nherẽ, te te siwi waihu'u za'ra õ di, te te sina ĩrowasu'uzém na hã. Ma tô tiwi sawi za'ra Zezusi hã, te te waihu'u pese za'ra tõi da a'â, te te sina ĩrowasu'uzé hã. Taha wa, te te sina ĩrowasu'uzé ma, pahi za'ra wa, te te siwi sadanharĩ za'ra õ di, ãma. Taha wa, te ari'iwi ai'ubumro.

Dama ĩpire wasu'u

Mateusi 18.1-5; Marcusi 9.33-37

⁴⁶ Tawamhã sima ĩ'maipire zõi sõi'pré wa, ãma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'rãwi si'wapé za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ⁴⁷ ĩsimirosa'rada hã ma tô waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, ma tô ai'uté hã sisababa tisã. ⁴⁸ Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zõi 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbã te duré ĩzõi 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e ĩzõi si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ĩzatõrĩ'wa zõi zama te duré sõi 're tob'uzu za'ra. Dama ĩwapu norĩ hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, asima ai'maipire zõi asõi'pré wa'aba ãna, wa za aipire na te 're ai'awaihu'u 'wa. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusihĩ wẽ'wa norĩ wasu'u

Marcusi 9.38-41

⁴⁹ Tawamhã Zuwã hã te tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, aibã, wa tô 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ĩrob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô dama 're wairébé. Õ hã, wasiré 're morĩ õ di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tõi mono da, wasiré 're morĩ õ wa. — ãne te Zezusihĩ ma siwasu'u, Zuwã hã.

⁵⁰ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ĩsimiromhuri hã. Āté ni'wa hã te te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono õ di za. Tane wamhã, aiwẽ wa'aba 'wa na, te za ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aibã hã aiwẽ wa'aba 'wa, 're morĩ nherẽ, tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ĩsimiromhuri hã. — Āne, Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Samaritanu norĩ hã, Zezusihi zô ĩtob'uzu za'ra õ zé wasu'u

⁵¹ Zezusi hã hãiwa u za ĩmorĩzé hã romhuture wa, ma tô sina roti, Zeruzarẽ u morĩ da. ⁵² Taha wa, ma tô aibã norĩ hã sisõwa satõrĩ za'ra, ĩsãmrazéb da hã, te te sô 'maipisutu za'ra da. Si'aba'réri wamhã, ma tô aihutu, 'ri wa'õtõ u. Samaritanu norĩ rob ãma, 'ri wa'õno hã. ⁵³ Sihutu wamhã, sô tob'uzu za'ra õ di, samaritanu norĩ hã. Zeruzarẽ u, za morĩ wa, te te sima wẽ za'ra õ di, ĩ'rata sãmra za'ra da, Zezusi hã. ⁵⁴ Tawamhã samaritanu norĩ wasu'u, ma tô wapari zahuré, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. ĩwasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, te Zezusi 'mahârã zahuré, ãne:

— E aima wẽ di, unhama zô wahârã da, hãiwa hawi we te te da'uprosi da. — Āne te 'mahârã zahuré.

⁵⁵ Taha wa, ma Zezusi hã ĩtẽme aipi'ra zahuré. ĩmreme hã ma tô tiwi sisisi zahuré. ⁵⁶ Taha pari, ma tô ai'aba'ré, 'ri wa'õtõ hãiba amoi u.

Zezusi te te dama ĩrotizé wasu'u, sena na ĩsiré 're danomro mono da

Mateusi 8.18-22

⁵⁷ Tawamhã bâdãdi na si'aba'réri ré, te aibã hã Zezusihi ma tinha, ãne:

— Nimomo 're aimorĩ wamhã, asiré, wa za 're mo. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Wapsã wawẽre hã, ab're 're ĩsõrõwa hã. Si norĩ hã te duré tizasi hã te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tanei õ di wa hã, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã. Marĩ ĩma hãimana õ di, 're ĩwa'utu mono zéb da hã. Hãiwĩ si wa datẽme 're morĩ u'â. — ãne, Zezusi ma tô tãma siwasu'u.

⁵⁹ Tawamhã Zezusi te aibã hãiba amo 'mahã, ĩsiré morĩ da. Taha wa, te asa tãma tinha:

— Apito, a'â apã ĩmorĩ, nimahã bãtã na ĩmama hã ĩwi dã'ã wa, ĩsisa'u te ãma ti'a da. — ãne te sina 'mahã.

⁶⁰ Tane nherẽ, te aibã ma tinha asa:

— ĩdã'ã norĩ hã te za tisiré ĩdã'ã norĩ ãma, te te 're ti'a za'ra. A hã te za datẽme 're aimo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, 're da'apo're pu'u mono da. — ãne te aibã ma tinha.

⁶¹ Aibã hãiba amo hã te duré Zezusi 'mahã, ãne:

— Wa hã wa za asiré 're mo. A'ã ĩsisãnawã norĩ, te sawi za'ra, ĩsisa'u. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁶² Taha wa, ma tô tãma ãma romnhimiré'é Zezusi hã, ãne:

— ãté ni'wa hã te za romhuri na sãna'rata, ti'a te te hãibãdã da. Siwa'rãmi te te nasi 'madã'ã wamhã, tinhib'apito ma, romhuri'wa da hã mare di. Tane duré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na romhuri'wa da hã mare di, misi, da te 're pisutu za'ra mono õ wa. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

10

Aibâ ahâ na, Zezusi te te datême ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

¹ Taha pari, ma tô Zezusi hã aibâ ahâ na pisutu za'ra, ĩsõwa datême 're nomro mono da, 72 na aibâ norĩ hãiba za'ra hã. Maparane si, ma tô te te apisutu, 'ri wa'õtõ mono bâ ĩwana te te datême ropéi mono da, za datême ĩmorizé wana, datême si'aba'ré da. ² Taha wa, si'aba'réi õ ré, te tãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Amnho hã sa'êtê na 're simi'wara mono wamhã, duré romhuri'wa norĩ hã umrore wamhã, te za buru tede'wai wi waptêrê za'ra, sada dasitob da. Tane a norĩ wa'wa hã ai'umrore wa'aba wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi 're ĩrowaptêrê za'ra wa'aba mo, te te 're da'apisutu mono da, ĩsada wa wasu'u'wa da hã. ³ Te za oto datême 're ĩropéi wa'aba mo. Pone'ërebâ 'ra, robzahi wa'wa u 're ĩsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa, datême 're ropéi wa'aba mono da oto. ⁴ Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ro'wapézé hã, duré rob'uiprazé nhemezé hã, duré aipara'uza hã. Duré, 're asimizahâri za'ra wa'aba mono õ di za, bådâdi wa, 're dazawi za'ra wa'aba mono da. ⁵ Duré, danhorõwa u 're aihutu aba mono wamhã, te za a'â 're ĩdazawi za'ra wa'aba mo, rowê na 're dahâimana za'ra mono da. ⁶ Simizawi pese wamhã, 'ri tede'wa hã rowê na te za 're hâimana. Mreme wasété wamhã, rowê na 're hâimana mono õ di za. ⁷ Datême 're aihutu aba mono wamhã, 'ri baba 're anomro aba mono õ di za. 'Re aihutu aba mono zéb ãma si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tame te za danhipi hã da te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono na

're asaihuri aba mo. Tame te za duré 're ìâhuri aba mo. Romhuri'wa pawa'â hã tâma 're ìwairébé mono ne, te za taré asa hã da te aima 're sômri za'ra wa'wa, wa'âbâ ãna asimirowasu'u wa'rãmi wa'aba.

⁸ — Datême 're aihutu aba mono wamhã, âté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. Duré danhipi, da te aima 're ìsômri za'ra wa'aba mono na te za 're asaihuri aba mo. ⁹ Tame 're ai'ubumroi wa'aba mono ré, te za 're ìdapese za'ra wa'aba mo. Duré te za ãne dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Ãhãna bâdâ hã ma tô oto ìwa waptârã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb da hã.” ãne te za dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁰⁻¹¹ Datême 're aihutu aba mono wamhã, da te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za âté. Taha wa, te za dahawi 're ai-wairébé aba mo. Dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo, ãne: “Wanhimirowasu'u na, ma tô asiwi ìwawẽ'õ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za wapara zapru hã wamirĩ za'ra ni, rere'e da, ti'a hã, aiwasété na ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Ãhãna bâdâ hã ma tô oto ìwa waptârã, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb da hã. ãne na, te za ìwaihu'u za'ra wa'wa.” ãne te za aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te tâma roti za'ra, Zezusi hã.

¹² Ma duré tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Niwapsi, aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma hã, 're robze za'ra mono õ di za. Niwapsi bâdâ hã ìwa ìwaptã'ãzém na, te za dazô nhamra, marĩ, da te 're ìmanharĩ za'ra mono zém na, te te 're da'awaihu'u mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Sodoma ãma 're ìdasi'ubumroi mono norĩ ma, te te ìrob'manharĩ

pipa zém nhipai u, te za tô aiwẽ'õ'wa norĩ wa'aba ma, te te tãma 're arob'manharĩ za'ětẽ. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Zezihi wẽ'õ'wa norĩ wasu'u

Mateusi 11.20-27

¹³ Tinhimiroti na ma tô duré ãne ãma uzusi, Zezusi hã:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono ne, Tiru ãma 'ri nho'õmo ãma, duré Sido ãma 'ri nho'õmo ãma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'âhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã ãma te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ĩhâiro na 're si'uza za'ra.

¹⁴ Tane nherẽ, tanei õ di, a norĩ wa'wa hã. Niwapsi 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã, Tiru ãma duré Sido ãma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ĩrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ětẽ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵ Capana'u ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're asãmra 'wa. — ãne Zezusi ma tô tãma nharĩ za'ra, da'ãma pẽ'ézé uptabi wa.

¹⁶ Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ãne:

— Ni'wam norĩ hã ãzadawa wasu'u na, te te 're aiwapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, ãmreme 'madã'ã pese 'wa na, wa za ta norĩ hã te ãsina 're awaihu'u. Duré ni'wam norĩ hã ãzadawa wasu'u na te te 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, ãwẽ'õ'wa na, wa za duré ta norĩ hã ãsina te 're awaihu'u. We ãzatõrĩ'wai wẽ'õ'wa na zama, wa za ta norĩ hã te ãsina 're awaihu'u. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Aibã norĩ, Zezusihi u apã ãsihutuzé wasu'u

¹⁷Tawamhã datẽme 're nomro mono pari, ma tô apã aihutu ãtẽme, aibã norĩ hã, 72 na ãhãiba za'ra hã. Tãma rowẽ za'ra wa, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te ãne siwasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wanhib'apito, asisi na, wa tô wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra, dahawi 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô te te 're wawapari za'ra, ta norĩ hã. — ãne te tâma siwasu'u za'ra.

¹⁸Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Tane tô. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô Satanasi hã wa'rui'wa hã hãiwa hawi time. Waptã'ã wamhã, wa tô 'madã. Wara sina, ma waptãrã, tãiwapsa'a ne. ¹⁹ ãwapari pese za'ra wa'aba. Wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, ãzadawa para, wahi norĩ hã duré apa'apa 'wa nhi'oto norĩ hã, aipara na 're simroi wa'aba mono da. Wa'rui'wa hã dama siptete nherẽ, te za asiptete sina tiwi 're anomro aba mo. Tawamhã te te 're aihõsi za'ra wa'aba mono õ di za, wa'rui'wa hã. Niha te te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁰ Asimirob'ru zarina wa'aba, wa'uburé hã dama 're wairébé mono wa, ma tô 're ato za'ra wa'aba

mo. Tane nherẽ, taha nhipai u te za 're ato uptabi za'ra wa'aba mo, asisi hã hãiwa ãma 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, asisi ui'ééré za'ra wa'wa hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

²¹ Tame 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani te te tãma ãwaihu'uzéb zarina, te 're to, Zezusi hã. Toi uptabi di oto. Taha wa, te Timama ma tinha, ãne:

— ãmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãiwa ãma zama, ti'ai ãma zama. ã norĩ hã marĩ te te waihu'u za'ëtẽ za'ra õ di. Tane nherẽ, ma tô marĩ ãwẽ hã tãma ãwaihu'u za'ra. Rowaihu'u pese 'wa norĩ ma hã, marĩ hã ãwẽ hã tãma waihu'u za'ra õ di. Tane tô, ãmama. Asima ãwẽzéb uwaibaba, ma tô ã norĩ ma si a'ã ãwaihu'u za'ra, marĩ ãwẽ hã. Taha wa, wa ai'ãma ãwata, asõpru wa. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

²² Te duré tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ ma:

— ãmama ma tô ãma waihu'u, uburé 're ãhãimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ãwaihu'u za'ra mono õ di, 're ãhãimana mono zém na hã. ãmama si ma tô ti'ra na ãwaihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na ãmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. ãwétési wa tô ãmama hã waihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Te ãsima 're ã'awẽ mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma, te 're awaihu'u, ta norĩ zama ãmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ãhãimana mono zém na. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²³⁻²⁴ Taha pari, ma tô aipi'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ u, siwaprosi te te tãma rowasu'u za'ra da. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. Atõmo na ma tô 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mo, te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zé hã. Aiwana wa'aba, ma tô da'ahâ na 're dasi'ubumro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, danhib'apito norĩ zama. Ta norĩ hã ma tô aré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're 'madâ'â za'ra mono da, 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono zé hã. Ma tô duré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're wapari za'ra mono da, 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Samaritanu 're ĩmorĩ wẽ wasu'u

²⁵ Tame ma tô aibâ hã wahudu hãiwĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã. Zezusi te te ĩroti na te te pibu da, ma tô ãne 'mahâ:

— Rowahutu'wa, e marĩ, wa za te 're ab'manharĩ ĩwẽ hã, 're ĩhâimana u'âsi mono zéb da hã, te ĩsina uwaimrami da hã, hãywa ãma. — ãne te 'mahâ.

²⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩwasu'u na rob'ui'ére hã. E niha asimirosa'rada hã, ãma. — ãne te sadanha.

²⁷ Taha wa, ma tô aibâ hã ãma sada'â asa:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morĩ wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za ĩsimiroti na ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô. ãne ĩsimiroti na

rob'ui'ééré hã. — ãne ma tô aibã hã Zezusihi ma rob'rãzarõtõ.

²⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— Tane tô. Ì'uwaibaba ma tô ìma ìwaihu. Tawamhã, taha zarina 're aihâimana mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata te za 're aihâimana u'âsi mo, hãiwa ãma. — ãne te aibã ma tinha.

²⁹ Aibã hã, uburé te te 're da'azawi pese mono õ di. Taha wa, te asa Zezusihi ma tinha:

— E 'wam norĩ hã wa za wa te 're sawi pese za'ra. — ãne te Zezusihi ma tinha.

³⁰ Taha wa, te Zezusi hã tãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibã hã ma tô si'ra Zeruzarẽ hawi, Zerico u morĩ da. Tawamhã morĩ ré, ma tô sô wairé, ìsipsaihuri norĩ hã. Ì'uza, ma tô tiwi sani za'ra. Te te siwi 're pré'é. Te aré oto siwi tĩwĩ. Te te siwi 're pré'é mono pari, te oto ai'aba'ré. ³¹ Tawamhã ìsa'u za'ra si te sasedoti hã mo duré, da te ì'u'iti wa'wai baba, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa hã. Aibã hã te te sãmri wamhã, bådâdi zada'ré niwĩ, te timorĩ waré, ìsiti. ³² Tawamhã aibã ìhãiba amo hã te duré ìwa'wai baba mo, Réwihi nhihudu hã, sasedoti norĩ pawapto'wa hã. Aibã te te 'madâ'â wamhã, te duré bådâdi zada'ré niwĩ mo, ìsiti. ³³ Tawamhã te duré aibã hãiba amo hã ìwa'wai baba mo, darob amoi u morĩ da. Ta hã, samaritanu. Ta hã ma tô 'madâ, aibã ìhãzé ré hã. Te te 'madâ'â wamhã, ma tô ãma tipẽ'êzé. ³⁴ Taha wa, ma tô ìtẽme mo. Ma tô 'wa're upsõ, rob'rãi wa'u ìsé na. Taha pari, ma tô 'wa're u'ré, rob'rãi wa'u na, ìwab ré na. Te te u'réi parimhã, ma tô 'wa're ubu. Taha pari, ma tô tinhimizama ba nhisiwi tihi, 're ìdanhimi'wara mono zéb u te te hiri da. Tame

te 'madâ, a'â. ³⁵ Tawamhã awẽmhã, rob'uiprazé hã ma tô 'ri tede'wai ma tisõ, maparane ãsapotore hã, êtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Te tãma tinha, ãne: “Ïzô 'madâ'â pese. Apâ we ãmorĩ wapsi, wa za aima wa'âbã 'rãsutu, ãwab õ wamhã, rob'uiprazé hã.” ãne ma tô 'ri tede'wai ma tinha, samaritanu hã. ãne samaritanu wasu'u hã. — ãne ma tô rowasu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

³⁶ Tawamhã Zezusi hã te oto aibã hã ãma sadanha:

— Aibã si'ubdatõ, ma tô siparabãsi aibã wa'wai baba ai'aba'rê, da te aré ãwĩrĩ wa'wai baba. E 'wa hã ãsawi pese 'wa, te 're mo. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

³⁷ Taha wa, te asa tãma tinha:

— Aibã pawapto'wa, ta hã ãsawi pese 'wa. — ãne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Mo oto aimorĩ, ãsine 're aimorĩ da. — ãne ma tô tãma waihu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

Zezusi te te Mata norĩ ãsabuzé wasu'u, Marizaha me

³⁸ Tawamhã Zezusi norĩ hã te duré ai'aba'rê, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me. 'Ri wa'õtõ u, ma tô aihutu. Sihutu wamhã, ma tô pi'õ hã Zezusihi ma tinha, 'ri para u sisisi da, Mata na pi'õ nhisi hã. ³⁹ 'Ri para u sisisi wamhã, ma tô Mariza hã Zezusihi 'rata nhamra, ti'a, ãsimirowasu'u hã te te wapari da. Mataha no, Mariza hã. ⁴⁰ Mata hã si'wa'rutu di, 'ri paramhã romhuri hã ahã wa. Taha wa, te Zezusihi u mo, Mata hã. ãne te tãma tinha:

— Īno hã, ĩãma sapa'a õ di. Īsiwaprosi, wa romhu. Romhuri hã ahã di. ĩãma aipẽ'êzé wamhã, ma'ãpé we ĩtẽme satõĩ, te te ĩpawaptob da. — ãne Mata te Zezusihi ma tinha.

⁴¹ Taha wa, ma tô Wanh'apito hã asa tãma tinha:

— Mata, marĩ hã ahã wamhã, tô asi'wa'rutu di.

⁴² Marĩ hã misi ĩwẽ hã asima pisutu õ di. Ta hã ma tô Marizaha si sima pisutu. Taha wa, ni'wa hã ĩwẽ hã te te tiwi âri õ di za, te te ĩwaparizé hã. — ãne Zezusi ma tô Mataha ma waihu'u.

11

'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're ĩdamreme zusi mono zéb da na, ãma ĩsisanhozé wasu'u

Mateusi 6.5-15; 7.7-11

¹ Tawamhã nimahã bātã na, te Zezusi hã nhamra, Timama ma, mreme da. Tãma mreme pari, ma tô misi ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã 'mai'mahã:

— Wanh'apito, ma'ãpé wama waihu'u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're ĩwamreme zusi mono zéb da hã, wa te waihu'u za'ra da. Zuwã hã tinhimi'ubumro norĩ ma, te te ĩwaihu'u ne, te za wama ĩwaihu, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma tinha.

² Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— ãne te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma:

“Wamama, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ĩmreme. Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ monõ da, wa duré da'ãma 're ĩmreme.

³ Awẽ sidâpâsi, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ïwasaihuri mono zéb da hã.

⁴ Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ï'madâ'â za'ra mono õ zarina, a hã duré wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tõ mono da.”

Ñe ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

⁵ Taha pari, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, ãne:

— Áté, asiwadi te za mara wa'wa atême ti'maiwisi 'wa, asõrõwa wa'aba u hã. Tawamhã, áté marĩ õ wa, te za ai'maimorĩ 'wa, asiwadi hãiba amo nhorõwa u. Rowi, te za tãma ï'manharĩ 'wa: “Wa we atême mo, ï'u'ëtê wapu hã ïma 'manhomri da a'â taré. Taha wa, te za si'ubdatõ ïma ïsõ a'â.

⁶ Nimosi ma tô we ïtême wi, ïsiwadi hã, romhã hawimhã. Tane nherẽ, marĩ õ di, te tãma ïsõmri da hã.” Áté, ãne te za tãma ï'manharĩ 'wa, 'ri tede'wai ma.

⁷⁻⁸ — Taha wa, te za áté asa aima 'manharĩ 'wa: “Tane nherẽ, ï'utu zeĩ õ di. Taha wa, ï'u'ëtê wapu hã te aima sõmri neza. Wa tô 'rinhito. ï'ra norĩ me, wa oto wanhotõ za'ra ni.” Áté, ãne te za aima 'manharĩ 'wa, asiwadi wa'wa hã. Tazahã, te za sô wahudu, ï'u'ëtê wapu zõ, tiwi ïwaptêrêzéb uwaibaba, te te aima 'manhomri da. E marĩ wa, te za aima 'manho. E asiwadi wa, te za aima 'manho. Mare di. Taha wab õ di. Marĩ õ wa, nasi tiwi waptêrẽ wa, te za aima 'manho. ⁹⁻¹⁰ Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te za ïwẽ hã 're ïwaptêrẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te aima

're anhomri 'wa. Īwě zô si te za duré asima 're asôpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, 'râwi aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zô, te te 're ĩ'ridawa ta'a mono ne, te za ĩwě hã tiwi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma ĩ'ridawa ne, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, ĩwě hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹¹ Āne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Damama na 're ai'maihâimana aba mono wamhã, âté ai'ra hã pe'a hã te za aiwi waptẽ. E tawamhã, te za wahi hã tãma ĩsô. Mare di. Pe'a si, te za tô tãma ĩsô, te te 'rêne da. ¹² Duré ai'ra hã, si'a're hã te te aiwi waptẽrẽ wamhã, e te za apa'apa 'wa nhi'odo hã tãma ĩsô. Mare di. Si'a're si, te za tô tãma ĩsô. ¹³ Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ uptabi aba mono ô nherẽ, te za marĩ ĩwě si tô ai'ra norĩ ma 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. Aimama 'wa hã hâiwa ãma 're ĩhâimana mono hã, te za asôpru wa'aba zém nhipai u, ĩwě hã te te aima 're sômri za'ëtẽ za'ra wa'wa, tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã. Tipẽ'ëzani hã te za te te aima 're anhomri 'wa. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Bezebu na, wa'uburé norĩ wada'uri'wa nhisi wasu'u

Mateusi 12.22-32; Marcusi 3.20-30

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã aibâ ma, ma tô wa'uburé hã time. Īpẽ'ë 're, sãmra wa, mreme waihu'u ô di aré, aibâ hã. Oto aibâ hawi watobro wamhã, ma tô mreme watobro, aibâ hã. Taha wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵ Tazahã, ni'wam norĩ

hã dame ĩsimasam norĩ hã, te Zekusihi ma nharĩ wasété za'ra, ãne:

— Bezebuhu zadawa para, ma tô wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. — ãne te tãma nharĩ wasété za'ra.

¹⁶ Ĩhãiba amo norĩ hã te duré wada'uri za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wanho'a, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã wama 'manharĩ za'ra na, aiwaihu'u pese na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para, wa'uburé, dama 're ĩ'anhamra mono na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — ãne te wada'uri za'ra. ¹⁷⁻¹⁹ Taha wa, ma tô sina waihu'u za'ra, te te âma ĩrosa'rata wasété za'ra na, Zekusi hã. Taha wa, te tãma âma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré, dasisãnawã nherẽ, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi. Tane duré, Satanasihĩ nhib'a'uwẽ norĩ hã sisada 're simasa mono wamhã, e niha te za sina 're sapa'a za'ra. Waihu'u õ di, ta norĩ hãimanazé hã. Ma tô ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ĩ'anhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. ãne, wasu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma tô ĩwasu'u za'ra wa'wa, ĩ'upa na, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé, te dama 're ĩ'anhamra mono na. ²⁰ Tô sena, wa 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para si, te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena 'Re ĩhãimana u'âsi mono, ai'ãma 're ĩsib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono

zéb da, te te ãma ãsãna'rata na hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹ Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Áté, aibã ãsiptede hã te za 're 'manhamra. Tawamhã si'wa'rutu ré, te za tinhorõwa te te dawi 're 'madã'ã pese. Taha wa, te za rowẽ na sa 're romnhimi'wara, ãsibro hã, da te upi ãna. ²² Áté aibã ãsiptete u te za oto wi, ãsipai u ãsiptete uptabi hã. Tãma siptete wa, te za 'marõwĩ. Te za tiwi waibu ãsi'wa'rudu hã, te te ã'umnhasizé hã. Uburé ãsibrob zama te za tiwi waibu. Tawamhã te za oto dama ãma aipé. — ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

²³ Te duré tinha:

— Ni'wam norĩ hã ãwẽ'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te ãzada 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã te te 're ãpawaptob za'ra mono õ wamhã, ãtẽme te 're ãda'ubumroi mono na hã ta norĩ hã ãnhiiti dazatõr'wa na te za 're hãimana za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, tiwẽ'õ'wa norĩ ma.

²⁴ Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã, ãne:

— Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwato-bro. Te za duré a'ubuni wi 're mo, ã'õ wa'wai baba. Te za dazõ 're rĩtĩ. Dazõ 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha: “ãnhorõwa 'rata u, wa za apã mo, ãma 're ãnhorõwa u'ãsi mono da, ãpẽ'ẽ 'remhã.” ãne te za sima tinha. ²⁵ Tawamhã te za apã mo aibã u, ãpẽ'ẽ 're, apã sébré da. Tawamhã ãhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hãimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ãsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wẽ u'ãsi, 're ãromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma,

wě di, aibâ hã apâ âma 're ãsõrõwa mono da hã.
²⁶ Tawamhã te za rob u watobro, tisiré norĩ zô morĩ da, wa'uburé hã. Tawamhã te za ãtẽme ãwisi za'ra, 7 na ãhãiba hã ãsipai u ãwasété uptabi za'ra hã, si'u âma 're sõrõwa za'ra mono da, aibâ âma. Tãma rowẽ prã ti aré, wa'uburé misi, âma 're sõrõwa mono ré hã, ãpẽ'ẽ 'remhã. Ahã na oto âma 're sõrõwa za'ra mono wa, tãma rowẽ'õ uptabi di oto.
 — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

²⁷ Taha wasu'u te te dama wasu'u pari, te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, dawa'wa ãsa hã:

— Asépata'wai ma, 're rowẽ mono di za, aiprédu'wai ma. A hã ãsimiprédu wa, tãma 're rowẽ mono di za. — ãne te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, mreme 'rãihã na.

²⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Tane tô. Tãma 're rowẽ mono nherẽ, ãsipai u ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. Ni'wam norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne ma tô pi'õi ma waihu'u, Zezusi hã.

*Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me
 Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Marcusi 8.11-13*

²⁹⁻³⁰ Tawamhã Zezusihi tẽme ma oto dasina tahã'ã ni. Taha wa, te dama tinha:

— E niha ã nimosi dapoto té mono hã ã'ãihãimana wasété za'ra wa'wa. Ma tô ãma ã'ru za'ra wa'wa, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, ãwaihu'u pese na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãwẽsãmri na, ãwaihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, taré 'madã'ã za'ra

wa'aba da, niha te 'manharĩ õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, tiwaihu'u pese na niha Zonahã ma, te te ã'manharĩ wẽ ne, te za niwapsi 'manha, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã. Duréihã, Zonahã ma, te te 'manharĩ wẽ wamhã, ãsadowa para datẽme ãmorĩ na, ma tô waihu'u za'ra, Niniwé ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã. Tane, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpoto ma, te za niha ãma 'manharĩ wẽ, ãsadowa para atẽme ãmorĩ aba na, ãwaihu'u za'ra wa'aba da.

³¹ Niwamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi ãma te te 're ãda'ab'madã'ã mono hã, te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherẽ, ãwi, apito Saromahã u, ãsimiroti hã te te wapari da, ãsimiroti hã dahâimanazém na rowaihu'u na hã wẽ uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherẽ, ãsipai u ãnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherẽ, ãnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tô ã'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã.

³² Niwamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihâimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherẽ, ãsipai u ãnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ãzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina,

we atême ĩmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô ĩ'uwaibaba aĩwasédé hã aĩ'ãma sa'ra wa'wa, Niniwé ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã. — ãne te dama tinha, Zezusi hã.

Rob'u iwêzé wasu'u
Mateusi 5.15; 6.22-23

³³ Taha wa, te duré tãma ãma romnhimiréé za'ra, ãne:

— Rob'u iwêzé hã da te ro'o wamhã, e te za nima niwĩ dawi simi'uri ni. E piza'a na, te za upsibi ni. Mare di. ĩsima'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'u iwêzé hã. ³⁴ Tane duré dato hã, aiwa rob'u iwêzé me. Datômo wê wamhã, dama rob'madâ'â wê di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ô di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wê za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwê hã asimirosa'rata na 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, ĩwê hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. ³⁵ Taha wa, 'râwi te za asimirosa'rata na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ³⁶ Wa za duré aima ãma romnhimiréé za'ra wa'wa, ãne: Rob'u iwêzé hã te te aima 're rob'u iwê za'ra wa'aba mono wamhã, uburé aihâiba ma hã 're rowa'a za'ra wa'aba mono di za. Aiwi 're robra za'ra wa'aba mono ô di za. Tane, asimirosa'rata wê za'ra wa'aba wamhã, te za aĩwasédé hã 're ĩwê'ô za'ra wa'aba mo, ĩwê si 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

³⁷ Tawamhã tame te te dama rowasu'u pari, ma tô aibâ hã tãma tinha, ĩsôrôwa u morĩ da, ĩsiré sa da. Aibâ hã, parisezu. Taha wa, ma tô Zezusi hã ãma saze. Tawamhã 'ri para u sébré wamhã, te nhamra, sa da. ³⁸ Tane nherê, sai ô ré, simisôi ô

di Zezusi hã, dahi'rada hã 're ãsimisõ za'ra mono zéb zarina hã. Taha wa, te parisezu hã tãma tinha, tipẽ'ẽ na, simisõi õ wa. ³⁹ Tawamhã ma tô Wanhíb'apito hã tãma tinha, Zezusi hã:

— Parisezu norĩ, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Hãsizé hã duré pratu hã ãmana wawip si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, ãwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ wa'aba mono newa, da te 're ai'madã'ã wẽ za'ra wa'aba mono da, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire prã norĩ si 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ãré 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Danhibrob na si te duré 're ãda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihãimana nhipese zarina, te duré marĩ na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ⁴⁰ E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Uburé Dapoto'wa hã e wahãiba na si, ma tô te te 're wa'awaihu'u. Mare di. Wanhimirosa'rata na zama, ma tô te te 're wa'awaihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ⁴¹ Taha wa, ma'ãpé ãsibrob'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra wa'aba mono. ãne dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata wẽ na, te za te te 're ai'awaihu'u 'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

⁴² — Parisezu norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô asimíromhuri wa'ã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãpo'o u'ãsi za'ra wa'aba mo, wesuirã zapore wa'ã hã, syry na tãma 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Uburé danhipi wazarizé wa'ã hã tãma 're po'o nhimini za'ra wa'aba mono õ di. Ta hã, wẽ di. Tazahã, ãsimarĩ'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra

wa'aba mono õ di. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono õ di. Ma tô tâma 're asõprub za'ra wa'aba mo. Ìbâre aré ìsimarĩ'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra wa'aba mono 'wa'âhã. Tazahã, ma tô 're ì'mararé za'ra wa'aba mo. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za.

⁴³ — Parisezu norĩ, ai'ãma ìpě'ězé za'ra wa'aba di. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Dama ìpire norĩ simasisizém na, 're asimro zei wa'aba mono di, rowahutuzéb ãma. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ì'ubumroi mono zéb ãma asisi pire na, da te 're asawi za'ra wa'aba mono wamhã, asina 're dawapari ze za'ra wa'aba mono di. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za.

⁴⁴ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Taha wa, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Áté ni'wa hã adâ'â 'ru uwaibaba te za mo, sa'rese ãna, ti'ai haré newa. Taha wa, te za siwasété. Tane aiwě za'ra wa'aba newa, asirã za'ra wa'aba zarina 're danomro mono wamhã, te za 're dasiwasété za'ra. Taha wa, aiwě prã za'ra wa'aba wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne Zezusi te tâma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁵ Tawamhã aibã hã te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, parisezu norĩ, wě'õ za'ra wa, ma tô ta norĩ zu, wa norĩ zama ìwa'awě'õ. — ãne te Zezusihi ma tinha, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha:

— Rowahutu'wa norĩ, ai'ãma ìpě'ězé za'ra wa'aba di. A norĩ wa'aba ma zama, aima 're

ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Áté marĩ ĩpire uptabi hã te za ni'wa hã dama sibu, te te sōihi waptob ãna. Tane a norĩ wa'wa hã. Dama asimiroti za'ra wa'aba zé hã ahã uptabi na ma tô dama 're ĩpisutu za'ra wa'aba mo, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ãna. Taha wa, te robzei'õ na oto 're danomro. Taha wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

47-49 — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihirata aba norĩ hã ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simro, ĩsadawa wasu'u na te te 're wē'õ za'ra mono wa. A norĩ wa'wa hã ĩsadawa wasu'u na, 're wē za'ra wa'aba mono newa, ma tô êtē tōmo wawē hã 're ĩsōré za'ra wa'aba mo, ab're 'wawi, dama ĩpibu pese zéb da, ĩ'ru hã. Tazahã, aihirata aba ne, ma tô ĩsadawa wasu'u hã 're ĩwē'õ za'ra wa'aba mo. E marĩ, te bété wasu'u, ab're 'wawi êtē tōmo wawē, 're ĩsōré za'ra wa'aba mono hã. Aihirata 'wa, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te 're ĩsimroi mono zé, ma tô 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. ãne te wasu'u, ab're 'wawi êtē tōmo wawē, 're ĩsōré wa'aba mono hã. Aiwana wa'aba, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Datēme, wa za te 're da'azatōrĩ, da te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. Tazahã, ĩzadawa para õ nherē, te za da te 're simro, ni'wam norĩ hã. Rowasédé hã te za duré da te tãma 're 'manharĩ za'ra, ni'wam norĩ ma. ãne, tãma waihu'u pese sirōmo wa, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. 50-51 Ropoto na'rata hawi, ma tô ãma dasiwi sãna'rata ni, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai pãrĩ na hã. ĩmorĩ'rada hã ma tô Abé hã wĩrĩ

'rata ni. Abéhé za'u si, ma tô ĩsadawa wasu'u'wa sidâpâsi, da te 're simro. Zacariaha zama, ma duré wĩrĩ ni, 'ri nho're ãma. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zém nho're ãma, ma wĩrĩ ni. ĩbabarã na te 'ri hã za, 'ri ĩwẽ hã. Ő niwĩmhã, tãma danhoprubzé nomrizé te za, wedeza ne hã. Tame sab ré, ma wĩrĩ ni, Zacaria hã. Taha wa, te za 'ruiwa'âbâ za'ra, uburé tizadawa wasu'u'wa norĩ hã, da te 're ĩsimroi mono norĩ hã. Taha wa, ã nimosi dapoto té mono hã ĩ'aihâimana za'ra wa'wa hã, te za aima rob'manharĩ za'ra wa'wa, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ, ĩsimirowasu'u na 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono 'ru te.

⁵² — Rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Wa za ãma romnhimiré'é, ãne: Áté, aibã hã te za 'manhamra, 'ridawa tétézéb ré. Ta hã 're zasi mono õ di, 'ri para u hã. Duré, 'ri para u 're danhisi mono õ di, te te dawĩ 're azawĩ mono wa, 'ridawa tétézé hã. Tane, a norĩ wa'wa hã 're 'madã'ã pese za'ra wa'aba mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Ma tô duré dawĩ 're ĩsawi za'ra wa'aba mo, ĩsimiroti mono bâ, da te 're waihu'u za'ra mono tã da. — Áne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

⁵³⁻⁵⁴ Tawamhã rob u, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, te rowahutu'wa norĩ hã tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ me. Te te sadawa 'ru za'ra wa, te duré sadanharĩ na sima tirẽ, timreme na te te ãma upa zô, te te ãma upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da. Tazahã, timreme na te te ãma upai õ di, Zezusi hã.

Dahâimanazé tô senai ô wasu'u
Mateusi 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20

1-3 Tawamhã ma tô dasina tahâ'â ni. Da'ahâ uptabi di oto. Da'ahâ uptabi wa, ma tô 're dasipara wati'i za'ra. Âhã wa, te Zezusi hã a'â tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ãne:

— Parisezu norĩ hâimanazé hã, tô senai ô di. Taha wa, te za tiwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ĩ'u'êtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti. Wa za ãma simiré'é, ãne: Áté te za marĩ hã da te dawí 're sahâri za'ra, da te 're waihu'u tã za'ra mono da, danhimirowasu'uzé hã, danhimi'manharĩzé hã. Tane nherê, te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Tane barana, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã te za rowa'a ré dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Duré 'ri nhitob ré, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã, te za sô'awi dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, te za 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, parisezu norĩ hâimanazéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da, tô senai ô wa, 're ĩhâimana za'ra mono zé hã, ta norĩ hã.

4-5 — ĩsiwadi norĩ, tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Da te 're ai'uprosi aba mono da nherê, asima 're dapipa za'ra wa'aba mono ô di za. Da te 're ai'uprosi aba mono pari, niha oto da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za oto. Aipãri'wa norĩ hã ropipa u, te te 're asãmra waihu'u aba mono ô di za oto. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ropipa u dawabzurizé hã. Taha wa, taha si te za tô 're ĩpipa za'ra wa'aba mo.

6-7 — Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Sire wa'â hã wa'âbã syryre nherẽ, ãma po're si'âri waihu'u õ di, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. Tane duré, aséré za'rata aba zama, tãma waihu'u pese di. Sire hã tãma sawi pese za'ra nherẽ, sire zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, te za asina aihâtâ'â ãna 're anomro aba mo. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

⁸ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã ãzazei'wa na danho'a dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa za duré ãzazei'wa na te 're awasu'u, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a. ⁹ Tanei õ di za, ni'wam norĩ hã ãzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã. ãne wamhã, ãzazei'õ'wa na wa za duré te 're awasu'u, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a.

¹⁰ — ãté ni'wam norĩ hã dasiré ãpoto ma, te za ãma nharĩ wasété za'ra. Tane nherẽ, tiwasété na 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, siwasu'u za'ra wamhã, te te ãma 'madâ'â za'ra õ di za oto, ãwasédé hã. Tazahã, ni'wam norĩ hã, ãpẽ'ezani hã te te 're wẽ'õ u'âsi za'ra mono wamhã, te za te te ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra ãwasédé hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã.

¹¹ — ãté ãzazei'wai wa, te za taré da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Taha wa, ãté te za rowahutuzéb u, da te 're asimroi wa'wa, ãzazei'wa na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. ãté roti'wa norĩ u, te za da te 're asimroi wa'wa, ãté danhib'apito norĩ u. Tane nherẽ, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tãma asiwasu'u za'ra wa'aba zéb zô,

're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. ¹² Nimahã bātã na, da te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, te za 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã Tipẽ'ẽzani na aima waihu'u za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ãsimarĩ ahã wasu'u

¹³ Tawamhã aibã hã dawa'wa ãsa hã te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ãdub'rada hã ma'ãpé ããma wada'uri, te te ãma po'o da, wamama hã wawi dããã õ ré, te te wama ãpisudu hã. — ãne te tãma tinha.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. E 'wa hã ma tô ãpisutu, te ai'ãma wada'uri da, te te aima po'o da hã. Ni'wa te te ãpisutu õ di. — ãne te aibã ma tinha.

¹⁵ Tawamhã te uburé dama tinha:

— Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba. 'Rãwi te za 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo, asimarĩ ahã zõ, 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tõ da. Danhimarĩ ahã uptabi nherẽ, robze u'ãsi, ãma 're danomro mono õ di za. Rowëzéb õ di, ta hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

¹⁶⁻¹⁷ Te duré ãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibã hã te 're hãmãna, ãsimarĩ ahã hã. Buru nho ahã wamhã, 'rãwi te sima rosa'rata, ãne: “Ri hã 'ri 're sy'yre di, buru nho za'warizéb da hã. E marĩ wa za 'manha. ¹⁸ ãté ri wa za sãmra, te 'ri za'ëtẽ da, buru nho za'warizéb da hã. Tamomo, wa za ubumro buru nho hã, 'ri za'ëtẽ u. ãnhimarĩ zama, wa za sa'ra, buru nho zu hã. ¹⁹ Taha parip si, wa za ãsima tinha, ãne: ‘ãhãna ãma rowẽ di. Marĩ

hã ahâ na, te ĩza daba'wara, ĩwẽ hã. ĩwi ĩropsi'utõrĩ da hã, mare di. Wahub ahâ na, te za ĩ'ãma tiwahu, ĩsa hã ĩma 're hãimana mono ré hã. Wa za oto 're ĩwa'utu u'âsi. Até, te 're romhuri mono õ di za oto. Até ãhãna si, wa za oto 're ĩsa. Wa za te 're zãsi u'âsi. Marĩ na, wa za 're ĩto, ĩtozém na.' ” ãne te aibã hã sima rosa'rata. ²⁰Taha wa, te 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tãma tinha: “A hã ma tô ãma ĩ'upa za'ẽ, asimirosa'rata na. ã barana te za atã. Atã'ã wamhã, e 'wa te hã za oto asimarĩ hã, asima si 're ĩ'a'ubumroi pese mono hã.” ãne te aibã ma tinha.

²¹ — Tane, danhimarĩ hã dasima si, da te 're ubumroi pese za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono ãna, te za taré da te dasima 're ubumroi pese za'ra, danhimarĩ hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Marĩ na 're dahãtã'ã za'ra mono ãna, 're ĩdanomro mono zé wasu'u

Mateusi 6.25-34

²² Tawamhã Zezusi te tinha, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ãne:

— Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Asazé wa'aba na asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, ai'uza õ na zama asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. ²³Wasazém nhipai u pire uptabi di, wahãimanazé hã. Duré, wa'uzazém nhipai u pire uptabi di, wahãiba hã.

²⁴ Õhõta, si norĩ hã. Ma'ãpé, 'madã'ã za'ra wa'aba. Si norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Te te duré sima 're rob'rãihãri za'ra mono õ di. Duré robza'warizéb õ di, ĩsazéb za'warizéb da hã. Tane nherẽ, te ĩsa hã te te tãma 're anhomri u'âsi, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono hã. E si norĩ si, te te 're azawi pese. Mare di. Si hã tãma sawi pese za'ra nherẽ, si zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. ²⁵⁻²⁶ Duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're anomro siroptu wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're anomro siroptu wa'aba mono õ di za. E marĩ da, te za bété marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. ²⁷ Ma'ãpé, romn-hirãrã 're ĩhâimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're ĩsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di, zazahã da hã. Tane nherẽ, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romn-hirãrã hã. Apito Saroma hã uza wẽ uptabi na 're si'uza mono nherẽ, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romn-hirãrã hã. ²⁸ Romn-hirãrã hã hãwi 're simnhatã mono ré, te za du hã ĩré da te 're wazâri za'ra, unhamã da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasã hã mono dai õ nherẽ, ma tô wẽ uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're anhomri 'wa. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bété, taha si ai'uzazé hã za te te aima 're ĩ'anhomri aba mono na hã. ²⁹⁻³¹ Taha wa, marĩ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazéb zô si, duré â zô si, 're asõpré wa'aba mono õ di za. Taha zô si, te za ĩsazei'õ'wa norĩ hã 're sõpré. Aimama 'wa hã ma tô aiwaihu'u za'ra wa'wa, marĩ hã aiwi sô 're ĩrowaptâ'â za'ra wa'aba mono na. Aimama 'wa

hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi. Taha wa, õhõ si, te za 're ãpisutu za'ra wa'aba mo, õhõ ãma si 're anomro aba mono da. Tawamhã marĩ hã aiwi sô 're ãrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. — ãne, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³² Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ãsiré norĩ, ai'umrore wa'aba nherẽ, asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Aimama 'wa hã Danhib'apito uptabi hã, te za aima pisutu za'ra wa'wa, ãsiré dama 're roti za'ra wa'aba mono da. ãne ma tô sima aiwẽ za'ra wa'wa. ³³⁻³⁴ Taha wa, te za uburé asimarĩ hã dama ãwede za'ra wa'wa, ãwa'ãbã zô, ãsimarĩ'õ norĩ ma, sômri aba mono da. Tawamhã asimarĩ hã ãsi'utõrĩ'õ hã te za hãiwa ãma asô 're hãimana u'âsi za'ra wa'wa, wẽ u'âsi na. Tame, ãsipsaihuri norĩ hã sô 're sisisi waihu'u mono õ di za. Tame duré, da'uza hãzapu'u'wa hã 're hãimana za'ra mono õ di. Ti'ai ãma asimarĩ ahã zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipẽ'ẽ 're, asima 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hãiwa ãma ãwẽ hã ãsi'utõrĩ'õ upana. Duré hãiwa ãma ãwẽ uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãwẽ hã te te asô 're ã'apisutu aba mono zô si. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, hãimana nhimiza'rese sina, 're ãhãimana za'ra mono wasu'u

³⁵⁻³⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma romn-himiré'ẽ za'ra, ãne:

— Romhuri'wa norĩ hã hâimana nhimiza'rese sina, te za tinhib'apito zô 're simipari za'ra. Tane, te za aihâimana nhimiza'rese sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Āté dasina damrozéb u, te za ĩsib'apito hã tiwi timorĩ za'ra, dame sa da. Tawamhã apâ wisi õ ré, te za si'uza za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã, te te tãma romhuri za'ra da. Te za sô ro'o za'ra rob'uiwêzé hã, rowa'a na sébré da, ĩsib'apito za'ra hã. Tawamhã 'ri tême wisi wi, te za ĩsib'apito za'ra hã 'ridawa ta'a, te te tãma 'ridawa za'ra da. Taha wa, te za awa'awi tãma 'ridawa za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã sôtõ ãna, sô simipari za'ra wamhã, tãma rowê za'ra di za. Tawamhã áté mara wa'wa, te za apâ wi, ĩsib'apito za'ra hã. Āté si'a hârâ wi, te za apâ wi. Hâimana nhimiza'rese sina, sô 're simipari za'ra mono ré, apâ wisi wamhã, tãma rowê za'ra di za, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma hã. Tawamhã apito nherê, sai õ ré, te za a'â ti'uza na ãma saprĩ, ĩsa te te tãma sômri mono da, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma. Te za duré tãma nharĩ za'ra, tisa ma, si'ubumro da. Taha pari, te za duré tãma sômri za'ra, ĩsa hã.

³⁹ Wa za duré ãma simiré'é, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. Dahâimana nhimiza'rese ãna, 're dahâimana za'ra mono ré, te za ĩsipsaihuri norĩ hã danhibrob zô 're sisisi, 'ri para u hã. Bâdâ hã we ĩsébrézé hã 'ri tede'wa te te waihu'u wamhã, te za tiwi 'madâ'â pese, sébré tō da, 'ri para u. ⁴⁰ Tane te za a norĩ wa'wa hã aihâimana nhimiza'rese ĩzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, wa za wei mo apâ, ĩzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na, nimahã bâtâ na. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese ĩzô 're asimipari u'âsi

za'ra wa'aba mo. — ãne te Zezusi hã tãma roti za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Romhuri'wa ãumnhasi wasu'u, romhuri'wa ãumnhasi'õ wasu'u me
Mateusi 24.45-51

⁴¹ Tawamhã Pedru te 'mahã:

— Apito, e 'wai udãna, te ãne ãma ãsimiré. E uburé da'udãna zama, te ãma ãsimiré. — ãne te sadanha.

⁴² Taha wa, te Wanhíb'apito hã asa ãma romnhimiré'é, Zezusi hã ãne:

— Dama romhuri'wa ãumnhã hã duré ãsimiroti wẽ hã, e niha 're ãhãimana mono zé hã. ãne hã 're hãimana mono wamhã, te za ãsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ãromhuri'wa norĩ hã ãsa'u nherẽ, te te sô 'madã'ã za'ra da. Te za duré tãma pisutu, bãtã pisutuzém na ãsazéb da hã, te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãromhuri'wa norĩ ma. ⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã apã we ãmorĩzéb u, tinhíb'apito nhimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami wamhã, tãma rowẽ di za, romhuri'wai ma hã. Taha ma, tãma rowẽ uptabi di za tã. E marĩ wa. ãsib'apito hã apã wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ãsimarĩ hã te te tãma 're 'madã'ã u'ãsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa. ⁴⁵ Tazahã, tinhíb'apito za're'ra, dama 're hãimana wẽ mono õ wamhã, tãma 're rowẽ mono õ di za. ãté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha, ãne: “ãnhíb'apito hã simahudu õ di.” ãté, ãne te za sima tinha. Taha wa, sô rowaptã'ã wẽ te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra ãté, aibã norĩ hã pi'õ norĩ zama. ãté, te za taré tisa zô si 're hãimana. ãté te za ãzé hã te te 're hãsi. Õne u'ãsi, te te 're hãsi mono wa, te za 'rãi wasété na 're

hâimana. ⁴⁶ Tawamhã rosa'rese ãna hâimana ré, te za ãsib'apito hã ãtẽme wi apã, sô ãsimipari õ zém na nimahã bãtã na, siwa'ru. Taha wa, te za sa'ëtẽ azã, tãma ãromhuri'wa hã. Sib'ézé 'wa pa na, te za te te wa'õtõ. Taha wa, te za dapo're'õ norĩ zu robzei'õ te te sina 're sô'õtõ, tãma ãromhuri'wa hã.

⁴⁷ — Áté, ni'wa hã te za waihu'u pese, tinhib'apito nhimiroti hã, tãma ãromhuri'wa hã. Tane nherẽ, wa'a te, ãsimiroti hã te te 're uwaimrami mono õ di za. Taha wa, te za sa'ëtẽ azãri ni, powawẽ hãiwaré na, apito zadawa para. ⁴⁸ Áté, ni'wai ma, waihu'u pese õ di za, ãsib'apito nhimiroti hã. Tawamhã marĩ te za upa. Taha wa, te za syry na si azãri ni, tãma waihu'u pese õ wa, ãsib'apito nhimiroti hã. Áté te za ni'wai ma waihu'u pese, tinhimiroti hã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã. Te te tãma waihu'u pese wamhã, te za sô 're simipari, danhipai u te te tãma ãma 're uwaimrami mono da, ãsimiroti hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ti'ai u, wa wei mo, ti'a na te sazu da, zata da. Zata sirõmo 'wa'ãhã, aré ãma wẽ di. ⁵⁰ Wa za a'ã robzépata za'ëtẽ. Te robzépata õ ré hã, rosa'rata ahã di za. ⁵¹ E datẽme we ãmorĩ wa, te za ti'ab ré rowẽ na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. ãne hã ããma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Rosa'rata na te za ããma dasima aipo'o za'ra ni. ⁵² Áté, 5 na ãhãiba hã te 'ri ãma siré 're si'ubumro. Ta norĩ hã te za rosa'rata na ããma sima aipo'o za'ra. Áté, si'ubdatõ te za ãwẽ'wa, 're hâimana za'ra. Áté maparane te za ãwẽ'õ'wa, 're hâimana zahuré. Áté, maparane te za ãwẽ'wa hã 're

hâimana zahuré. Āté duré si'ubdatō te za ĩwē'ō'wa hã 're hâimana za'ra. ⁵³ Āté, damama hã te za ti'ra norĩ hã wē'ō za'ra, ĩzazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ĩ'ra si'aibã hã. Āté, da'ra norĩ hã te za timama hã siwi wē'ō za'ra, ĩzazei'wa, 're hâimana mono wa, ĩmama hã. Āté, dana hã te za ti'ra norĩ hã wē'ō za'ra, ĩzazei'wa, 're hâimana za'ra mono wa, ĩ'ra sipi'ō hã. Āté, pi'ō norĩ hã te za tina hã siwi wē'ō, ĩzazei'wa, 're hâimana mono wa, ĩna hã. Āté, damaprewa hã te za tisani'aba norĩ hã wē'ō za'ra, ĩzazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ĩsani'aba norĩ hã. Āté, pi'ō norĩ hã te za timaprebaba norĩ hã wē'ō za'ra, ĩzazei'wa, 're hâimana za'ra mono wa, ĩmaprebaba norĩ hã. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁵⁴ Uburé te oto dama tinha:

— Āté, te za hãiwa nhirōno ĩ'madã'ã za'ra wa'wa, bãtã pusizém niwĩ. Taha wa, te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Tã, te za we tita'a.” Āté, ãne te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, awa'awi. Tawamhã tã hã te za we tita'a tô. ⁵⁵ Āté, rowa'u hã te za wei watobro, hãiwa'a're nhimi'e hawi. Taha wa, te za ãne asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa, “Te za oto tirowa'ro.” Āne te za asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã te za tô tirowa'ro. ⁵⁶ Marĩ hã ti'ai ãma hã, duré hãiwa na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã. E niha bété tane aiwa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô di, marĩ te te ĩwasu'u hã, te dama 're ĩ'ab'manharĩ wē mono zé hã, ãma 're ĩ'madã'ã za'ra wa'aba mono nherê. — Āne ma tô dama tinha, Zezusi hã.

⁵⁷⁻⁵⁸ Uburé ma, te duré dama tinha:

— E marĩ wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono õ di, ãwẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. Wa za ãma simiré'é, ãne: ãté, ni'wa hã te za asaprõ, dama 're ãrowairébé mono 'wa, 're ãsãmra mono zéb u. Marĩ 'manharĩ wa, te za asaprõ, te te tãma aiwasu'u da. Taha wa, te za bãdãdi na ane wa'aba ré, tãma asiwasu'u aiwasété na, rowairébé'wai u te te asaprõni tõ da, damrami'wai ma, te te ai'ru tõ da, dazazéb 're, te te asẽrẽ tõ da. ⁵⁹ Te te asẽrẽ wamhã, asiwa'ãbã 'rãsutu pese õ nherẽ, ta hawi aiwatobro waihu'u õ di za. ãne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono da, ãwẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. — ãne, ma tõ tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

13

Dawasété wi 're ãdasipizari za'ra mono zé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te te dama rowasu'u ré, ma tõ ni'wam norĩ hã ãtẽme aihutu. Taha wa, te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— A'uwẽ norĩ hã ma tõ simro ni, Darireza tede'wa norĩ hã. Piratuhu nhimiwada'uri zarina, ma tõ simro ni. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, tin-himizama te te simroi ré, ma tõ uprosi ni. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra. ² Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— E Darireza norĩ hã ma tõ danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. E taha wa, ma tõ tidã'ã za'ra. E ãne, ma tõ ãma ãrosa'rata za'ra wa'wa. ³ Mare di. Taha wab õ di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ma tõ tidã'ã za'ra. Tane, te za tõ a norĩ wa'wa hã ãsine 're atã'ã za'ra wa'aba

mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã. ⁴ A'uwẽ norĩ hã, Siro'é na 'ri sipo'o ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhisiwi, ma tô 'ri rãihã hã waptãrã, da'madá'ázé hã. Taha wa, ma da'ahã na ai'utõrĩ ni. ¹⁸ na ma 'ri hã da'uprosi. Ta norĩ hã bété, e ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ upana. E taha wa, ma tô tidã'ã za'ra. ⁵ Mare di. Taha wab õ di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, ma tô tidã'ã za'ra. Tane, te za tô a norĩ wa'wa hã ĩsine 're atã'ã za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Pidera wede ĩrã'i'õ wasu'u

⁶ Tawamhã te tãma ãma romnhimiré'é za'ra ãne, Zezusi hã:

— Aibã hã te 're 'maihãimana, buru tede'wa hã. ĩburu ãma hã, rob'ru hã te 're hãimana za'ra, uwa 'ru hã. Pidera wede hã te duré tame 're sa. Tawamhã bãtã na te mo, pidera 'rã zõ. Tane nherẽ, ĩrã hã te te 'masãmri õ di. 'Rãĩ ãna te za. ⁷ Taha wa, te buru 'madã'ã'wai ma tinha, ãne: “Si'ubdatõ, ma tô ĩ'ãma tiwahu oto, taré nasi we sô ĩneb ré hã, pidera 'rã zõ. Wa tô 'madã'ã wa'a. Te za ĩsãzã. E marĩ da, te za taré 're sab u'ãsi, 're 'rãĩ mono ãna.” ãne te romhuri'wai ma tinha. ⁸ Tawamhã romhuri'wa hã te asa tãma tinha: “Apito, misi ãma wahu a'ã. Wa hã wa za ab're, powawẽ nhana na te uirĩ da, wẽ na sab da. ⁹ Wahub amo na 'rãĩ wamhã, wẽ di za. 'Rãĩ õ wapsi, te za ĩma ĩ'ru, te sizãri da.” ãne, romhuri'wa te tinha, buru tede'wai ma. — ãne ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

ZeZusi hã, romhuri zahârizém na pi'õ ãsihâpâre te te ãpesezé wasu'u

¹⁰ Tawamhã romhuri zahârizém na ma tô dama rowasu'u ZeZusi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. ¹¹ Tame te pi'õ hã ãhâzé ré hã dame nhamra. Hâzé ré ma tô ãma tiwahub ahâ, 18 na, wa'uburé te te 're upi u'âsi mono wa. Sihâpâ u'âsi, te 're mo, wã wahutu ãna. ¹² Tawamhã ZeZusi te te sabui wamhã, te 'mahâ:

— Pi'õ, aihâzé hã te za oto aima apa.

¹³ Taha pari, ma tô tinhib'rada hã ãma tihi. Tawamhã ma tô awa'awi wã wahudu. Wã wahutu wamhã, te ãma tiwata, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, te te pese wê te. ¹⁴ Tane nherê, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã ma tô sada tizahi, ZeZusihi zada, sabadu na te te pese wa. Taha wa, te uburé dama tinha:

— Bâdâ hã, 6 na ãhâiba hã, wa te 're ãromhuri za'ra mono zéb da hã. Taha bâtâ na si, te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da. Sabadu na hã mare di za, romhuri zahârizém na hã. — ãne ma tô dama waihu'u, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito te tãma tinha:

— Oro sabadu na te dapese wa, ãma nharĩ za, te za powawê hã awaru po'repore zama, 're ãwasihu za'ra wa'aba mo, âi ba, 're simroi wa'aba mono da, te te 're âhuri mono da. ãhâta pi'õ hã, Abra'ãhã nhihudu hã. Satanasi hã te te 're pibui mono ré hã, ma tô 18 na ãma tiwahu. Sabadu na nherê, wa tô pese, hâzé ãna oto 're hâimana mono da. E niha bâ bété, aima wê za'ra wa'aba õ di, sabadu na te ãpesezé hã rowê na pi'õ hã oto 're ãmorĩ da hã. —

Ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, dawasété na dasisãmri ma ropibuma.

¹⁷ Tawamhã, Zezusihi mreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãwẽ'õ'wa norĩ hã aséb za'ra, Zezusihi mreme ma. ãwẽ'wa norĩ ma, rowẽ za'ra di. Marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono wa, te 're to za'ra, tipẽ'ẽ na.

*Motada nhamare wasu'u, ã'u'ẽtẽ wasu'u me
Mateusi 13.31-33; Marcusi 4.30-32*

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te dama tinha, ãne:

— E niha, wa za ãma simiré'é, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã. Motada nhamare na, wa za ãma simiré'é. Motada nhamare hã aibã hã ma tô a're. Tawamhã ma tô tiwa'ru. Wa'rui wamhã, papo za'ẽtẽ di oto. Tawamhã si hã te ãsu 'rowi, te te sima 're sasi za'ra. ãne, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

²⁰ Te duré dama tinha:

— E marĩ na, wa za duré ãma simiré'é, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã. ²¹ ã'u'ẽtẽ wapuzém na, wa za ãma simiré'é. Pi'õ hã te za ã'u'ẽtẽ wapuzé hã syry na sa'wa, tridu 'rã zu pese wazari. Tridu zup si, sa'ẽtẽ uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ã'u'ẽne hã. Sa'ẽtẽ uptabi di za oto. ãne duré, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

*'Ridawa, 're sy'yre wasu'u
Mateusi 7.13-14, 21-23*

²² Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba're, Zeruzarẽ u. 'Ri nho'õmo mono bã, te te dama

're rowasu'u u'âsi Zezusi hã, 'ri wa'õtõ u zama.
²³ Tawamhã te ni'wa hã sadanha:

— Apito, e da'umro na si, te za danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. — ãne te sadanha.

Taha wa, ma tô Zezusi hã asa uburé dama tinha:

²⁴ — Tô sena, te za niwapsi da'ahã na da te dasima 're wẽ za'ra, 'Re ãhãmãna u'âsi mono u 're danhisisi mono da. Tazahã, ãtẽme 're danhisisi mono õ di za. Taha wa, 'ri para u 'ridawa 're sy'yre na 're danhisisi mono da, sada 're ãdanhiptete za'ra mono ne, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãmãna u'âsi mono u 're asisisi aba mono da.

²⁵ Nimahã na te za 'ri tede'wa hã wahudu, te te siré 'rinhitop tete da. Tawamhã te za ã'ridawa ta'a za'ra wa'wa, rowi 're ai'ubumroi wa'aba mono hã. 'Ri tede'wa hã te za ã'mahãrã za'ra wa'wa, ãne: “Apito, ma'ãpé we wazõ 'ridawa za'ra na, ãma atẽme wanhisisi da.” ãne te za 're ã'mahãrã za'ra wa'aba mo. Tazahã, te za asa aima nharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. E ma hawimhã, a norĩ wa'wa hã.” ²⁶ Tawamhã ãne te za asa tãma asiwasu'u za'ra wa'wa: “Wa norĩ hã, wa tô asiré wasaihuri ni. Asiré, wa tô duré ãhuri ni. Warob ãma hã ma tô duré dama 're ãrowahutu mo, waza'ru ãma hã.” ãne te za 'ri tede'wai ma asiwasu'u za'ra wa'wa. ²⁷ Taha wa, te za asa duré aima nharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ãzazei'wa na hã. Aiwasédé hã ma tô 're ãmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, ãnhiti.” ãne te za aima rob'ru za'ra wa'wa.

²⁸ Tawamhã rowẽ uptabi ãma, 'Re ãhãmãna u'âsi mono 'rata 're ãsi'ubumroi mono hã te za ã'madã'ã za'ra wa'wa, Abra'ã norĩ hã, duré Izati, duré Zaco, duré uburé ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tazahã, a norĩ wa'wa hã te za rowi 're ai'ubumroi u'âsi aba

mo. Taha wa, te za asina 're ai'ry'ry aba mo. Te za duré 're ai'wasitete za'ra wa'aba mo, 're robzépata za'ētē za'ra wa'aba mono wa. ²⁹ Daro mono bâ, te za itēme 're dasihutu, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're dasaihuri mono da, Danhib'apito uptabi na 're ihâimana mono zéb u. Bâtâ pusizém hawi, te za itēme 're dasihutu, bâtâ zasizém hawib zama, duré hâiwa'a're nhimire hawib zama, duré hâiwa'a're nhimi'e hawib zama. ³⁰ Tawapsi, te za dama iwapu ma nharĩ za'ra, dama pire na 're hâimana za'ra mono da oto. Duré, dama ipire ma, te za nharĩ za'ra, dama wapu na 're hâimana za'ra mono da oto. — Āne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u sirōmo za'ra.

*Zeruzarē āma Zezusi hã ipē'ēzézé wasu'u
Mateusi 23.37-39*

³¹ Tawamhã Zezusi hã te te apo're pu'u parip si, awa'awi ma tô itēme 'maihaihutu, parisezu norĩ hã. Taha wa, ma tô Zezusihi ma rob'ru za'ra, āne:

— Mo oto ā hawi aimorĩ. E marĩ wa. Apito Erodi hã ma tô sima aiwē, da te dasiwi aiwĩrĩ da. — Āne te tâma rob'ru za'ra.

³² Tawamhã Zezusi hã apâ te tâma rob'ru za'ra:

— Mo oto itēme ai'aba'rúi wa'aba apâ, tâma izadawa wasu'u za'ra wa'aba da, wapsã wawē ne 're imorĩ ma. Wa'uburé hã wa tô te dama 're anhamra. Wa duré te 're da'apese, ā bâtâ na duré awēm na. Awē amo na, wa za inhimiromhuri hã uprosi. Āne te za tâma izadawa wasu'u za'ra wa'wa, Erodihi ma.

³³ — Zeruzarē āma, ma tô da te 're simro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã. Ōne u'âsi. Taha wa, wa za āma mo, āhãna, awēb

zama, awẽ amo na zama, tame, da te dasiwi ïwĩrĩ da, ãsawawa wasu'u'wa hã. — ãne ma tô Zezusi tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

³⁴ Tawamhã ma tô sisõwa tinha, Zezusi hã:

— Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ ãma, ai'ãma ïpẽ'êzé za'ra wa'aba di. Aihirata norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi, êtẽ na. Datẽme te te 're ïsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, ma tô duré te te 're simroi u'âsi, êtẽ na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ïpapo za'ra mono ne, wa aré te ïsima 're aiwẽ u'âsi za'ra wa'wa, ïsitẽme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherẽ, asima 're ïwẽ za'ra wa'aba mono õ di asa. ³⁵ Taha wa, tinhorõwa hã te za oto tirẽ, 'Re ïhãimana u'âsi mono hã, ãma 're ïaiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Duré a norĩ wa'wa hã, ïhãiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za a'â. Nĩwapsi duré ïhãiba 'madâ'â za'ra wa'aba wa, te za ãne asima ïwasu'u za'ra wa'wa: “Re ïhãimana u'âsi mono zadawa para we ïmorĩ ma, 're rowẽ za'êtẽ mono di za.” ãne te za asima ïwasu'u za'ra wa'wa, ïhãiba 'madâ'â na duré sahu za'ra wa'aba wa. ãne na aipẽ'ẽ 're asina ïwaihũ'u za'ra wa'aba wapsi, te za ïhãiba 'madâ'â na duré ïsahu za'ra wa'wa. — ãne ma tô sisõwa tinha, Zezusi hã.

14

Zezusi hã romhuri zahârizém na, aibã te te ïpesezé wasu'u

¹ Zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na ma tô Zezusi hã ãzé, aibã nhorõwa u, ïsiré sa da. Aibã hã, parisezu. ïsiré parisezu norĩ ma, pire di, aibã hã. Tame 'ri para, ïsi'ubumro norĩ hã ma tô Zezusi

hã 'madâ'â za'ra. ² Tame sãmra ré, ma aibâ ãhâzé ré hã ãtẽme wi, Zezusihi u. Hãzé wa, te dupto zahuré di. Duré, paihi dupto zahuré di. ³ Taha wa, ma tô Zezusi hã rowahutu'wa norĩ hã azadanha, parisezu norĩ me:

— E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're dapeze za'ra, sabadu na hã. E ma tô wawi sawi, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, sabadu na, wa te 're dapeze tã za'ra mono da. E niha ãsimiroti na rob'ui'ére hã. — ãne te Zezusi hã azadanha, rowahutu'wa norĩ hã.

⁴ Tane nherẽ, asa te te ãma sada'ãbã za'ra õ di. Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã hã pa'ã. Ma tô pese. Taha pari, ma tô tãma rob'ru, morĩ da oto, 'ri tẽme.

⁵ Tawamhã aibã za'u si, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— ãté ai'ra hã te za aiwi ti'maiwaptã'ã 'wa, â zô ab're u, ãté powawẽ hã. Tawamhã e â zô ab're hawimhã asiwi wazere aba õ di za, romhuri zahârizém na nherẽ. — ãne ma tô Zezusi hã asa ãma azadanha.

⁶ Tazahã asa te te ãma sada'ãbã waihu'u za'ra õ di.

Dama dawapu wasu'u, dama dapire wasu'u me

⁷ Tawamhã wedeza na dasi'ubumroi wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã dama ãpire norĩ te na ai'ubumro, dame sô ãdahãrã za'ra norĩ hã. ãne ma tô ãma da'madã, Zezusi hã. Taha wa, ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

⁸ — Ni'wa hã asô hãrã wamhã, dasina damro u dame asa da, aimorĩ wamhã, dama ãpire norĩ te na, asãmra õ di za. E marĩ wa. ãté, aima ãpire hã te dame tihãiba, dame sô ãdahãrã hã. ⁹ Tawamhã te za aima tinha, 'ri tede'wa hã, õ niwĩ asãmra da, asãmrazém na sãmra da, aima ãpire hã. Taha wa,

te te aima ĩnharĩ ma, asiséb di za. Da'rãsutu u, te za oto asã. ¹⁰ Taha wa, ãne tõ da, dame asa da, asô dahârâ wamhã, da'rãsutu u, te za a'â asã. E marĩ da. 'Ri tede'wa hã si'uihã na si te te aima pisutu da, dama ĩpire norĩ 'rata asãmra da, asa da. Danho'a te te aima pisutu wamhã, aima rowẽ uptabi di za. ¹¹ Tane, ni'wa hã pire wẽ te, 'rãwi sina 're wata mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te za tãma pisutu, wapu na 're hãimana mono da oto. Duré ni'wa hã, ĩpire na 'rãwi 're si'madá'ã mono õ wamhã, te za tãma pisutu, dama pire na 're hãimana mono da oto. — ãne ma tõ tãma waihu'u, Zezusi hã.

¹² Tawamhã dame sa da, sô ĩhârâ ma, te tinha, Zezusi hã:

— Dasaihurizé, dama 're 'manharĩ mono wamhã, áté sô aihârâ za'ra õ di za, asiwadi norĩ zô hã duré asisãnawã norĩ zô hã, duré aimama norĩ zô hã duré ĩsibrob ahã norĩ zô hã, aiwaptoma 're ĩsi'ubumroj mono norĩ zô hã. Ta norĩ zô aihârâ wamhã, asiré saihuri da, te za asa asô tihârâ za'ra, te te asa aima ãma wa'rãmi za'ra da. ¹³ Taha wa, dasaihurizé hã dama 'manharĩ wamhã, te za ĩsibrob'õ norĩ zô aihârâ za'ra, duré ĩmorĩ'õ norĩ zô, duré ĩrãtẽire norĩ zô, duré ĩtob'a norĩ zô. ¹⁴ ãne wamhã, aima 're rowẽ mono di za. E marĩ wa. Ta norĩ hã simarĩ õ di, marĩ na te te aima ãma ĩwa'rãmi za'ra zéb da hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, te za asõprubzé wa'rãmi aima tisõ. 'Re ĩnomro wẽ mono norĩ te te ahãiwa'utu wapsi, te za aima ãma uwaimra. — ãne ma tõ 'ri tede'wai ma waihu'u, Zezusi hã.

*Dasaihuri za'ẽtẽ zé wasu'u
Mateusi 22.1-14*

¹⁵ Tame ma tô aibâ hã dame nhamra, 'ri para, sa da. Tawamhã Zezusi te te dama ãwaihu'uzé hã ma tô dame wapa. Taha wa, te Zezusihi ma tinha:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi na 're ãhãimana mono zéb ãma, ã'rata 're ãsaihuri mono norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

¹⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa aibâ wasu'u hã tãma wasu'u, ãne:

— Aibâ hã dasa hã sa'ëtê na te te dama 'manharĩ da, ma tô sina roti. Tawamhã te te dama 'manharĩ õ ré, ma tô da'apo're pu'u siro, da'ahã na ãtême dasihutu da, ãsiré dasaihuri da. ¹⁷ Sipi pari wamhã, tãma ãromhuri'wai ma, te tinha, ãne: “Mo oto aimorĩ dazô, we dasi'aba'ré da. Dasa hã te oto dazô aimasa.” ãne te tãma tinha. Taha wa, romhuri'wa hã ma tô datême mo, dazô hãrã da.

¹⁸ — Tane nherẽ, te nasi aibâ norĩ hã siparabãsi niha tãma nharĩ za'ra, romhuri'wai ma, te te sima wẽ za'ra õ wa. Sô ãhãrã 'rada hã te tãma tinha, ãne: “ãma ãmorĩ neza. Tane nherẽ, ti'a hã wa 'mai'uipra. Tamomop si wa za mo, te sabu da. ãne asib'apito ma, ãzadawa wasu'u na za.” ãne te tãma ãromhuri'wai ma tinha.

¹⁹ — Tawamhã ãhãiba amo hã te duré tãma tinha: “ãma ãmorĩ neza. Tane nherẽ, powawẽ hã wa 'mai'uipra, 10 na ãhãiba za'ra hã. Tamomop si wa za mo, te sabu za'ra da, te te romhuri wẽ za'ra zô. ãne, asib'apito ma, ãzadawa wasu'u na za.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

²⁰ — ãhãiba amo hã te duré tãma siwasu'u: “Ni-mosi, wa ãmro. Taha wa, dame ãsa da, ãma ãmorĩ waihu'u õ di.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

21 — Taha wa, te apâ mo romhuri'wa hã, tinhib'apito ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. Te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese, ãsib'apito hã. Taha wa, te âne tãma tinha: “Ai'aba're na dazô 're aimorĩ, 'ri nhi'riti na we danhimroi mono da, ãsibrob'õ norĩ hã, duré ãmorĩ wẽ'õ norĩ hã, duré ãtob'a norĩ hã, duré ãrãtẽire norĩ hã.” Æne te tãma rob'ru. Taha wa, te ta norĩ zô si mo, we te te simroi mono da.

22 — We te te danhimroi mono pari, te tinha, tinhib'apito ma: “Apito, wa tô aimreme hã ãma uwaimra, aima. Zahadu da'masisi õ di.” Æne te tãma tinha.

23 — Taha wa, te ãsib'apito hã duré asa tãma tinha: “Tane wamhã, dazô airĩtĩ mono pé, bãdãdi na. Da'manhopẽtẽ wamhã, ta norĩ hã te za we ãsimroi mo, ãnhorõwa hã da te dasiwi 'masisi da. 24 Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Sô ãhãrã 'rata norĩ hã, ãsa na saihuri õ di za.” Æne te ãsib'apito hã tãma tinha. — Æne te aibã ma rowasu'u, Zezusi hã.

*Zezusihĩ zazei'wa, 're ãnomro mono zé wasu'u
Mateusi 10.37-39*

25 Tawamhã Zezusi norĩ hã si'aba'rei ré, te da'ahã na ãsarina ai'aba're ni. Tawamhã ma tô Zezusi hã datẽme aipi'ra. Æne te dama tinha:

26 — Æté, ni'wam norĩ hã te za we ãtẽme ai'aba're, ãzazei'wa, 're nomro mono da. Tawamhã te za te te 're ãzawi pese za'ra, timama zawi nhipai u, duré tina zawi nhipai u, duré timro zawi nhipai u, duré ti'ra norĩ zawi nhipai u, duré tisisãnawã norĩ zawi nhipai u, duré tihãimanazém nhipai u. 27 Tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te 're uprosi za'ra mono da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. Ænei

õ wamhã, ãzazei'wa na te 're waihu'u za'ra mono
õ di za. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

28 Te duré dama tinha:

— 'Ri'wa na, wa za aima ãma romnhimiré'é
za'ra wa'wa. Áté, a norĩ wa'wa hã te za asima
ĩ'mairosa'rata 'wa, asima 'mai'ri wa'aba da,
rob'madâ'âzéb da. Taha wa, te za a'â ĩ'mairosa'rata
'wa, 'ri wa'âbâzéb da, rob'uiprazé hã, ĩwab zô.

29-30 ãnei õ wamhã, áté õne haré te za ĩsãna'rata si
ĩ'manharĩ 'wa. 'Ri 'rãihã hã 'mai'uprosi aba õ di za.
Da te sabu za'ra wamhã, te za ai'ãma 're dawa'ẽ
za'ra wa'wa: “Oro te te 'ri 'ru za, te õne haré za.”
ãne te za ai'ãma 're dawa'ẽ za'ra wa'wa. ãne, 'ri'wa
na te aima ãma ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

31-33 — Duré apito na, wa za aima ãma simiré'é
za'ra wa'wa. Áté danhib'apito te za dama 're 'man-
hamra. ĩsib'a'uwẽ norĩ hã dasi'wapé 'manharĩ'wa
norĩ hã te ahã na 're si'ubumro, 10 miu na ĩhãiba
za'ra hã. Tawamhã ma tô apito hãiba amoi wasu'u
wapa, danhib'apito hã. Dasi'wapé 'manharĩ'wa hã
te we, u, ahã uptabi na te te simro tinhib'a'uwẽ
hã, 20 miu na, u, ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã
dazô wairébé õ ré, te za a'â nhamra, ĩsib'a'uwẽ hã,
dazada siptete za'ra zô. Dazada ĩsiptete za'ra õ
na, te te waihu'u za'ra wamhã, te za tinhitob'ru
norĩ u da'mazatõ, te te tãma 'mazadawa wasu'u
da, ĩsib'apito za'ra ma. ĩsitob'ru norĩ hã zahadu
romhã ré, te za ĩtême da'mazatõ, we dasihutu tõ
da, dasi'wapé za'ra tõ da. ãne, apito na te aima ãma
ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã. Tane ãzazei'wa, 're
anomro aba mono da, marĩ hã asima 're sawi za'ra
wa'aba mono õ di za, aipẽ'ẽ 're. Marĩ hã aipẽ'ẽ
're, asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhã,

ĩzazei'wa na te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Dasai warĩrĩzé wasu'u
Mateusi 5.13; Marcusi 9.50

³⁴ Te duré dama tinha, Zezusi hã:

— Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 're 'manharĩ waihu'u mono õ di, apã se da.

³⁵ Sei õ wamhã, ti'a hã wẽ da, ti'ai wa, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Duré powawẽ nhana ubumro nhisiwi, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Taré, te za rob u, da te 're sa'wari za'ra, marĩ dai õ wa oto. ãne romnhimiré'ézé hã. Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. — ãne te Zezusi hã dama si'ru.

15

Pone'ẽrebã ĩsimanizé wasu'u
Mateusi 18.10-14

¹ Tawamhã Zezusihi u ma tô aihutu ni, da'ahã na, ĩmreme hã da te wapari za'ra da. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tô duré ĩtẽme aihutu, siwa'ru 're ĩnomro mono norĩ zama.

² Tawamhã parisezu norĩ hã te ãne tãma nharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me:

— Ô hã ma tô ãma 're siwadi za'ra, siwa'ru 're ĩnomro mono ãma hã. Ta norĩ siré, te nasi tisa. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³ Taha wa, Zezusi hã ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

⁴ — Asimizama hã ahã wamhã, ãté misi te za aiwi aimani, 100 na ĩhãiba za'ra wamhã. E

tawamhã, sô airĩtĩ mono õ di za, aiwi 'masi-
mani wamhã. Te za tô sô airĩtĩ mo, apâ âri da.
Asimizama zô airĩtĩ mono ré, te za 99 na ìhâiba
za'ra hã asa'u daba'wara, ìtehotu wa. ⁵ Tawamhã
aiwi ìsimani hã oto sãmri wamhã, atoi uptabi di za.
Taha wa, te za asisé we ìâ apâ, sãmri wẽ te. ⁶ 'Ri
tẽme âwisi wamhã, te za sô aihârâ za'ra, asiwadi
norĩ zô. 'Râwi ai'rata 're ìsôrôwa za'ra mono norĩ
zô zama, te za sô aihârâ za'ra. Tawamhã te za
tãma ìrowasu'u za'ra, âne: “Âhãna ìma rowẽ di.
Ìnhimizama hã wa tô tisã, ìwi ìsimani hã. Ìzabâdâ
te za 're ato za'ra wa'aba mo.” Âne te za tãma
ìrowasu'u za'ra.

⁷ — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're ìmorĩ hã
tiwasédé hã te te oto rẽme pese wamhã, hãiwa âma
're ìsi'ubumroi mono norĩ hã te za tãma 're to za'ra,
misi nherẽ. Ôhõ âma si, te za 're toi uptabi za'ra,
're ìnomro wẽ mono norĩ nhipai u hã, 99 na ìhâiba
za'ra nhipai u hã. Ta norĩ hã 're nomro wẽ mono
wa, tiwasété na 're ìsiwẽ'õ za'ra mono da hã, mare
di. — Âne ma tô tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa
norĩ ma, Zezusi hã.

Rob'uiprazé ìsapotore simanizé wasu'u

⁸ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma âma romn-
himiré'é za'ra, âne:

— Pi'õ te, rob'uiprazé hã ahâ wamhã, âté misi te
za tiwi 'maihaimani, 10 na hãimana za'ra wamhã,
ìsapotore hã. E tawamhã sô 're rĩtĩ mono õ di za,
tiwi 'masimani wamhã. Te za tô sô 're rĩtĩ. Ìro'ore
hã te za duré sô ro'o, sô rĩtĩ da. Te za duré sô
'ri 're wamro. Sô 're rĩtĩ pese mono wamhã, te
za oto tisã. ⁹ Tawamhã te te sãmri wẽ te, tisiwadi
norĩ zô te za oto tihârâ za'ra. Ì'rata ìsôrôwa za'ra

norĩ zô zama, te za tihârâ za'ra. Tawamhã, te za oto tãma rowasu'u za'ra, âne: “Ãhãna, ãma rowẽ di. Rob'uiprazé ãsapotore hã wa tô tisã, ãwi ãsimani hã. Ìzabâdã te za 're ato za'ra wa'aba mo duré, a norĩ wa'aba zama.” Æne te za tãma rowasu'u za'ra.

¹⁰ — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're ãmorĩ hã, tiwasédé hã te te oto rẽme pese wamhã, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te za ãma 're to za'ra, tiwasédé hã te te rẽme pese wẽ te, misi nherẽ. — Æne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Ai'repudu, timama te te ãrẽmezé wasu'u

¹¹ Zezusi hã te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, âne:

— Aibã 'ra hã maparane. ¹² Tawamhã te bãtã na ãno hã timama wi waptẽ, tinhibrom na ãma tãma siwanhizari zahuré da.

— Taha wa, ma ãmama hã ãma tãma aipo'o zahuré. ¹³ Æma ronomro õ ré, te uburé tinhibro hã sima ubumro, darob amo u morĩ da, ãno hã. Darob amoi u wisi wamhã, wasété ahã na te 're mo. Marĩ na si, ma taré tinhibro hã uprosi, ãmama te te tãma ãpo hã.

¹⁴ — Tawamhã tinhibro hã ma uburé uprosi pese oto, ai'repudu hã. Tawamhã tame darob ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô duré mram na 're dasi'ubumro. Dasai õ di. Taha wa, ma tô ai'repudu hã mra hã dame sépata. ¹⁵ Taha wa, te aibã u mo, te te tãma 're romhuri mono da, tame. Taha wa, ma tô aibã hã satõ tiburu u, buru ãma uhãbã te te tãma 're 'madã'ã mono da. ¹⁶ Mrap te, ma tô sima wẽ, uhãbã sa na 're sai mono da. Mra, te te 're sépata mono nherẽ, ai'reputu ma hã, da te

're ai mono õ di. ¹⁷ Taha wa, ma tô si'ãma rosa'rata, ãne: “Ĩmama ma, romhuri'wa norĩ hã ahâ nherẽ, ma tô dasa hã 're si'azahâri. Wa hã wa ãme mra hã te 're sépata za'ětẽ. ¹⁸ Taha wa, wa za oto mo, ĩmama u apâ. ĩwisi wamhã, wa za ĩmama ma ĩsiwasu'u, ãne: “Ĩmama, ĩwasété na wa tô 're mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ¹⁹ ĩwasété wa, áté ĩ'ãma 're ai'ra mono õ di za oto. Aima romhuri'wa da, oto 're ĩmorĩ da, te za ĩma ĩpisu.’ ” ãne ma tô rosa'rada hã sima 'manha, ai'repudu hã.

²⁰ — Tawamhã aré 're ĩsãmra mono zém hawi te oto mo, timama nhorõwa u. Tawamhã zahadu romhã ré, ma ĩmama hã tisã ti'ra hã. Taha wa, te ĩtẽme wara, ĩ'ra hã te te sina pẽ'ẽ tari wa. ĩtẽme wisi wamhã, tinho'utu ma tô ti'â, ti'ra hã. Tob'rata hârâ na, ma duré sawi. ²¹ Tawamhã te timama ma tinha, ai'repudu hã: “Ĩmama, ĩwasété na, wa tô 're mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ĩwasété wa, áté ĩ'ãma 're ai'ra mono õ di za.” ãne te timama ma siwasu'u, ai'repudu hã.

²² — Wasété na 're morĩ nherẽ, te te wẽ'õ õ di, ti'ra hã, ĩmama hã. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã te oto 'mahârâ za'ra sa'ětẽ, zazahâ ĩhâiwe we te te siwi 'mai'âri da, te te siwi ãma uza da. Duré ĩsiptõmohi wasisizé, te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahârâ za'ra. Duré ĩpara'uza zama te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahârâ za'ra. ²³ Taha wa, te duré tãma nharĩ za'ra: “Powawẽ zapu zama, we ãwisi aba, wĩrĩ aba da, ĩhâipe hã. ²⁴ E marĩ wa. ĩ'ra hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré ãma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apâ wi. Taha

wa, wasa hã wa za oto wasiré huri ni, rowẽ te.”
 ãne ãmama te tãma nharĩ za'ra, te te tãma 're ãromhuri
 za'ra mono norĩ ma. Taha na ma tô dasa hã dama
 'manha.

25 — Tawamhã ãno hã wisi wamhã, ãdub'rada hã
 te buru ãma nhamra. 'Ri tẽme te oto mo. Te te oto
 rob'umhutu wa, ma tô rowamreme hã wapa, te
 te ãrowamreme za'ra hã. Dapara 'rasi zama, ma tô
 wapa, rowẽ te, dasima 're ãdato za'ra mono zé hã.

26 Taha wa, te romhuri'wa hã 'mahã, ãne: “E marĩ,
 te 'manharĩ za'ra ni.” ãne te sadanha.

27 — “Ano hã rowẽ na ma tô wei wi. Taha
 wa, wei wisi wẽ te, ma tô wama ti'ru aimama hã,
 powawẽ ãhãipe hã wa te wĩrĩ da, wasaihuri da.”
 ãne te ãdub'rata ma rowasu'u, romhuri'wa hã.

28 — Tawamhã ma ãdub'rada hã tizahi. 'Ri para
 u sébré da hã, te te sima wẽ õ di. Tawamhã
 ãmama, ma ãtẽme watobro, te te tãma nharĩ da,
 sébré da. Tane nherẽ, sébré zeĩ õ di. 29 Tane
 nherẽ, te timama ma tinha: “Wa hã wa tô te
 aima 're romhuri pese. ããma wahub ahã di, te
 aima 're romhuri mono ré hã. Niwa, aimreme
 hã te simini õ di. Tane nherẽ, marĩ ãma sãmri
 õ di, pone'ẽrebã hã, dasa hã te ãsiwadi norĩ ma
 'manharĩ da. 30 ãhãna ai'ra hã ma tô wi. Asibro hã
 tãma ãpo hã ma tô pi'õ na uprosi. Tane nherẽ, ma
 tô wisi wi, dama ãru, powawẽ ãhãipe hã da te tãma
 wĩrĩ da.” ãne te timama ma tinha, ãdub'rada hã.

31 — Tawamhã ãmama te asa tãma tinha: “ãra, a
 hã ãrata, te 're asãmra u'ãsi mo. Marĩ hã ãnhibro hã,
 uburé ate hã. 32 Uburé wama rowẽ za'ra wa, wa tô
 dasa hã dama 'manha, ãra hã ãwisizém na. Ano hã
 dã'ã newa. Tane nherẽ, dã'ã õ di. Ma tô aré ãma
 ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apã wi.” ãne

ma tô ti'ra ma waihu'u. — ãne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

16

Aibâ hâimana nhipese wasu'u

¹ Zezusi hã te duré ãne tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Aibâ hã te 're hâimana, ãsibrob ahã hã. Tãma ãromhuri'wa hã te duré 're sãmra, tâma rob'madã'ã'wa hã. Tawamhã ma tô tâma 'maïrowasu'u ni, ãne: “Rob'uiprazé hã te te aiwi 're anhimini, aima rob'madã'ã'wa hã.” ãne te tâma 'maïrowasu'u ni. ² Taha wa, te sô hã, tâma ãrob'madã'ã'wa zô. Te tâma tinha, ãne: “Aïwasu'u hã wa tô wapa. ãma 're ãrob'madã'ã'wa mono zé hã, tâibã za oto. Te za rob'ui'éré hã oto ãma ãsô, uburé ãnhimarĩ na 're ãrob'ui'éré mono zé hã.” ãne te tâma tinha, tâma ãrob'madã'ã'wai ma.

³ — Tawamhã te 'rãwi sima tinha, tâma ãrob'madã'ã'wa hã: “ãnhib'apito, ma tô ãma tinha, te tâma 're romhuri mono tô da oto. E marĩ, wa za oto te 're 'manharĩ. ãnhiptete uptabi ô di, buru na te dama 're ãromhuri mono zéb da hã. Duré ãnhiséb di za, rob'uiprazém na te 're da'awari mono wamhã.

⁴ ãhe, wa tô ãsima waihu'u, marĩ te ãmanharĩ da hã, ããma 're dasiwadi za'ra mono da. Tawamhã, apito te te ãmei wamhã, ãté ãsiwadi norĩ hã te za te te siwi 're ãmrami, tinhorõwa u, ãsiré 're ãsa za'ra mono da.” — ãne te 'rãwi sima tinha.

⁵ — Tawamhã te sô hã, apito ma, marĩ te te ãwa'ãbã za'ra ô norĩ zô. Tawamhã ãtême ãwisi 'rada hã te sadanha: “E niha tâma ãwa'ãbã'õ hã zahadu, rowa'rãmimhã.”

6 — “Piza'a, 100 na ãhâiba za'ra hã, azeitona 'rãï wa'ui wab ré hã.” — ãne te tãma rowasu'u.

Taha wa, te asa tãma tinha: “ãhãta ãwa'ãbã'õ na, rob'ui'éré hã. Asãmra. 50 na ãma rob'ui'éré, rowa'rãmimhã, tãma wa'ãbã da.” — ãne te aibã ma ti'ru, tãma ãrob'madã'ã'wa hã. Taha wa, te te tãma ãru zarina, ma tô ahã prã na ãma rob'ui'éré.

7 — Tawamhã aibã hãiba amo hã ma duré ãtẽme wi. Tawamhã te sadanha: “A hã bété, e niha tãma ãwa'ãbã'õ hã zahadu, rowa'rãmimhã.”

— “Sa'u hã, miu na ãhãiba hã, tridu ré hã te tãma ãwa'ãbã'õ hã.” — ãne te tãma rowasu'u.

— Tawamhã te asa tãma tinha: “Ma'ãpé, 800 na ãma rob'ui'éré, rowa'rãmimhã tãma ãsõmri da.” — ãne te tãma ti'ru, rob'madã'ã'wa hã. Taha wa, te te tãma ãru zarina, ma ahã prã na ãma rob'ui'éré.

8 — Te te dama ãru wasu'u, te te wapari wamhã, te tinha, ãsib'apito hã: “Pra. E niha rosa'rada tãma ãwahu'u pe.” ãne te ãsa'u tãma tinha. — ãne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ zõ si, da te 're ãrosa'rata za'ra mono norĩ ma, waihu'u pese di, rosa'rada hã, rowa'a nhib'a'uwẽ norĩ nhipai u. ⁹ Taha wa, ti'ab ré te za asimarĩ na 're ãdazawi za'ra wa'aba mo, ãma 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Asimarĩ hã asipara 're rẽme za'ra wa'aba mono wapsi, hãïwa u, asõrõwa u 're asisisi aba mono wi, te za asõ 're tob'uzu za'ra wa'wa, asawi'wa norĩ wa'wa hã. — ãne Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. ¹⁰ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ãté ni'wam norĩ hã te za danhibrob 'rare hã, dazõ te te 're 'madã'ã wẽ za'ra. Tawamhã

dama umnhasi wa, te za da te tãma 're pisutu za'ra, danhibrob ahâ na, te te dazô 're 'madâ'â za'ra mono da oto. Tane, danhibrob 'rare, dazô te te 're 'madâ'â wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're waihu'u za'ra, ãsa'ětē na zama, za dawī 're ãsipsaihuri za'ra mono na. ¹¹ Ti'ai ãma danhimarĩ hã, dazô 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa hã te za marĩ ãwē uptabi hã te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, sô 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Mare di. Ni'wa, te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ di za. ¹² Marĩ hã date hã, dazô 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za marĩ ãwē hã da te aima 're sômri za'ra wa'wa, ate da. Mare di. Ni'wa te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za. — Æne Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra.

¹³ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Dama romhuri'wa hã ãsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wē zahuré mono õ di za. Duré sahuré te te 're sawi pese zahuré mono õ di za. Misi te za te te 're sawi pese. ãhãiba amo si te za te te siwi 're wē'õ. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono õ di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. ãhãiba amo si te za te te 're ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiprazéb zô si asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, e aiwa asimirohuri za'ra wa'wa hã za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri me. Mare di. Aiwab õ di. — Æne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

*Zezusihī nhimirowasu'u hãiba amo
Mateusi 11.12-13; 5.31-32; Marcusi 10.11-12*

¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi mreme hã wapari za'ra. Tawamhã rob'uiprazé zeĩ 'wa, 're nomro mono wa, ma tô Zezusihi ma nharĩ za'ra. ¹⁵ Taha wa, te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— A norĩ wa'wa hã aiwẽ newa, te ai'ãma 're dawata za'ra wa'wa. Tazahã asimirosa'rata 'wa hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di. ãté, marĩ na te za dasima ãma 're dawata za'ra, ãwẽ newa. Tazahã tâma wẽ õ wamhã, te za te te 're awẽ'õ, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã.

¹⁶ — Uburé marĩ hã Mozési te te dama 're ã'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'ã za'ra mono da, duré 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti hã ma tô dasipara bâ si, da te 're pese za'ra, Zuwã Batita datẽme morĩ õ ré. Tawamhã ãwasu'uwẽ hã te oto da te 're wapari za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. Taha wa, marĩ zõ dasima ãwẽzéb uwaibaba, da te 're ãrob'ruiwapari za'ra mono ne, te za oto da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra, ãtẽme 're dasihutu mono da.

¹⁷ — Pire u'âsi, te za dama 're hãimana za'ra, uburé marĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama 're ã'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'ã za'ra mono da, ãsimiroti na rob'ui'éré 'rada hã. Hãiwa hã si'utõrĩ nherẽ, duré ti'a hã si'utõrĩ nherẽ, te za pire u'âsi dama 're hãimana u'âsi. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹⁸ — Ni'wa hã aibã hã timro te te rẽme wamhã, duré pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. Duré, pi'õ, da te ãme na aibã mro wamhã, te za duré 'manharĩ wasété. — ãne, Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Īsibro pese wasu'u, ĩsibrob'õ me

19 Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

— Aibã hã te 're mo, ĩsibro pe hã. Zazahã ĩwa'ãbã za'ëtẽ na si, te 're si'uza. Duré dasa ĩwẽ uptabi na si, te 're sa. 20 Tawamhã aibã ĩhãiba amo hã te 're sãmra, ĩsibrob'õ hã, ĩ'wa're ré hã, Razaru na ĩsisi hã. ĩsiwadi norĩ hã te te siwi 're mrami, ĩsibro pese nhorõwa u, te te siwi 're simizusi mono da, 'ridawa u. 21 Dasai rere'e na si, te 're sa. Wapsã si ma tô ĩ'wa're hã te te 're upsõmri siwi. 22 Tawamhã ma tô oto dârã, ĩsibrob'õ hã. Dã'ã wamhã, hãiwa u ma tô siwi ti'ã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Abra'ãhã 'rata, te oto 're sãmra, dame 're sai mono da. ĩsibro pe hã ma tô duré dârã. Dã'ã wamhã, ma tô dasiwi sêrẽ ni, ab're 're. 23 Tawamhã ropipa hã te te oto 're sêpata za'ëtẽ, adã 're ĩsi'ubumroi mono zéb ãma hã. Ta hawi ma tô rob'madã, ĩsibro pe hã. Te te rob'madã'ã wamhã, ma tô Abra'ã hã tisã, romhã na. ĩ'rata te Razaru hã nhamra, ĩsibrob'õ hã. 24 Te te 'madã'ã wamhã, ma tô tãma si'mahã, ãne: “Wahi'rada Abra'ã, ĩ'ãma aipẽ'ëzé na. Ma'ãpé, Razaru hã we ĩtẽme satõrĩ, â we te te ĩma âri da, te te ãma ĩnhoto di'i da, tinhiptõmo na, ĩnhoto wahã da. ãme ropipa, wa oto te 're sêpata za'ëtẽ, unhama ãma.” ãne te Abra'ãhã ma siwasu'u.

25 — Taha wa, ma tô Abra'ã hã asa tãma tinha, ĩsibro pese ma: “ĩnhihudu, aihãiba ré ré, aima 're rowẽ mono di. ĩburé marĩ ĩwẽ hã ma tô asô 're simi'wara. Razaru hã, marĩ hã ĩwasétere si, ma tô da te tãma 're sõmri za'ra. ãhãna hã rowẽ na te oto 're hãimana. A hã te oto ropipa, 're ĩsêpata

mo. ²⁶ Duré, ab're 'rehâ hã ĩsa'êne hã te 're sa'wari, wawa'wa. Taha wa, wa te âma 're saprĩ waihu'u za'ra mono õ di, atême wa'aba hã. Duré a norĩ wa'wa hã we 're saprĩ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di, watême hã.” ãne te tãma tinha, Abra'ã hã.

²⁷ — Tawamhã ĩsibro pe hã te asa tãma tinha: “Wahirada Abra'ã, tane wamhã, ma'ápé Razaru hã satõrĩ, ĩmama nhorõwa u. ²⁸ Tame te ĩsisãnawã norĩ hã 're si'ubumro, 5 na ĩhãiba za'ra hã. Ropipa, wa oto te 're sêpata. Taha wa, te za ĩsatõ, ĩtême morĩ za'ra da, te te tãma rowasu'u za'ra da, ĩzarina we 're sisisi tõ mono da, ropipa u.” ãne te Abra'ãhã ma tinha.

²⁹ — Taha wa, ma tã duré Abra'ã hã asa tãma tinha: “Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'ééré hã te nomro, ano norĩ 'ratamhã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré zama, te ĩ'rata tinomro za'ra. Ta hã te za te te 're wapari za'ra za, ti'ai âma ré.” ãne ma tã ĩsibro pese ma rowasu'u, Abra'ã hã.

³⁰ — ĩsibro pe hã te duré asa tãma tinha: “Tane nherẽ, te te saze za'ra õ di, ĩsimiroti na hã. Ni'wa hã dâ'â nherẽ, hãiwa'utu wamhã, ĩtême morĩ za'ra wamhã, te za ĩsimirowasu'u na saze za'ra, ĩsisãnawã norĩ hã. ãne wapsi, te za tiwasédé hã rême pese za'ra, rowẽ na oto 're nomro mono da.” ãne te Abra'ãhã ma tinha.

³¹ — Tawamhã Abra'ã hã te duré asa tãma tinha: “Ano norĩ hã Mozésihi nhimiroti hã te te saze za'ra õ di. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiroti zama, te te saze za'ra õ di. ãne wamhã, ni'wa hã dâ'â nherẽ, apâ hãiwa'utu wamhã, e te aré âma saze za'ra. Te te âma saze za'ra

õ di aré, ãsimirowasu'u na hã.” Æne Abra'ã hã ma tô tãma waihu'u, ãsibro pese ma.

17

¹ Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Æté ni'wa simiroti zarina, te za ni'wam norĩ hã 're hãimana wasété za'ra. Tawamhã roti wasété'wai ma, 're ropipa za'ra mono di za. ² Æhãta, ai'uté norĩ hã. Æté, ni'wa simiroti zarina, te za ai'uté hã 're 'mai hãimana wasété. Tawamhã tãma ãroti wasété'wai ma, 're ropipa mono di za. Æbutu na étẽ tãmo wawẽ hã da te ãma wasisi pari, dâ'â da, âi ba da te mei wamhã, tãma ropipa di, tãma ãroti wasété 'wai ma hã. Tane nherẽ, ãsimiroti wasété zarina, ai'uté te te ãrẽme wamhã, taha nhipai u hã tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ³ Taha wa, te za 'rãwi asina 're asõpré wa'aba mo, 're anomro wẽ wa'aba mono zéb zô. Æté asisãnawã hã te za asada 're wasété za'ra wa'wa. Æne wamhã, aimreme wẽ na, te za tãma 're ãroti za'ra wa'aba mo, asada 're wasété za'ra wa'aba mono tã da. Tiwasété na aima 're siwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Te ãsina 'madã'ã õ di, ãzada aiwasétézẽ hã.” Æne te za tãma 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. ⁴ Æté, ã bãtã na te za bãtã bã asada 're wasété za'ra wa'wa, asisãnawã norĩ hã. Æté 7 na asada ãwasétézẽ hã za. Tane nherẽ, tiwasété na aima siwẽ'õ wa'aba da, apã atẽme nasi simasisi aba wamhã, te za nasi tãma ãnharĩ 'wa: “Te ãsina 'madã'ã õ di, ãzada aiwasétézẽ hã.” — Æne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Wanhib'apito, wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

⁵Tawamhã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tō tiwi rowaptērē za'ra, ãne:

— Wanhib'apito, wama 're aza'ētē u'âsi mono, wa te wasina 're ĩ'ai'umnhasi za'ra mono zé hã. — ãne te tiwi rowaptērē za'ra.

⁶Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romn-himiré'é za'ra, ãne:

— Motada nhamare hã syryre nherē, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'ētē uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã, syryre na nherē, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te aré pidera wede ma ĩnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé asi'uihã na asisa'o'o, â 're, asi're da.” Tawamhã te aré asadawa zamarĩ za'ra wa'wa, pidera wede hã. — ãne, Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁷Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Āté aima romhuri'wa hã te 're 'manhamra, āté buru na te te aima 're ĩromhuri mono hã, āté pone'ērebâ 'madâ'â'wa. Tawamhã bâtâ na te za atēme wi, romhuri hawimhã. 'Ri para u sébré wamhã, e te za ãne tãma ĩnha: “We oto asãmra, asa da.” E ãne, te za tãma ĩnha. ⁸⁻⁹Mare di. ãne te za tãma ĩnha: “A'â ĩma asipi na. Asipi parip si, zazahâi wa'õtō na asi'usisi, ĩsa hã we ĩma ĩrê âri da, â zama. ĩsai parip si, te za asa. Te za duré ĩhã'rê.” ãne te za tãma ĩnha. Tawamhã te za aima ãma uwaimra, tãma ĩ'ru zarina. Asiminhimi'ru hã te te ãma aima uwaimrami wa, e te za sô amnhasi, ãma aiwata zô. Mare di. Sô simnhasi õ di za. ¹⁰Tane a norĩ wa'wa hã, asib'apito nhimiwada'uri 'wa, ĩma ãma

're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Sô 're wanhimnhasi za'ra mono õ di za, wa'ãma 're aiwata za'ra mono zô hã. Taré aima romhuri'wai wa, wa tô wa te ãma aima 're uwaimrami za'ra, asimiwada'uri hã.” ãne te za 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã ã'wa're ré norĩ hã te te ãpese za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'ré, Zeruzarê u. Darireza hã Samariza me 're ãsiwaptob zahuré mono wa'wai baba, te ai'aba'ré, bâdãdi na. ¹² 'Ri wa'õtõ u sihutu õ ré, ma tô aibã norĩ me si'uzusi za'ra. Aibã norĩ hã ã'wa're ré hã, 10 na ãhãiba za'ra hã. Romhã prã na ma tô tãma 'mazahãri za'ra. ¹³ Tame ma tô sina 'mahãrã za'ra, ãne:

— Zezusi, rowahutu'wa, wa'ãma aipẽ'êzé za'ra na, wapese za'ra da. — ãne te sina 'mahãrã za'ra.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ôwa te za ai'aba'réi wa'wa, sasedoti norĩ u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ u, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, aséptã'ã za'ra wa'aba zém na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te ai'aba'ré, ã'wa're ré norĩ hã. Bãdãdi na si'aba'réi ré, ma tô tizéptã'ã za'ra. ¹⁵ Tawamhã ma tô misi apã mo Zezusihi u, tihãiba hã te te 'madã'ã wa. Ta hã samaritanu. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata sina, te apã mo, mreme 'rãihã sina. ¹⁶ Zezusihi u wisi wamhã, ãsahãpã ma aime, hi'rãtitõ. Te te ãpesezém na te ãma tiwata, aibã hã.

¹⁷ Taha wa, te Zezusi hã tinha, ãne:

— Aibâ hã 10 na ìhâiba za'ra hã, wa tô pese za'ra. E mahãta aibâ norĩ hã, 9 na ìhâiba za'ra hã. ¹⁸ Wasiré zudezu'õ nherẽ, e niha te we ãhã si mo apâ siwaprosi. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma wata da, ãsimipese waihu'u pese na.

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te aibâ ma tinha, ãne:

— Hãiwi asa na, asõrõwa u aimorĩ da oto. A hã ma tô ìzaze, te aipesezém na. Taha wa, ma tô aséptâ, ìzazei wa. — ãne ma tô aibâ ma waihu'u, Zezusi hã.

'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé wasu'u

Mateusi 24.23-28, 36-44

²⁰ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi sadanha, ãne:

— E niwa te za bâdâ hã ìwa waptãrã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb da hã. — ãne te siwi 'mazadanha. Taha wa, Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, marĩ hã datõmo na a'â, da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. ²¹ Taha wa, ãne da te 're romnhoré za'ra mono õ di za: “Ãhãta, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé hã. Õhõta, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé hã.” ãne, da te 're romnhoré za'ra mono õ di za. E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, 're hãimana mono wa, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

²² Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma, ãne:

— Niwapsi te za asima ìwẽ za'ra wa'wa, bâdâ ìwa waptã'ã da, ti'ai ãma dasiré ìpodo hã te te dama 're ìroti mono zé hã. Até ãne te za asima ìnharĩ za'ra

wa'wa: “Misi bātâ na nherē, Wanhib'apito na, wa te wasina waihu'u za'ra neza.” Āne te za asima ĩnharĩ za'ra wa'wa. Tawamhã a'â asina waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ²³ Īzadawa para õ nherē, te za ni'wam norĩ hã te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré: “Āhãta ti'ai āma dasiré ĩpodo hã te nhamra. Ōhõta, te nhamra.” Āne te za te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré. Āne wamhã, danhimirowasu'u zarina, ĩzô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁴ Tã si'ubuzi, te te 're rowa'a mono wamhã, dama rob'madâ'â pibu pese di, hãiwa mono bâ hã. Tane, ti'ai āma dasiré ĩpodo hã apã wei ĩmorĩ wamhã, aihĩni te za ĩmadâ'â za'ra ni. ²⁵ Tazahã, wa za a'â robzépata za'ëtē, ã nimosi dapoto tém norĩ hã te te siwi ĩwẽ'õ za'ra wa. ²⁶ Tawamhã ĩzô 're ĩdanhimipari za'ra mono õ zém na, wa za wei mo apã. Apã we ĩmorízéb u hã Nowé 're hãimana mono ré, 're ĩdahâimana za'ra mono ne, te za 're dahâimana za'ra za. ²⁷ Ta norĩ hã daré âpusi mono õ ré hã, ma tô simiza'rese ãna tisa te te 're huri, rowē na 're nomro u'âsi mono da newa. Simiza'rese ãna te duré te te 're âhuri. Rowē na te duré sina 're mro za'ra. Āne, 're ĩdahâimana za'ra mono zé hã, Nowé hã 'ri ne 'manharĩ 're, sébré õ ré. Sébré parip si, ma tô oto tã hã we tita'a. Ti'ai hawib zama, ma â pu'u. Taha wa, ma uburé â na dasi'utõrĩ. ²⁸ Duré, Ro hã 're hãimana mono ré, 're ĩdahâimana za'ra mono zém ne, te za 're dahâimana za'ra, apã we ĩmorízéb u hã. Ta norĩ hã ma tô 're saihuri. Ma tô duré te te 're âhuri. Marĩ hã ma tô da te dasiwi 're uipra za'ra duré. Ma tô da te dasima 're rowede za'ra. Daburu āma, ma tô da te 're robzuri. Ma tô duré da te dasima 're 'ri za'ra. Āne, 're ĩdahâimana za'ra mono

zé hã. ²⁹ Tawamhã bātâ na, Sodoma hawi Roho watobrozém na hã ma tô dasi'utõrĩ. Tã we ĩta'a ne, ma we uzâ hã asa'wa ti'ai u, êtẽ ro'o nhizédé uzé pire zama. Taha wa, ma uburé dasi'utõrĩ. ³⁰ Tane, ti'ai âma dasiré ĩpodo hã apâ we ĩmorĩzéb u hã te za 're dahâimana za'ra. Ĩzô 're danhimipari za'ra mono õ di za. ³¹ Apâ we ĩmorĩ õ ré, âté te za ni'wam norĩ hã ai'ubumro, 'ri nhisi hâpâ na. Tawamhã, apâ we ĩmorĩ wamhã, tinhibro b zô te te si'ra za'ra õ di za. Mare di. Awa'awi te za tinhorõwa hawi ai'aba'ré, tinhibro b zô sisisi âna. Duré tibur u hawi, apâ 'ri tẽme si'aba'réi õ di za. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtẽ 'rãihâ u dame sisa're. ³² Ma'ãpé Roho mro wasu'u na 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono, ĩsine 're anomro aba mono tõ da. ³³ Ni'wam norĩ hã si'uihâ na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ĩsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, 're sihâiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁴ Taha barana te za ni'wam norĩ hã siré tinhotõ zahuré, âté. Siré sõtõ zahuré ré, ĩhâiba amo hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ti'â, hâiwa u. ĩhâiba amo si te za tirẽ. ³⁵ Áté, pi'õ norĩ hã te za siré ti'ru'u zahuré. Siré 'ru'u zahuré ré, te za ti'â, ĩhâiba amo hã. ĩhâiba amo si te za tirẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Áté, aibâ norĩ hã te za siré romhuri zahuré, buru âma. Tawamhã ĩhâiba amo hã te za ti'â hâiwa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ĩhâiba amo si te za duré tirẽ. — Âne, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁷ Tawamhã te sadanharĩ za'ra, âne:

— E mame te za ãne tiromhâiba. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romn-himiré'é za'ra, ãne:

— Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese di, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're ĩsimi'wara mono zé hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

18

Ĩmrotõ wasu'u, dama rowairébé'wai me

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma ãma romn-himiré'é za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, wa'a ãna 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, te te 're rowaptêrẽ u'âsi za'ra mono da, te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ãne te ãma simiré'é:

² — Aibã hã te 're hâimana, 'ri nho'õmo ãma, dama rowairébé'wa hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'õ'wa ta hã, duré danhimiroti na zama ĩsimiwazéb õ. ³ Tame ma tô pi'õi mrotõ hã 're sãmra. Te ĩtẽme 're neb u'âsi, te te tãma 're rowairébé mono da ne. ãne te te tiwi 're rowaptêrẽ: “Ĩãma aime na. Ma'ãpé ĩzawi'õ'wai ma roti na, te te ĩma 'manharĩ wasété tõ da.” ãne te nasi tãma tinha.

⁴⁻⁵ — Tane nherẽ, duréi nherẽ, te te pawaptob õ di. Tawamhã ĩtẽme 're neb u'âsi mono wa, te oto 'rãwi sima tinha, dama rowairébé'wa hã: “Wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, te 'madâ'â õ nherẽ, duré danhimiroti na ĩnhimiwazéb õ nherẽ, te te sina ĩwa'a wa, wa za oto tãma rowairébé, marĩ te te sima ĩwẽ na. Te tãma rowairébé õ wamhã, ĩtẽme 're neb u'âsi mono wamhã, te za te te 're ĩwasutu u'âsi, timreme na. ãne õ'umnhasite, wa za

oto pawapto.” ãne te sima tinha, tipê'ẽ na. — ãne te Zezusi tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

⁶ Te duré tâma nharĩ za'ra, Wanhib'apito hã ãne: — Ma'ãpé, ãma rosa'rata za'ra wa'aba, dama rowairébé'wa, te te sina ãrotizém na hã. ⁷ Wẽ prã zahã, te za, u, ãmrotõ hã pawapto. E bété tinhib'a'uwẽ hã te te 're pawaptob za'ra mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãté rowa'a na, ãté barana te za sô 're hãsi, te te 're pawaptob za'ra mono da. E bété te te 're pawaptop su'u za'ra mono õ di za. ⁸ Mare di. Te te sima 're ãwẽ za'ra mono zarina, te za tô te te 're pawaptob za'ra. Te za te te 're pawaptop su'u za'ra. Te te 're pawaptob za'ra mono nherẽ, e niha za, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, apã we ãmorĩ wapsi. E te za da te 're ãzaze za'ra. E ti'ai ãma te za dama tihãiba, da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono zé hã. — ãne te Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã.

Parisezu norĩ wasu'u, danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wai me

⁹ Tawamhã Zezusi hã te za duré dama ãma romnhimiré'é, ni'wam norĩ udãna. Ta norĩ hã 're hãimana wẽ za'ra mono newa, ma tô 'rãwi sina 're wata za'ra. Tihãiba amo norĩ hã te duré te te siwi 're wẽ'õ za'ra, wasété za'ra newa. Taha wa, ma tô tâma ãma simiré'é za'ra, ãne:

¹⁰ — Aibã norĩ hã ma tô tizasi zahuré, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, tâma mreme zahuré da. Aibã norĩ hã, parisezu, duré danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa.

¹¹ Zasi wamhã, hãwi te oto za, parisezu hã,

rob'uiprazéb ubumroi'wa nhiti. Āne ma tō mre: “Re ĩhâimana u'âsi mono, āhãna, wa za ai'ãma ĩwata. E marĩ wa. Wa hã ĩsiré aibã norĩ ne, ĩwasété na 're ĩmorĩ õ di. Danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono õ di. Wa hã rob'uiprazém na, dawĩ 're ĩnhipsaihuri mono õ di. Duré pi'õ na zama, dawĩ 're ĩnhipsaihuri mono õ di. Taha wa, wa za duré ai'ãma ĩwata, õhõ ne, rob'uiprazéb ubumroi'wa ne, 're ĩmorĩ õ wa. ¹² Maparane bâtã na romhuri sidâpãsi, wa ĩsai ãna 're ĩnhamra, te aima 're romhuri mono da, ĩmreme na. ĩpawa'ã hã wa duré te aima 're po'o, syry na.” Āne ma tō parisezu hã tiwē hã sina tihi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma.

¹³ — Tanei õ di, rob'uiprazéb ubumroi'wa hã. Hãwi te za, romhã na. Te ti'rã po. 'Rãwi siwē'õ wa, 'rãĩ wahuu õ di. Āne te tãma siwasu'u: “Re ĩhâimana u'âsi mono, wa hã ĩwasété di. ĩwasété wa, ĩ'ãma aipē'ēzé na, ĩwasédé hã ĩma pari da.” Āne te tãma siwasu'u, tiwasété na.

¹⁴ Taha wa, ma tō Zezusi hã dama tinha, ãne:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Rob'uiprazéb ubumroi'wa si, rowē na te apã mo tinhorõwa u, parisezu upana. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wēsãmri wa, tãma ĩsiwasu'uzém na, duré wasété nherē, marĩ te te 're ĩ'manharĩ wasété mono na, te te 're 'madã'ã mono õ wab zama. Ni'wam norĩ hã danhipai u wē newa, tiwē na sina 're wata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za tãma pisutu za'ra, wapu na dama 're hãimana za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã tiwē na sina 're wata za'ra mono õ wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za tãma pisutu

za'ra, pire na dama 're hâimana za'ra mono da. —
 ãne Zezusi ma tô dama waihu'u.

Zezihi u, ai'uté, da te ãwisi za'ra zé wasu'u
Mateusi 19.13-15; Marcusi 10.13-16

¹⁵ Taha pari, ma duré ni'wam norĩ hã ai'uté hã ãwisi za'ra, Zezihi u, ai'uté ãma mreme da, ãwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da, ai'uté ma. Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te te da'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra.
¹⁶ Tawamhã ma tô Zezusi hã ai'uté norĩ zô hã, ãtẽme si'aba'ré da. Te duré tisiré 're ãnomro mono norĩ ma tinha, ãne:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba õ di za. A'ã we ãtẽme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. A ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ãhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra, ta norĩ ãma hã. ¹⁷ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté hã simizazei pese na 're ãhâimana za'ra mono ne, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ãma 're si'apito za'ra mono da, te te sina 're saze za'ra mono õ wamhã, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono õ di za. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Aibã ãsibrob ahã wasu'u
Mateusi 19.16-30; Marcusi 10.17-31

¹⁸ Tawamhã roti'wa hã te Zezusi sadanha, zudezu hã:

— Rowahutu'wa, aiwẽ di. E marĩ ãwẽ hã wa za 'manha, 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã te ãsina ã'uwaimrami da hã. — ãne te Zezusi sadanha.

¹⁹ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha te ããma aiwa, ãwẽ na. 'Re ãhâimana u'ãsi mono si, ãwẽ uptabi hã, õhõ si. ²⁰ Aima

waihu'u pese di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ãne, dama ãsimiroti hã: "Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, 're danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré, danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, dahâiba na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ãwazé pese mo, ana zama." — ãne ma tô Zezusi hã tâma rob'rãzarõtõ, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na hã.

²¹ Tawamhã aibã hã te duré asa tâma tinha, ãne:

— ãprédu wi, wa tô te 're wapari pese, ãsimiroti hã. Õne u'âsi. Te 'madã'ã nhimini õ di. — ãne te Zezusihi ma sihãimanazéb 'rãzarõtõ, roti'wa hã.

²² ãsihãimanazéb 'rãzarõno hã te te wapari wamhã, te asa tâma tinha, Zezusi hã:

— Tane nherẽ, misi te zahadu aihãimanazéb zõ aiwi rowaptã. Ma'ãpé, uburé asibro hã dama wede mono, ãwa'ãbã zõ, ãsibro'õ norĩ ma, sõmri mono da. Tawapsi, asibro pese di za, hãiwa ãma hã. Asibro hã dama wede mono parip si, te za apã we ãtẽme aimo, ãsiré 're aimorĩ da oto. — ãne te roti'wai ma tinha, Zezusi hã.

²³ ãne aibã ma, te te roti wamhã, sibrob ahã uptabi wa, ma tô tiwi tirobzei'õ, tinhibrob zawi te. ²⁴ Tawamhã Zezusi hã tiwi ãrobzei'õ na ma tô waihu'u. Taha wa, te ãma simiré'é, ãne:

— ãsibro pese norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're ãsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. ²⁵ E niha te za awaru ba'õmore hã ãsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ãsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwe mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ Taha wa, te ĩwapari'wa norĩ hã sadanharĩ za'ra, ãne:

— ĩsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã. Áté ni'wai õ di. — ãne te siwi sadanha.

²⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te sadanha:

— Wa norĩ hã wa tô wanhorõwa hã wasipara rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto. — ãne te Zezusihi ma tinha.

²⁹ Taha wa, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane tô. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Áté, ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã rême za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwe mono zé, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. Áté timro hã te za a'â te te 're rême za'ra, áté, tisisânawã norĩ hã, áté timama hã, áté tina hã, áté ti'ra norĩ hã. ³⁰ Tawamhã ti'ab ré, te za tô marĩ hã te te tãma 're anhomri za'ëtê, ĩwa'rãmimhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Te za tô duré tãma pisutu za'ra, niwa, rowẽ hã te te sina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, hãiwa ãma. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

ZeZusi hã tidâ'âzém na ĩsiwasu'uzé, tihâiwa'utuzém na zama

Mateusi 20.17-19; Marcusi 10.32-34

³¹ Tawamhã ZeZusi hã hâiba pisutu ma tô sani za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, aibã 12 na ĩhâiba za'ra hã. Āne te tãma nharĩ za'ra:

— Īwapari pese za'ra wa'aba. Āhãna, wa Zeruzarẽ u ai'aba're ni. Tame te za marĩ hã ĩzô watobro. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, dasiré ĩpoto âma, te te ĩ'ãma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina, te za marĩ hã ĩzô watobro. ³² Te za, u, dasiwi ĩ'âri ni, zudezu'õ norĩ ma, da te dasiwi ĩhâiba nhomri da. Te za, u, ĩ'ãma tawa'ẽ za'ra ni, zudezu'õ norĩ hã. Te za, u, ĩ'ãma wasété za'ra. Tizadaipro na te za, u, nasi siwi ĩ'uptob za'ra. ³³ Te za, u, da te dasiwi 're ĩpré'é. Taha pari, te za, u, dasiwi ĩwĩrĩ ni. Tane nherẽ, bådã maparane ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za, u, apã hâiwa'udu. — Āne ma tô sina tãma rob'rãzarõtõ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁴ Tazahã, tãma pibu prã za'ra di, te te tãma sina ĩrob'rãzarõtõ za'ra zé hã. Tãma waihu'u za'ra õ di, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zé hã.

Ītob'a te te 're ĩda'awari mono hã, ZeZusi te te ĩto pesezé wasu'u

Mateusi 20.29-34; Marcusi 10.46-52

³⁵ Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tô rob'umhutu za'ra oto, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã ĩtob'a hã nhamra, bådãdi zababa te te 're ĩda'awari mono hã. ³⁶ Aibã hã ma tô da'awapa, da'ahã na da te ĩro'rahãri za'ra hã. Taha wa, te anha:

— E niha bã.

³⁷ Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra ni:

— Zezusi, Nazaré hawi we ãmorĩ, ma ro'razâ. —
 ãNe te tãma rowasu'u za'ra ni.

³⁸ Tawamhã te ãtob'a hã nasi 'mahâ:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ããma
 aipẽ'êzé na. — ãNe te nasi 'mahâ.

³⁹ Tawamhã danhowa ãsi'aba'ré, te tãma nharĩ
 za'ra, ari'iwĩ sãmra da. Tazahã, te te wapari za'ra õ
 di. Taha wa, te nasi 'mahâ:

— Dawihi nhihudu, ããma aipẽ'êzé na. — ãNe te
 nasi 'mahâ.

⁴⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã mazazâ. Te dama
 ti'ru, ãtob'a hã da te saprõni da, ãtẽme. ãTẽme da te
 saprõni wamhã, Zezusi te sadanha:

⁴¹ — E marĩ te asima ãwẽ, te ãma aima
 ãuwaimrami da hã. — ãNe te Zezusi sadanha.

— Apito, ãto pese da, wa ãsima aiwẽ, apã te 're
 rob'madã'ã mono da. — ãNe te asa tãma tinha,
 ãtob'a hã.

⁴² Tawamhã te Zezusi hã tãma tinha:

— Rob'madã'ã. Asina ãumnhasi wa, ma ato pe.
 — ãNe te Zezusi tãma tinha.

⁴³ Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wẽ, aibã
 hã. Zezusihi siré te oto mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono
 ãma, wata sina. Uburé, ãma ã'madã'ã'wa norĩ zama,
 te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma tiwata za'ra. ãNe
 Zezusi, ãtob'a te te ãto pesezé wasu'u hã.

19

Zateuhu wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã Zerico u, ma tô wi. Wisi
 wamhã, 'ri nho'õmo wa'wai baba, ma ro'razâ.

² Zerico ãma, te aibã hã 're hãimana, ãsibro pe hã,
 Zateu na ãsisi hã. Danhib'apito ma, rob'uiprazéb
 ubumroi'wa norĩ 'madã'ã'wa, Zateu hã. ³ Ta hã

ma tô sima wê, Zezusi hã te te sabu da, te te hãiba pibu da. Tane nherê, da'ahâ uptabi wamhã, te te 'madâ'â waihu'u õ di Zezusi hã, sapore wa, Zateu hã. ⁴ Taha wa, ma tô danho'a wara, wede u, te te sai'uri da, sipapara te te 'madâ'â da, ãwa'wai baba za wei morĩ wa, Zezusi hã. ⁵ Tawamhã Zezusi hã wede u oto wisi wamhã, hãimo te rob'madâ. Taha wa, te 'mahã Zateu hã, ãne:

— Zateu, ai'aba're na si'ra na. ã bõtã na hã asõrõwa ãma ãhãimana hã.

⁶ Taha wa, ma si'aba're na si'ra. To sina, ma tô tãma tinha, ãsõrõwa u ãsire morĩ da, ã'rata a'ã sãmra da. ⁷ Tawamhã ãsõrõwa u sãbrẽ wamhã, te dasima nharĩ za'ra ni, Zezusihi za'u, ãne:

— Zapre, ma bëtë ãsõrõwa u ãzẽ, aibã ãwasëtë nhorõwa u. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

⁸ Zateu hã hãwi te oto za, Wanhib'apito ma, siwasu'u da. Tawamhã ãne te tãma tinha:

— ãhãta, ãnhibro hã wa za ãma aipo'o, ãsibrob'õ norĩ ma, te sõmri mono da. Durẽ, dawi ãnhipsaihuri wamhã, wa za, te ãsimi'uri nhowa're're, dama ãma 'rãnhipa, ãwa'rãmi. Rob'uiprazẽ misi wamhã, wa za maparane si'uiwa na dama ãma 'rãnhipa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

⁹⁻¹⁰ Taha wa, te Zezusi hã dama tinha:

— ãhãna hã rowẽ di oto, ãsõrõwa ãma hã. ã hã aibã hã ma tô tinho'reptuzẽ hã sina waihu'u. Abra'ãhã nhihudu, te za tô oto 're mo. Taha da, wa tô we datẽme mo, te 're da'anho'reptui mono da, dawẽ na oto 're danomro mono da. Wa hã ti'ai ãma dasirẽ ãpodo. — ãne ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

*Romhuri'wa norĩ, 10 na ãhâiba za'ra wasu'u
Mateusi 25.14-30*

¹¹ Tawamhã ma tô wapari za'ra ni, Zezusihi mreme hã. Taha wa, te za duré tãma ãma romn-himiré'é za'ra. E marĩ wa. Zeruzarẽ u, ãwisizéb u hã, romhuture di oto. ãne wamhã, te dasina rosa'rata za'ra ni:

— Áté, bådã te za oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã.

— ãne te dasina rosa'rata za'ra ni. ¹² Taha wa, te ãma simiré'é Zezusi hã, ãne:

— Aibã hã dama ãpire hã darob amoi u ma tô mo, tinhib'apito hã te te sabu da. ãsib'apito hã te za pisutu, apito na dama 're hãimana mono da, ãrob ãma. Taha da, te za mo, si'apito da. Taha parip si, te za wei mo apã, tirob u. ¹³ Taha wa, te morĩ õ ré, sitẽme sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, 10 na ãhâiba za'ra norĩ zô. Misi si, ma tô te te tãma sômri, rob'uiprazé ãsapotore hã. Êtẽ'ubuzi ãpré 'manharĩ, ta hã, oru 'manharĩ. Tawamhã te ãne tãma 'ru za'ra: “Marĩ hã te za 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo, rob'uiprazém na ãma atob za'ra wa'aba da, apã we ãmorĩ õ ré.” ãne te tãma 'ru za'ra. Taha pari, te oto tiwi timorĩ za'ra.

¹⁴ — Dama si'apito da nherẽ, ãrob 're, 're ãdahãimana za'ra mono hã te siwi 'ruiwapa, dama si'apito tã da. Taha wa, te ãsarina siwi da'mazatõ, ãsib'apito ma, te te ãma dazadawa wasu'u za'ra da.

¹⁵ — Tane nherẽ, ma tô aibã hã ãsib'apito hã pisutu, dama si'apito da. Taha wa, ma tô wi apã, tirob u. Wisi wi, ma tô sitẽme sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô hã, niha ãma sitob za'ra wamhã, te te waihu'u da. ¹⁶ Tawamhã ãtẽme ãwisi

'rada hã te tãma tinha, ãne: “Apito, rob'uiprazé ãsapotore hã ma tô ãma ãsõ, misi. 10 na ãhãiba za'ra hã, wa tô ãma ato.” ãne te tãma siwasu'u, ãtẽme ãwisi 'rada hã.

17 — Tawamhã ãsib'apito te asa tãma tinha: “Wẽ di tô. A hã, romhuri wẽ 'wa. Marĩ hã 'rare nherẽ, ma tô ãma 're ãmanharĩ wẽ u'ãsi mo. ãma ai'umnhasi di. Taha wa, wa za oto aipisutu, 're da'ab'madã'ã mono da. 'Ri ahã, wa za aima pisutu za'ra, 10 na 'ri ãhãiba za'ra hã tame 're da'ab'madã'ã mono da.” — ãne te tãma tinha.

18 — Tawamhã ãsãna'remhã, ma we duré ãtẽme wi. Ta hã te duré tinhib'apito ma tinha: “Apito, rob'uiprazé ãsapotore hã ma tô ãma ãsõ. ãmrotõ na ãhãiba za'ra hã, wa tô ãma ato.” ãne te tãma wasu'u, tinhib'apito ma.

19 — Taha wa, te ãsib'apito hã asa tãma tinha: “Tane tô. 'Ri ahã hã ãmrotõ na, wa za aima pisutu za'ra, tame 're da'ab'madã'ã mono da.” ãne te tãma tinha.

20 — Tawamhã ãsãna'remhã, ma we duré ãtẽme wi. Tinhib'apito ma, te tinha: “Apito, ãhãta rob'uiprazé ate hã, ãma ãsõmri hã. Zazahã na, wa tô ubu, te asõ 'madã'ã pese da. 21 A hã, da'ãma aipẽ'ẽzé õ di. Date hã te dawı asima 're ãapisutu mo, ate da. Duré asimirob're õ nherẽ, te za asima 're ãrob'rãihãri mo, ate da, danho hã. ãne na, wa tô aiwaihu'u. Taha wa, aipipa di.” ãne te tãma tinha.

22 — Tawamhã ãsib'apito te asa tãma tinha: “A hã ãma romhuri waseté 'wa, te 're aimo. Aimreme wẽ õ wa, wa za aimreme hã aima sizusi, aimreme zarina te aiwẽ'õ da. ãte na, ma tô u, ãwaihu, da'ãma ãpẽ'ẽzé õ na. Wa hã wa za date hã te ãsima 're

apisutu, u, ĩte da. Duré wa za, u, te ĩsima 're a'rãihãri, ĩte da, danho hã. ãne ma tô ĩma ĩnha. ²³ ãne na 're ĩhãimana mono wamhã, e marĩ wa bété rob'uiprazé hã ĩzô sêrê õ di, wedehãpã 're. ãne we apã ĩmorĩ wapsi, te aima ĩsõmri nhipai u, wa aré ĩsima waze, ĩzô sina hã'ã wa." ãne te romhuri'wai ma tinha.

²⁴ — Taha wa, te ĩ'rata ĩsimasam norĩ ma ti'ru: "Ma'ãpé, tiwi âri aba rob'uiprazé hã, 10 na te te ĩhãiba ma, sõmri aba da." ãne te ti'ru, ĩsib'apito hã.

²⁵ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: "Oro õhõ te hã, 10 na ĩhãiba za." ãne te tãma nharĩ za'ra, tinhib'apito ma.

²⁶ — Asa te duré tãma nharĩ za'ra: "Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherê, simi'ê na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherê, ni'wam norĩ hã marĩ na syryre nherê, simi'ê na te te ãma 're romhuri za'ra mono õ wamhã, te za syryre nherê, tiwi sani za'ra ni.

²⁷ Oto ĩ'rui'wa norĩ hã we ĩtême ãwisi za'ra wa'aba. Ma tô siwi ĩwê'õ za'ra, tãma ĩsi'apito za'ra tõ da. Taha wa, te za ĩnho'a asiwi ĩsimroi wa'wa." ãne ma tô ĩsib'apito tãma 'ru za'ra. — ãne te dama ãma romnhimiré'ê, Zezusi hã.

Zezusi hã Zeruzarê u ĩwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Zuwã 12.12-19

²⁸ Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto danhowa mo, Zeruzarê u, Zezusi hã. ²⁹⁻³⁰ 'Ri wa'õtõ u, ma tô rob'umhutu oto, Betazé u hã, duré Betãnha u hã. Oriwera na êtê 'rãihã nhisi 'rata, 'ri wa'õno hã. Tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma

tô sisõwa satõrĩ zahuré, maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré, Zezusi hã:

— Õwa te za datẽme ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Aimasisi aba wi, te za awaru po'repore ãsãmri 'wa, ãprédupté hã, zahadu ni'wa ãma ãmorĩ'õ hã. Butu wazi na te za, da te ãma wasisi haré. Tawamhã te za ãwasihui wa'wa, we saprõni aba da. ³¹ Ni'wa hã ãne te te asadanhari aba wamhã: “E marĩ da, te ãwasihui wa'wa,” tawamhã, ãne te za asa tãma ãnharĩ 'wa: “Wanhib'apito hã ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni.” ãne te za asa tãma ãnharĩ 'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

³² Tawamhã te oto tineb zahuré. Zezusi te te tãma ãwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sãmri zahuré, awaru po'repore hã. ³³ Te te wasihu zahuré wamhã, ãtede'wa norĩ hã te sadanhari zahuré:

— E marĩ da, te asapa'abã ãwasihui wa'wa ari'iwi. — ãne te tãma nharĩ zahuré.

³⁴ Taha wa, te asa tãma nharĩ zahuré:

— Wanhib'apito, marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. — ãne ma tô tãma waihu'u zahuré.

³⁵ Tawamhã te oto saprõni zahuré, awaru po'repore hã, Zezusihi ma. Te te tãma ãwisi zahuré wamhã, ma tô tisi'ubuzém na tãma ba'ubu zahuré. Tawamhã ma tô Zezusi pawaptob zahuré, ãma sarõtõ da. ³⁶ ãma morĩ ré, ma tô dasi'ubuzém na bådãdi hã da te waptã za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tawamhã ma tô rob'umhutu, Zeruzarẽ u hã. Oriwera na te za oto si'ra, Zeruzarẽ u wisi da. Tamomo, te da'ahã na Zezusihi zarina ai'aba'ré ni, ãsazei'wa norĩ hã. Ma tô te te ãma 're 'madã'ã za'ra aré, Zezusi te te 're ãda'apawapto mono zém na, tiwaihu'u pese uptabi

na. Taha wa, te oto damreme 'rāihâ na dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Uburé Danhib'apito te we oto mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para. Tãma 're rowẽ za'etẽ mono di za. Rowẽ hã hãhãwa ãma 're ãsa'wari u'âsi mono da si, wa wasima wẽ za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

³⁹ Taha wa, parisezu norĩ hã dawa'wa ãsi'aba'rẽ hã, te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Rowahutu'wa, ma'ãpé asazei'wa norĩ hã sadawa uwati za'ra na, ari'iwi si'aba'rẽ da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴⁰ Tawamhã te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ari'iwi si'aba'rẽi 'wa'ãhã, te arẽ tô ãne hã mreme 'rāihâ na, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma tiwata za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Zezusi hã Zeruzarẽ norĩ ãma ãsiwa'õzẽ wasu'u

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô rob'umhutu oto, Zeruzarẽ u hã. 'Ri ahã hã te te 'madã'ã wamhã, te aiwa'õ, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ãma hã.

⁴² Taha wa, te ãne tinha:

— ãhãna dama 're ãrowẽ za'ra mono zẽ hã dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, arẽ dama 're rowẽ za'ra mono di. Tane nherẽ, dama waihu'u za'ra õ di. Taha wa, da'ãma ãpẽ'ẽzẽ di. ⁴³ Niwapsi, te za danhitob'ru norĩ hã darẽ 'ri uirĩ za'ra. Ti'a za'wari na te za te te 're 'ri uirĩ za'ra, ãmana wawi, 're dawairébẽ tõ mono da, nimomo. ⁴⁴ Danhitob'ru norĩ hã te za 'ri hã darẽ te te 're sãmra za'ra. 'Ri hã, tâibã za oto. 'Ri tede'wa zama, te za uprosi za'ra. 'Ri tâibã wamhã, ãne hã te za oto re na 're simi'wara, 'rizẽ hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono, te arẽ danho'reptu za'ra. Tane nherẽ, danho'reptui'wa,

datême ĩwisi na hã da te waihu'u za'ra õ di. — Āne ma tô romhã ré da'ãma rowa'õtõ siro, Zezusi hã.

Zezusi te te dama ĩnharĩzé, rowede'wa norĩ ma Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Zuwã 2.13-22

⁴⁵ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Sébré wamhã, ma tô rowede'wa norĩ hã te te sate, rob u wairébé da. ⁴⁶ Āne te tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ére ĩbaihã na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na: “Īnhorõwa hã ĩwa ĩma 're ĩdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” Āne te tinha. Tane nherê, ma tô a norĩ wa'wa hã ĩwa asima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawĩ 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ĩsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — Āne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁴⁷ Tawamhã bātã sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Ni'wam norĩ hã ma tô Zezusi hã sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, duré ĩsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré rotĩ'wa norĩ hã. ⁴⁸ Tane nherê, Zezusi te te siwi wĩrĩ da nherê, te te siwi wĩrĩ õ di. E marĩ wa. Te te 're ĩwaparĩ za'ra mono norĩ hã ahã wa, te te siwi wĩrĩ waihu'u õ di.

20

Zezusihi pisutu'wa zô, da te ĩsadanharĩzé wasu'u Mateusi 21.23-27; Marcusi 11.27-33

¹ Nimahã bātã na te Zezusi hã nhamra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te nhamra, te te dama rowahutu da, duré ãwasu'uwẽ na te te da'apo're pu'u da. Tawamhã aibã norĩ hã ma ãtẽme aimasa. Ta norĩ hã sasedoti ãpire norĩ hã, duré 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. ² ãtẽme simasa wamhã, te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã dama 're ã'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa. Ma'ãpé wama asiwasu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te siwi sadanha.

³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré a'ã asadhanarĩ na ãma aima wa'rãmi za'ra wa'wa. ⁴ E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa para. E dazadawa parap si. Ma'ãpé, Zuwãhã ãma asimirosa'rada hã, ãma waihu'u za'ra wa'aba. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁵ Taha wa, te 'rãwi sima nharĩ za'ra, ãne:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa para, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadhanarĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Bati-taha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.” Áté ãne, te za wama nharĩ za'ra. ⁶ Ma tô da te 're saze za'ra Zuwã hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na. Tawamhã dazadawa parap si, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma nharĩ za'ra wamhã, áté te za êtẽ na dasiwi wa'uprosi ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, 'rãwi.

⁷ Tawamhã Zezusihi ma, te oto nharĩ za'ra:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra ô di, ĩpisutu'wa hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

⁸ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã ĩma waihu'u za'ra wa'aba ô nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba ô di za, ni'wa sadawa para, te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na hã. — Āne te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra.

*Buru 'madâ'â'wa norĩ wasu'u
Mateusi 21.33-46; Marcusi 12.1-12*

⁹ Tawamhã Zezusi hã te duré dama romn-himiré'é, tinhimirowasu'u na, āne:

— Aibã hã te 're hâimana, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu âma ma tô a're, uwa 'ru hã. Taha wa, ma tô ni'wam norĩ hã sisô'a ré pisutu za'ra, ĩburu hã te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rãĩ prédu za'ra mono wapsi, te za ĩwa'rãmi te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'â hâimana da. Tame te a'â 're hâimana hã. ¹⁰ Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ĩromhuri'wa hã 'mazatô tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ĩpo'o za'ra zô. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma tô romhuri'wa hã siwi azâ, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Taha wa, te ubana siwi satô apâ, ĩsib'apito u. ¹¹ Ītême wisi wamhã, ĩwa'rãmimhã te duré sô 'mazatô. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azâ, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, te duré ubana apâ siwi satô, ĩsib'apito u. ¹² Īwa'rãmi ma tô duré

sô 'mazatõ, buru tede'wa hã. Si'ubdatõ oto te te ãsatõrĩ za'ra zé hã. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azâ. Ma siwi u'a. Buru hawi, te duré siwi satõ apâ. ¹³Taha wa, te 'râwi sima tinha, buru tede'wa hã, ãne: “E marĩ, wa za 'manha. ãté ĩ'ra hã wa za oto satõ, buru 'madâ'â'wa norĩ u hã, ĩma sawi pese nherẽ, ĩ'ra hã. ĩburu u te satõrĩ wamhã, ãté te za siwi hãiba wazé.” ãne te 'râwi sima tinha, buru tede'wa hã. Tawamhã ti'ra si'aibã hã te oto satõ, tiburu u.

¹⁴ — Tawamhã buru u oto morĩ wamhã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô romhã ré sima sãmri za'ra. Taha wa, te sima 'mahârã za'ra, ãne: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Oto wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da oto.” ãne te sima 'ru za'ra.

¹⁵ — Tawamhã buru hawi ma siwi time. Ma tô siwi tĩwĩ. ãne, buru 'madâ'â'wai 'ra wasu'u hã.

— ãne wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. ¹⁶ Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da hã. — ãne, Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra.

Tawamhã ĩsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te nharĩ za'ra ni, ãne:

— Rowasédé hã watobro õ neza. — ãne te nharĩ za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã Zezusi te da'ab'madâ'â pese. Te dama tinha, ãne:

— Êtẽ wasu'u na rob'ui'ééré hã, ãne: Êtẽ tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã, wẽ uptabi nherẽ, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ĩwẽ'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.” ãne, êtẽ wasu'u na rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã.

18 Duré, êtê tomhâpâ nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ãsiprub za'ra mono ne, te za ãwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Duré êtê tomhâbâ hã zé'a 'manharĩ nhisiwi, 're rere'e mono wa, te te 're ãpru pese za'ra mono ne, te za ãwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, sa'êtê uptabi na. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwẽ za'ra mono õ di za. — ãne te Zezusi hã sina ãma simiré'ê.

Rob'uiprazé hã Roma ãma danhib'apito uptabi ma, da te tãma 're ãpo'o za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Marcusi 12.13-17

19 Buru 'madâ'â'wa norĩ wasu'u te te dama wasu'u wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã. Sasedoti norĩ hã sima ãpire za'ra norĩ me, ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré sima wẽ za'ra, te te siwi âri da, Zezusi hã, awa'awi. Tane nherê, dama pahi za'ra wa, ma tô siwi ãma rosazâ a'â. 20 Taha wa, ma tô taré a'â ãma 're sôpré. ãne te aibâ norĩ ma tãma ãma roti za'ra:

— Zezusihi u te za ai'aba'rêi wa'wa, marĩ na asiwi sadanharĩ za'ra wa'aba da, tô sena, marĩ asiwi waihu'u za'ra wa'aba dai õ nherê, ãsimirowasu'u na hã. Tawapsi te za asiwi ãsadanharĩ za'ra wa'wa, tinhimirowasu'u na te te ãma upa zô, te te ãma upai wa, wanhib'apito u, wa te wasiwi sãprõni da, marĩ te te tãma 'manharĩ wasété da. — ãne te aibâ norĩ ma roti za'ra. Tawamhã ma tô rob'uiprazém na tãma wa'âbâ za'ra, Zezusi za te te siwi ãsadanharĩ'wa norĩ ma. 21 ãtême simasa wamhã, te ãne siwi sadanha, aibâ norĩ hã:

— Rowahutu'wa, aimreme hã tô sena na, wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Asimirowahutu zama wẽ di. Asimiroti na 're da'ab'mairême mono õ di. Sena na te dama 're ã'aroti mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono

nhimirotizéb zarina. ²² ãne wa, a hã ma'ãpé, marĩ hã wama waihu'u za'ra na, marĩ hã wa te waihu'u za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tãma 're po'o za'ra, ĩsimiwada'urizéb zarina. E 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, wê di. E tãma wê õ di. ãne niha ĩsimiroti hã ãma. — ãne te siwi sadanha.

²³ Tazahã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô ãne siwi sadanharĩ za'ra. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ ma:

²⁴ — Rob'uiprazé ĩsapotore hã we ĩma 'maiwê wa'aba, te 'madâ'ã da. E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé ĩsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ééré duré, ãma hã.

Tawamhã ma asa ãma sada'ãbã za'ra, ãne:

— Roma ãma danhib'apito hãibarĩ ã hã, duré taha nhisi ui'ééré, ã hã. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina rob'uiprazé hã tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô danho'a siwi sadanha, aibã norĩ hã. Tazahã, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra õ di, Zezusi hã. ĩsimirowasu'u hã, wê uptabi di. Wê uptabi wa, ma ãma titob'uzu za'ra, aibã norĩ hã. Taha wa, te ari'iwĩ tihãimana za'ra oto.

ZeZusi hã, da te ĩsadanharĩzé wasu'u, dahãiwa'utuzém na

Mateusi 22.23-33; Marcusi 12.18-27

²⁷⁻²⁸Tawamhã ma we aibã norĩ hã ĩtẽme aimasa, ZeZusihi u. Aibã norĩ hã, sadusezu. Ta norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ĩdahãiwa'utu za'ra mono õ na, te te dama 're ĩroti za'ra mono. ZeZusihi u simasa wamhã, ma tã tãma rob'rãzarõtõ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tã ãne dama roti: “Aibã ĩmro ré hã 'ra õ ré, dã'ã wamhã, tizédé'aba mro na, te za timro ĩsisãnawã hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ĩwa ĩsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne, wahi'rata nhimiroti na rob'ui'ére hã. — ãne te ZeZusihi ma sadawa 'rãzarõtõ za'ra, sadusezu norĩ hã.

²⁹Te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Aibã hã ĩsisãnawã si hã te 're hãimana za'ra, 7 na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã ĩpoto'rada hã ma tã timro oto. Tazahã, 'ra õ ré, ma tã dãrã, aibã hã. ³⁰Taha wa, ma tã ĩsõsi hã duré ãma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherẽ, ma duré dãrã, 'ra õ ré. ³¹Taha wa, ma tã taha nhosi hã duré ãma timro. Tane nherẽ, ma duré dãrã, 'ra õ ré. ãne siparabãsi, ma tã aré sisõwa're're nasi ãma timro za'ra. Tawamhã ma tã oto uburé sisarina ai'utõ, 'ra õ ré. ³²Tawamhã pi'õ zama ma tã oto dãrã, timro norĩ zarina. ³³ĩmro 7 na ĩhãiba za'ra wamhã, e 'wai mro za bété pi'õ hã, ab're hawi apã te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. — ãne te siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

³⁴Taha wa, te ZeZusi hã asa tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ti'ab ré si, te za dasina 're damro za'ra.
³⁵ Hâiwa ãma hã, dasina 're damro za'ra mono õ di za oto. Niwapsi, te za ab're hawi ahâiwa'utu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're ã'awẽsãmri mono norĩ hã, hâiwa ãma ã'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da. ³⁶ 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ne, te za dâ'ã ãna 're hâimana u'âsi za'ra, dâ'ã waihu'u ãna. 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, te za 're dahâimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahâiwa'utu wa. ³⁷⁻³⁸ Mozési hã ma tô dama waihu'u, ab're hawi 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'ahâiwa'utu mono zém na hã. Wede zapore ãro'o na, te te dama ãma rob'ui'ééré wamhã, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono dama wasu'u, tihi'rata norĩ nhib'apito na. Abra'ãhã nhib'apito, te, u, 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Duré Izatihi nhib'apito, te, u, 're hâimana. Duré Zacoho nhib'apito te, u, 're hâimana. ãne te dama rowasu'u, Mozési hã. 'Re ãdahâimana u'âsi za'ra mono nhib'apito, te 're mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Dahâiba hã nhib'apito, 're morĩ õ di. Aihĩni te ãsõ'a 're dahâimana za'ra. 'Re ãdadã'ã za'ra mono norĩ zama, te ãsõ'a 're hâimana za'ra. ãne, Mozési te te dama ãrowasu'uzéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni. — ãne ma tô tãma sadawa 'rãzarõtõ za'ra, sadusezu norĩ ma, Zezusi hã.

³⁹ Tawamhã te rowahutu'wa norĩ hã Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Asimirowasu'u hã wẽ di, rowahutu'wa. — ãne te ãma tiwata za'ra.

⁴⁰ Taha wa, ma tô roti wẽ na sõwada za'ra, sadusezu norĩ hã. Taha wa, marĩ na te te siwi sadanharĩ waihu'u õ di oto, te te sina mreme wazéb za'ra wa, ta norĩ hã.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ĩda'azadanharizé wasu'u

Mateusi 22.41-46; Marcusi 12.35-37

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã te da'azadanha, ãne:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. E marĩ wa, te ĩsihudu na wasu'u za'ra ni. ⁴²⁻⁴³ Apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na danho'reptui'wa hã sisi, tinho're na. ãne, Dawihi nho're na rob'ui'ére hã:

“Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô ĩnhib'apito ma, tinha: ‘Īrata te za 're asãmra mo, ĩnhimire niwĩ dama aipire na ĩsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Wa hã wa za te tãma 're nharĩ za'ra, asitob'ru norĩ ma, aima 're sib'uwa za'ra mono da.’ ”

ãne Dawihi nho're wasu'u na rob'ui'ére, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma danho're na, Saumusi na ĩbaihã nhisi na hã. ⁴⁴ Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherẽ, e niha te za ĩsihudu si 're hâimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. — ãne ma tô Zezusi hã da'azadanha.

Zezusi te te dama ĩroti mono zé wasu'u, rowahutu'wa norĩ ne, 're dahâimana za'ra mono tô da

Mateusi 23.1-36; Marcusi 12.38-40

⁴⁵ Tawamhã uburé, da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

⁴⁶ — Ma'ãpé, rowahutu'wa norĩ hã waihu'u za'ra wa'aba, ĩhâimanazém na hã. Ta norĩ hã uza pa ré, 're nomro mono da si, tãma ĩwẽ za'ra hã. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ĩ'ubumroi mono zéb ãma dama pire wa, da te 're wazéb za'ra mono da, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ĩpire norĩ

simasisizém na 're ĩsi'ubumroi mono da si, tãma ĩwẽ za'ra hã, rowahutuzéb ãma duré 'ri para dasiré 're ĩdasaihuri mono zéb ãma hã. ⁴⁷ Rowahutu'wa zahã, te za pi'õi mrotõ norĩ wi, ĩsibro hã te te tiwi 're uprosi za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi hã, 're hâimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ĩ'arob'manharĩ mono zém nhipai u, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're rob'manharĩ za'êtẽ za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

21

Pi'õi mrotõ nhoprubzé wasu'u

Marcusi 12.41-44

¹ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, ma tô da'ab'madã Zezusi hã, danhoprubzé, da te 're ĩsême mono zéb 're, ĩsibro pese norĩ hã te te sême ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. ãne na ma tô da'ab'madã, 'ri 'wawi wa'ra 're, Zezusi hã. ² Pi'õi mrotõ zama ma duré 'madã, ĩsibrob'õ hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé ĩsapotore hã dame tiza, marĩ te te ãma ĩ'uipra da hã aré, syryre nherẽ. ³⁻⁴ Taha wa, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— Tô sena, ã hã pi'õi mrotõ hã sibrob õ nherẽ, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. ĩsiré norĩ hã rob'uiprazé hã nasi tãma ĩsi'atarême za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ nherẽ, tihâimanazéb da, te te aré ĩtédé hã ma tô ĩbãre tãma tisõ. ãne wamhã, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé wasu'u, za ãsi'utõrĩzém na

Mateusi 24.1-2; Marcusi 13.1-2

⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô 'ri 'rãihã ãma tiwata za'ra, ãne:

— Æne hã wẽ uptabi di, 'ri 'manharĩzé hã. Duré waipo wẽ di, danhibzari hã. — Æne te 'ri ãma tiwata za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma.

Taha wa, te Zezusi hã tinha:

⁶ — Niwapsi te za dasiwi prum ni, êtê na 'ri hã. Tawamhã misi si te za otõ simi'wara, êne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, êne hã. Tãibã za oto. — Æne ma tô romhã ré ãma rowa'õtõ, Zezusi hã.

⁷ Tawamhã te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, e niwa te za ãne na hã ãma tiromhãiba. E marĩ te za watobro, ãsõwa, wa te ãma ãwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã. — Æne te sadanharĩ za'ra.

⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sasarina datême 're nomro, ahã na. Wa hã ne, te za taré ãnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wana. Taré te za duré te te dama 're rowasu'u za'ra, ãne: “Bãdã te za oto ãwa waptãrã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã.” Æne te za taré te te dama 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za aihãimana nhimiza'rese tiwi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datême 're ãnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da. ⁹ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ãropupu'u za'ra mono zé hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Duré ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, da te 're

ĩsani za'ra mono zé wasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé hã te za a'â 're wairébé. Danhib'apito hã te za a'â da te 're sani za'ra, tô. Tane nherẽ, rob'rãsutu uptabi õ di za a'â. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

¹⁰ Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra a'â, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. ¹¹ Nima niwĩmhã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra, sa'êtẽ. Nima niwĩmhã, danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩmhã te za duré dahâzé ĩpire uptabi hã te te 're daduri. Marĩ ĩpipa hã te za duré hãiwa nho're na danho'a 're wairébé.

¹² — ãne na romhãimana õ ré, te za da te 're aiwaibui wa'wa. Rowasédé hã te za duré da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u, te za da te 're ai'mazasi za'ra wa'wa, aihãimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za taré da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Taha pari, te za da te 're aséme 'wa, dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono da. ĩzazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, te za duré da te 're asimroi wa'wa, danhib'apito norĩ u. Roti'wa, si'upana te te ĩpisutu norĩ u zama, te za da te 're asimroi wa'wa. ¹³ ãne wamhã, ĩwasu'uwẽ na te za 're ĩdapo're pu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré asisõwa, asina aihâtâ'â te, asiwasu'uzéb zô 're rosa'rata hã za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁵ Wa hã wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, danhib'apito norĩ ma, 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne wa, aimreme wẽ na

te za aiwẽ'õ'wa norĩ hã 're ãsõwada za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Ni'wam norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, dazazéb 're, da te 're aséme aba mono da. Áté aimama norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, áté asisãnawã norĩ hã, áté asiwadi norĩ hã. Áté asawi'wa norĩ zama te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa. Taha zarina, te za ai'mai'uproasi aba ni. ¹⁷ Ìzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. ¹⁸ Tane nherẽ, aihâimanazé hã aiwi 're si'utõrĩ up-tabi za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁹ Taha wa, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo, ã'ãma 're anomro u'âsi aba mono da. Tawapsi, te za asõ'reptuzé hã asina 're ã'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — Áne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Zeruzarẽ ãma, za ãropsisa'wari mono na rowasu'u Mateusi 24.15-28; Marcusi 13.14-23

²⁰ Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Niwapsi te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Zeruzarẽ u aihutu, 'ri 'wawi wa'ra, te te siwi uirĩ da. Ta norĩ hã 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ãwaihu'u sirõmo za'ra wa'wa, za te te daré ã'ri nhamra mono na hã. ²¹ Zudeza ãma, dame 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za êtẽ 'rãihã u asa'rei wa'aba mo, aiwara sina. 'Ri ahã ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za aiwairébé su'u 'wa, 'ri ahã nhiti. Rom na 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, 'ri ahã u 're asisisi aba mono õ di za. ²² 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama 're arob'manharĩ mono wa, te za rowasété si a'ã 're sa'wari. Taha ré, te za marĩ hã uburé dazô pusi, romhã ré, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa

wasu'u'wa norĩ hã te te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra zéb zarina. ²³ Tawamhã ãne hã rowasédé hã daré romhâimana wamhã, ĩwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ĩ'ra pré ré norĩ ma zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama 're ĩ'arob'manharĩ pipa mono zé bătâ na hã, tãma 're ropipa za'ra mono di za, zudezu norĩ ma. ²⁴ Sib'ézé 'wapa na hã da'ahâ na te za tadâ'â za'ra ni. Duré, ni'wam norĩ hã daro mono bâ, te za da te simro. Te za da te ãma ropé, daro mono bâ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zazei'õ'wa norĩ hã sahi sina te za a'â te te dama 're roti za'ra, Zeruzarê ãma, zudezu'õ norĩ hã. Bătâ hã ĩwa tãma ĩwaptã'ã za'ra zéb u, te za da'madâ'â 'rãsutu za'ra. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã apâ za we ĩmorizé wasu'u Mateusi 24.29-31; Marcusi 13.24-27

²⁵ Romhã ré, ma tô duré ãne hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã:

— Niwapsi te za marĩ aimawi hã 'madâ'â za'ra ni, bătâ na hã, a'amo na zama, wasi norĩ na zama. Â poré a'a 'reptã'ã ma, te za tapahi za'ra ni, â poré nhibzaihã ma zama. Daro mono bâ, dama robzei'õ uptabi za'ra di za. ²⁶ Marĩ hã hãiwa na 're ĩsimasa mono hã, tizabzéb ãma 're simasab u'âsi mono õ di za. Taha wa, te za daro mono bâ dawĩ tirobra za'ra, rowasédé hã dazô ĩwatobrozém na te te rosa'rata pipa za'ra wa. ²⁷ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã hãiwa'a na, wa za wei apâ mo, danho'a. ĩwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré ĩhãiba na hã rowa'a sa'ëtê uptabi na. ²⁸ ãne wana ré, marĩ hã pusi mono wamhã, te za asiptete na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba

mo. Duré 're ai'rãiwahutu za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Romhutu na te za asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã asina ã'uwaimrami za'ra wa'wa. — Æne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Marcusi 13.28-31

²⁹ Zezusi hã te duré romnhimiré'é, pidera wede na, ãne:

— Ma'ãpé pidera 'rã na rosa'rata za'ra wa'aba, wede ãpoto mono bâ. ³⁰ Ìsu té hã 're wairébé mono wamhã, te za ãma 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, tã 're ãta'a mono zéb u, 're ãrob'umhutu mono zém na hã. ³¹ Tane duré, marĩ hã 're ãromhãimana mono zéb da, te aima ãwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãma ãrowaihu'u za'ra wa'wa, romhuture di oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã. ³² Tô sena, wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Æ hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dã'ã za'ra mono õ ré, te za ãsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã. ³³ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherẽ, ãnhimiroti hã si'utõrĩ õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — Æne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³⁴⁻³⁵ Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na ma tô tãma 'rãsutu za'ra, ãne:

— Asimiza'rese sina, te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Datoi u hã ãsipãrĩ na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Marĩ na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Rosa'rese õ ré, bãdã ãpire, ãwa waptã'ã õ'umhasite. Rosa'rese

õ ré, te robzari hã ãtede'wa hã te te 're waibu, wendehorõ na. Tane, duré rosa'rese õ ré, te za bâdâ ãpire hã ãwa waptãrã, uburé ti'ai ãma hã. ³⁶ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré asima 're ãrowaptẽrẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ da. Marĩ hã 're wairébé mono wamhã, asiptete na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, apã we ãmorĩ wa, ãnho're asisép te, ai'rãipo tõ za'ra wa'aba da, ti'ai ãma dasiré ãpoto nho're. — ãne ma tõ Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã bâtã sidãpãsi, te nasi dama rowasu'u, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Barana hã te nasi ne, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi u. Tame ma tõ nasi ãma ti'awẽ. ³⁸ Awẽ wi, te nasi ãtẽme dasito, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhorõwa u, ãmreme hã da te nasi wapari za'ra da.

22

Zezusihi ãma, da te ãrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wãrĩ da

Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Zuwã 11.45-57

¹ ã'u'êtẽ duptoio, da te 're ãhuri mono zéb u hã, romhuture di oto, Pascowa na dato nhisi u hã.

² 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, te rowahutu'wa norĩ me sima ãma rosa'rata za'ra, pi'uriwi te te siwi wãrĩ da, Zezusi hã. Dama pahi za'ra wa, te ãne sima ãma rosa'rata za'ra.

Zezusi te te dama hãiba nhomri da, Zudasi hã te te ãrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Marcusi 14.10-11

³ Tawamhã Satanasi hã ma tô oto Zudasihî pê'ê 're ãzé. Icarizoti na, Zudasihî nhisi hãiba amo hã. Zezusihi me dame 're ãmorĩ, Zudasi hã, 12 na ãhãiba za'ra siré hã. ⁴ Tawamhã te oto mo, sasedoti ãpire norĩ u. Duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé 'madã'ã'wa norĩ u, te mo, ãpire norĩ u, Zezusihi ãma te te sadawa pibu za'ra da, te te dama hãiba nhomri da. ⁵ ãmreme te te wapari za'ra wamhã, tãma rowê za'ra di. Taha wa, te tãma ropisutu za'ra, rob'uiprazé te te tãma sãmri za'ra da. ⁶ Taha wa, ma tô Zudasi hã ãma saze za'ra, rob'uiprazé te te tãma sãmri za'ra da, sasedoti ãpire norĩ hã. Taha wa, te oto rosa'rata, nimahã bãtã na Zezusi te te dama hãiba nhomri da, danhimiza'rese ô ré.

⁷ Tawamhã bãdã hã ma tô ãwa waptãrã oto, ã'u'êtê duptoi'ô, da te 're ãhuri mono zé hã. Zudezu norĩ hã te za pone'êrebã 'ra hã simro, tisaihurizéb da, Pascowa na dato nhisi na da hã. ⁸ Taha wa, te Zezusi hã Pedru norĩ ma rob'ru zahuré, Zuwãhã me, ãne:

— Mo oto ane wa'aba, wazô asipi wa'aba da, Pascowa te bãtã na ãwasaihurizéb da hã. — ãne te tãma rob'ru zahuré.

⁹ Tawamhã te Pedru norĩ hã sadanharĩ zahuré, ãne:

— E momo ma tô asima ãrowê, asô ãwanhipi za'ra zéb da hã. — ãne te sadanharĩ zahuré.

¹⁰ Taha wa, te Zezusi asa tãma nharĩ zahuré:

— ãwapari pese aba. 'Ri ahã u aimasisi aba wamhã, aibã hã te za ãsõpêtê 'wa, piza'a ã ré, te te ã'ãri hã. Sõpêtê aba wamhã, pibui wa'aba mono za, 'ri para u ãsébrezéb u. ¹¹ Tame te za 'ri tede'wa hã ãsadanharĩ 'wa, ãne: “Rowahutu'wa hã te wama

tinha, wa te asadanharĩ da: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ me, ĩwa ĩwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.” ¹² Tawamhã 'ri tede'wa, te za hãimo 'ri 're wa'wa za'ẽne hã aima pisutu 'wa, marĩ ĩ'ubumro sirõmo ãma. Tame te za wazô ĩrobza'ra pese 'wa. — ãne te Zezusi hã tãma roti zahuré.

¹³ Tawamhã 'ri ahâ u simasisi wamhã, Zezusi te te tãma ĩ'awasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô uburé anhopêtê zahuré. Tame ma tô dasa hã 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

¹⁴ Tawamhã te za oto tasaihuri ni. Taha wa, te oto Zezusi norĩ hã ai'ubumro, saihuri da, tizadawa wasu'u'wa norĩ me. ¹⁵ Tawamhã te oto tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa tô ĩsima wẽ upta, aime ĩsa za'ra wa'aba da, te robzépata õ ré, Pascowa na 're ĩdasaihuri mono zém na. ¹⁶ ãne, ĩsa na 're ĩsai mono õ di za oto. Bâdâ ĩwa waptã'ã wapsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, wa za duré 're ĩsa. Tawapsi, dasaihurizé hã marĩ te te ĩwasu'u hã te ĩsina uwaimrami wapsi, wa za duré 're ĩsa. — ãne ma tô tãma siwaihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã ma hâsizé hã ti'â, uwa 'ru 'rãĩ wa'ui ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, sôpru wa. Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ã, âhuri aba, uburé. ¹⁸ ã hã te 're hâsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi, wa za duré te 're hâsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

¹⁹ ĩ'u'ẽne hã ma duré ti'â. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te duré ĩré ãma tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ĩ'u'ẽne hã. Te te wẽ'ẽi mono parimhã,

ma tô te te tãma sômri, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— ã, ĩ'u'ẽne hã huri aba. ã hã ĩhãiba, te wasu'u, za asada ĩsisômri aba zé hã. ã hã te za 're ĩhuri aba mo, ĩ'ãma 're asipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²⁰ Tawamhã saihuri pari, ma duré hãsizé hã ti'ã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé ré hã. Te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép té, te wasu'u, rob'rãĩ wa'u hã. Rob'rãĩ wa'u za'wari ne, asada ĩdã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. Tô sena, te za te te dama ãma 're a'uwaimrami, te te dama ĩropisutuzép té hã. ãne na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. ²¹ Ma'ãpé, asiwi waihu'u aba. Ni'wa hã ĩzawi'wa newa, te ĩme nhamra, wedeza na, dama ĩnhomri'wa da hã. ²² Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã wa za dãrã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. ĩdã'ã da, te te ĩma pisutu nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhãiba nhomri'wai ma hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

²³ Taha wa, te 'rãwi sisadanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa hã te za dama tisõ. — ãne te 'rãwi sisadanharĩ za'ra.

²⁴ Tawamhã sima ĩ'maipire zô sõpré wa, ãma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'rãwi si'wapé za'ra, ĩsiré 're ãnomro mono norĩ hã. ²⁵ Taha wa, te Zezusi tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, simiwada'uri pese za'ra di. Duré, ĩsiwaihu'u zarina, te za dama marĩ 'manharĩ wẽ 'wa na, da te 're sisi za'ra. ²⁶ Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, aipire wa'aba

nherẽ, te za tãma 're asidai'uté za'ra wa'aba mo. Duré dawada'uri'wa, 're anomro aba mono nherẽ, aiwapu na te za dama 're ãromhuri za'ra wa'aba mo. ²⁷ E 'wa hã, dama ãpire. E tisa da, wedeza na ãsãmra, dama ãpire. E dama dasai 'wapéi'wa hã dama ãpire. Tisa da, wedeza na ãsãmra hã, tô dama ãpire. Tazahã, wa hã dama dasai 'wapéi'wa ne, wa 're mo.

²⁸ — A norĩ wa'wa hã marĩ te 're sépata mono ré, ma tô ãsiré 're anomro u'âsi aba mo. ²⁹ Taha wa, roti'wa da, dama ãpire na 're ãhãimana mono da, ãmama te te ãma ãpisutu ne, tane wa za duré wa hã aipisutu za'ra wa'wa, dama aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, dama roti'wa da. ³⁰ A norĩ wa'wa hã niwapsi, te za ãsiré 're asimroi wa'aba mo, wedeza na wasiré 're wasaihuri mono da, wa te 're âhuri mono da zama. Danhib'apito simasisizém na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, 're roti za'ra wa'aba mono da. Wahi'rada Izarazé hã, 12 na ã'ra si'aibã norĩ hã. Taha nhihudu norĩ hã te za 're ã'madá'ã za'ra wa'aba mo. — Áne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi hã, Pedru te te ãpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Zuwã 13.36-38

³¹ Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha, ãne: — Sima, ãwapari pese. Satanasi hã ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono wi aiwaptẽrẽ za'ra wa'wa, tô sena ãzazei uptabi 'wa zô, te te aipibu za'ra wa'aba da. Tridu hã ã'rã uptabi zô, da te 're ã'upõrĩ za'ra mono ne, te za te te 're aipibu za'ra wa'wa, ãzazei uptabi 'wa zô. ³² Sima, tane nherẽ, ãmama wi,

wa tô te 're rowaptêrê aima, te te 're aipawaptob u'âsi mono da, ĩ'ãma 're aimorĩ u'âsi da. Apâ ĩtême aipi'rai wapsi, te za asisãnawã norĩ hã 're ĩpawaptob za'ra mo, hãimana nhipete na 're nomro mono da.

— ãne te Pedruhu ma tinha.

³³ Tawamhã Pedru hã te asa tãma tinha, ãne:

— Apito, wa tô ĩsima wê, asiré ãma ĩmorĩ da, asiré, da te ĩnherê da nherê, duré asiré ĩdâ'â da nherê. — ãne te Pedru hã tãma siwasu'u.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Pedru, ĩwapari pese. ĩzadawa para ô nherê, ã bôtâ na si'a hârâ ô ré, te za si'ubdatô dawĩ ĩ'udâ, aima ĩza'rese ô na. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u siro, Pedruhu ma.

Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ te te ĩpo're pu'u za'ra zé wasu'u

³⁵ Tawamhã Zezusi te sadanharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, ãne:

— Datême te asatõrĩ za'ra wa'aba wamhã, wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'wa, marĩ hã asiré 'wasari aba tã da, rob'uiprazém nhemezé hã, duré ro'wapézé hã, duré aipara'uzazé wa'wa hã. E tawamhã marĩ hã aiwi sô rowaptâ'â aba ô di. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

— Marĩ zô, wawi rowaptâ'â za'ra ô di. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

³⁶ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rob'uiprazém nhemezé, ate wamhã, te za oto ĩ'â, duré ro'wapézé, ate wamhã. Duré sib'ézé 'wapa ô wamhã, te za asi'upsibizé dama ĩwe, ĩwa'âbâ na sib'ézé 'wapa, asima uipra da. ³⁷ E marĩ wa, wa ãne aima 'ru za'ra wa'wa. ĩwasété newa, te za rowasété 'manharĩ'wa norĩ zu ĩma

rob'manharĩ za'ra ni. ãne, duréhã ma tô romhã ré ãĩãma rob'ui'ééré sirõmo za'ra ãbaihã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, te za ãĩãma rob'ui'ééré zarina, tô ãĩãma uwaimrami za'ra ni. — ãne ma tô Zezusi hã romhã ré sina tãma rowaihu'u sirõmo za'ra.

³⁸ Tawamhã ãne te asa tãma nharĩ za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã:

— Wanhib'apito, ãhãta sib'ézé 'wapa maparane.

— Wẽ di tô. Taha si. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã.

Zezusi norĩ hã, êtẽ 'rãihã ãma ãsi'ubumrozé wasu'u Mateusi 26.36-46; Marcusi 14.32-42

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma oto rob u watobro, êtẽ 'rãihã u morĩ da, Oriwera u. Tamomo 're ãne mono zéb u te duré mo, Oriwera u. ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te ãme ai'aba'ré. ⁴⁰ Tawamhã te te sima ãwězéb u, ma tô ãma aihutu. Tame Zezusi te tãma roti za'ra, ãne:

— Ma'ãpé, asima rowaptẽrẽ za'ra wa'aba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wi. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴¹ Tawamhã ãsiti za'ra te mo, siwaprosi sãmra da, romhã prã na. Tame ma hi'rãtitõ nhamra, Timama ma, mreme da. ⁴² ãne te Timama ma mre:

— ãmama, asima wẽ wamhã, ãma ba'a ãdã'ãzé hã, te robzépata tõ da. Tane nherẽ, te ãsima ãwězéb uwaibaba, ãma pisutu õ di za. Aima ãwězéb uwaibaba, te 'manharĩ da hã ãma wẽ di. — ãne te Timama wi rowaptẽ.

⁴³ Tawamhã ma ãtẽme sihãi'ré, hãiwa ãma romhuri'wa hã, te te pawaptob da, siptete na 're morĩ da, Zezusi hã. ⁴⁴ Tãwi robzei'õ uptabi

nherẽ, ma tô duré mre, Timama ma, mreme 'râihâ na. Taha wa, ma tô 're su'u a'a, dawapru ne, ti'ai wa.

⁴⁵ Tawamhã Timama ma, mreme pari, ma tô wahudu, tisiré 're ãnomro mono norĩ u morĩ da apã. Sõtõ za'ra ré, ma siza za'ra. Pẽ'êzé uptabi za'ra wa, te tinhotõ za'ra. ⁴⁶ Taha wa, te tâma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ wa, te asõtõ za'ra wa'wa. Ai-wahutu za'ra wa'aba. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono wi, rowaptẽrẽ za'ra wa'aba asima, Wa'uburé nhimi-wada'uri wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

Zeusihã, da te ãrãzé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-52; Zuwã 18.3-12

⁴⁷ Tawamhã Zeusihã te te tâma nharĩ za'ra ré, ma ãtẽme aihutu ni, da'ahã na. Zudasi hã 12 na Zeusihã siré 're ãnomro mono norĩ me hã aré, ta hã 're ãmorĩ, te te sô danhimro, Zeusihã zô. Tawamhã Zeusihã u, ma ai'ré, 'rãwi te te sawi da, tob'rata hãrã na. ⁴⁸ Taha wa, te Zeusihã hã tâma tinha, ãne:

— Zudasi, oro ãzawi pese 'wa zahã, ma ãtob'rata hãrã na taré dama ãzawi, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã da te ãwaihu'u za'ra da. — ãne te tâma tinha.

⁴⁹ Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô oto waihu'u za'ra, da te oto dasiwi ãrãri da na hã. Taha wa, te siwi sadanha, ãne:

— Wanhib'apito, e wa te da'wapé za'ra õ di za, wanhi'wa na, sib'ézé 'wapa na. — ãne te sina sadanharĩ za'ra.

⁵⁰ Taha wa, Zeusihã siré hã ma da'u'a ni, sib'ézé 'wapa na. Sasedoti ãpire uptabi ma romhuri'wa hã ma po're nhizãri ni, ãsimire niwĩ.

⁵¹ Tawamhã ma tô Zezusi hã tâma tinha, âne:

— Tô'ã. Tane hã 'manharĩ tō. — ãne te tâma tinha.

Tawamhã ma po're upi, tinhib'rata na. Taha wa, ma tipo're wẽ apã. ⁵² Zezusihi zô ãsihudu hã ta norĩ hã sasedoti ãpire norĩ, duré 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ, ãpire norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. Taha wa, ma tô Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pã, ma bété we ãzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. ⁵³ Bãtã sidãpãsi, wa tô asõ'a wa'aba nasi aimasisi, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. E niha bã tameb ré, asiwi ã'ãri aba õ di bété. ãhãna ma tô bãdã hã ãwa waptãrã, asiwi ã'ãri aba zéb da hã, robra tede'wa hã pire na 're ãmorizéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawĩ ã'udãzé wasu'u

Mateusi 26.69-75; Marcusi 14.53-54, 66-72; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁵⁴ Tawamhã ma tô oto siwi ti'ã, Zezusi hã. Te te siwi ãri wamhã, ma tô siwi saprõ, sasedoti u, ãpire uptabi nhorõwa u. Pedru hã te romhã na te te dapibu. ⁵⁵ 'Ri 'wawi wa'ra 're, da te dasima ãpré za'ra u, ma wi, Pedru hã. Tame te nhamra Pedru hã, uzã, da te dasiwi ã'uirĩ norĩ 'rata. ⁵⁶ Unhama ãma sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'madã, romhuri'wa hã. Taha wa, te 'madã'ã pese, te te waihu'u da. Te te waihu'u wamhã, te oto dama 'mahã, âne:

— ãhã zama, te Zezusihi siré 're mo. — ãne te pi'õ dama wasu'u.

⁵⁷ Tane nherẽ, ma tô tiwi ai'udã, âne:

— Mare di. Īma sa'rese õ di, ta hã. — ãne te pi'õi ma tinha asa.

⁵⁸ Tawamhã ãma ronomro pari, te duré aibã hã Pedru 'madã, sãmra ré.

Taha wa, te Pedruhu ma tinha, ãne:

— A zama, te dasiré 're aimo. — ãne te tãma tinha. Tazahã, Pedru te asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Wa hã, õ norĩ siré hãĩ õ di. — ãne te aibã ma tinha.

⁵⁹ Tawamhã bãtã pibuzé hã misi te te sa'oto wi, te duré ni'wa hã tãma tinha, ãne:

— A hã te tã ãsiré 're aimo. A hã, Darireza hawimhã duré. — ãne te tãma tinha.

⁶⁰ Taha wa, te duré Pedru hã asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Tane ĩma ĩnharĩ hã, te waihu'u õ di. Sa'rese õ di. — ãne te aibã ma tinha. ãne na timreme hã te te 'rãsutu wi, ma awa'awi si'a hã hã.

⁶¹ Taha wa, ma tã Wanhib'apito hã aipi'ra. Sipi'rai wamhã, te Pedru hã 'madã'ã pese. Te te 'madã'ã wamhã, ma Wanhib'apito mreme na po're puru, Pedru hã. Romhã ré, ma tã tãma waihu'u siro, te te dawi ĩ'udãzém na, Zezusi hã. ãne ma tã tãma tinha: “ã bãtã na si'a hã hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi ĩ'udã, ĩzadawa para õ nherẽ.” ãne ma tã romhã ré, Pedruhu ma waihu'u siro. ⁶² ãne na oto ĩmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tã watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ẽzé uptabi wa.

⁶³ Tawamhã aibã norĩ hã ma tã Zezusihi ma nharĩ waseté za'ra, siwi ĩ'madã'ã'wa norĩ hã. Te duré nasi siwi ahã. ⁶⁴ Zazahã na ma duré siwi 'rã ubu. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wama waihu'u zara na, ni'wa hã ai'azâri'wa hã. E niha ïsisi hã. — ãne te nasi tãma nharĩ za'ra, te te nasi siwi ahãri sina.

⁶⁵ Te duré tãma nharĩ wasété za'ra, ïwasété na.

⁶⁶ Tawamhã mararé ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, duré sasedoti ïpire norĩ hã, duré 'Re ïhãmmana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Si'rã'õtõ wamhã, ma tô dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te we dasiwi saprõni za'ra da, ïtẽmeh za'ra. ⁶⁷ Da te ïtẽme dasiwi ãwisi wamhã, te siwi sadanha, Zezusi hã, ãne:

— E a hã 'Re ïhãmmana u'âsi mono te te ï'aipisudu, Danho'reptui'wa da. Ma'ãpé, wama asiwasu'u za'ra na.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Danho'reptui'wa na aima ïsiwasu'u za'ra wa'aba wamhã, e te za ãma ïzaze za'ra wa'wa. Áté ãma ïzaze za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁸ Duré, ïzadanhari za'ra wa'aba wa'rãmi, te asadanhari za'ra wa'aba wamhã, e marĩ te za ïma ïwaihu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã ïma waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁹ Tane nherẽ, wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã, wa za oto dama ïpire na 're ïnhamra, dama ïpire uptabi 'rata. Wa za oto ïsimire niwĩ 're ïnhamra, 'Re ïhãmmana u'âsi mono 'rata. — ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁷⁰ Tawamhã te duré siwi sadanha, ãne:

— E tawamhã, 'Re ïhãmmana u'âsi mono 'ra na, ma tô 're asi'madã'ã mo. — ãne te siwi sadanha.

Taha wa, te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã te ïnharĩ za'ra wa'wa, tane na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁷¹ Tawamhã te sima nharĩ za'ra:

— Tâibâ oto. Da te wama ãwasu'u za'ra zéb zô, wanhimipari za'ra ò di za oto. Wasi'uihâ na wa tô ãsiwasu'uzé hã wapari za'ra ni. — Æne te sima nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ hã.

23

ZeZusi hã Piratuhu uiwada ãsabzé wasu'u Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Zuwã 18.28-38

¹ Taha pari, ma tô aihĩni tiwahutu za'ra, ZeZusi hã te te siwi saprõni da, Piratuhu u. ² Tawamhã te te ãtême siwi ãwisi wamhã, ma tô siwi wasu'u wasété, ãne:

— Æ hã ma tô dawu ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na. Roma ãma danhib'apito ma, rob'uiprazé hã da te tãma 're po'o za'ra mono tã da, ma tô te te 're da'apa'uwati. Danhib'apito na te duré dama 're siwasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na, Danho'reptui'wa da. — Æne te taré ZeZusi wasu'u za'ra, Piratuhu ma.

³ Tawamhã Piratu te ZeZusihi ma tinha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito. — Æne te sadanha.

Taha wa, ma tô ZeZusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tahata ma tô tane hã ããma ãwaihu tô. — Æne ma tô tizadawa na tãma wa'rã, ZeZusi hã.

⁴ Tawamhã Piratu te dama tinha, ãne:

— ãwasété na te waihu'u ò di, wasété wa, te ãwẽ'õzéb da hã. — Æne te sasedoti ãpire norĩ ma nharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ me, uburé dama zama.

⁵ Tane nherẽ, te mre me tete na asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Tinhimirowasu'u na, ma tô te te dawî 're ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na, daza'rui mono bâ, Zudeza âma. Darireza âma, ma tô roti na sâna'rata. Âhâta ma tô wei wi oto. — Âne te taré wasu'u za'ra, Piratuhu ma, Zezusi hã.

⁶⁻⁷ Tawamhã te Piratu hã da'azadanha, damreme te te wapari wa:

— E â hã, Darireza hawi te wei mo. — Âne te da'azadanha.

— Îhe. Ta hawi te wei mo, tiza'rui hawi. — Âne te asa tâma rowasu'u za'ra ni.

Apito Erodi te te dama 're îroti mono zé, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi hã. Taha wa, Piratu te te wapari wamhã, te tâma 'ru za'ra, Erodihi u te te siwi saprõni da, tame za a'â sãmra wa, Zeruzarê âma. ⁸ Erodi hã Zezusihi wasu'u hã ma tô te te 're wapari. Taha wa, ma tô te te sima 're wê u'âsi, Zezusi te te sabu da. Tawamhã, îtême da te dasiwi âwisi wamhã, toi uptabi di Erodi hã, titõmo na te te oto 'madâ'â wa. Îsõ'a, marî dama î'manharî waihu'u'õ hã tiwaihu'u pese na te te 'manharî da, ma tô aré sima wê, Erodi hã. ⁹ Taha wa, ma tô Erodi hã marî na sadanharî ahâ, Zezusi hã. Tazahã, te te sada'âbâ õ di asa. ¹⁰ Taha wa, te oto Erodihi u aimasa, sasedoti îpire norî hã. Rowahutu'wa norî me, te îtême aimasa. Mreme tete sina, ma taré siwi pisutu za'ra, Zezusi hã.

¹¹ Tawamhã Erodi norî hã ma tô Zezusihi âma tiwa'ê za'ra, taré. Tinhib'a'uwê norî me, ma âma tiwa'ê za'ra, da'wapéi'wa norî me. Ma tô âma tito za'ra. Dasi'ubuzém na ma tô siwi âma hâiba ubu, îwê na. Tawamhã Erodi hã te oto dama ti'ru, apâ da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Taha wa, te apâ siwi saprõ. ¹² Piratu norî hã Erodihi me, te aré

're si'ruiwapari zahuré. Āhãna, ma tô oto sisawi zahuré.

ZeZusi hã da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te te ĩdazazezé wasu'u

Mateusi 27.15-26; Marcusi 15.6-15; Zuwã 18.39–19.16

¹³ Tawamhã Piratu te sitẽme dazô hã, sasedoti ĩpire norĩ zô, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ zô. Duré roti'wa norĩ zô, te tihârâ za'ra, ĩsib'a'uwẽ norĩ me, te te ĩtẽme ubumro da. ¹⁴ ĩtẽme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— We ĩtẽme asiwi ãwisi aba wi hã, ma tô ãne ĩma ĩwasu'u za'ra wa'wa: “Āhã nhimirowasu'u zarina, te oto ro'wa'rutu na 're dahãimana za'ra.” Āne ma tô ĩma ĩwasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, wa tô asô'a za'ra wa'aba, sadanharĩ pese aré, ĩwasété zô, ĩwasédé hã ãma sa'ra za'ra wa'aba wa. Tazahã, marĩ hã ãma hãimana ô di, ĩwasédé hã. ¹⁵ Erodi hã te te duré sadanharĩ wamhã, marĩ hã te te ĩ'manharĩ wasété zé hã te te duré ãma sôpêtê ô di. Taha wa, ma tô we apã watẽme satõrĩ za'ra, marĩ hã ãma hãimana ô wa. Marĩ te te 'manharĩ wasété ô nherẽ, e niha wa za dama ti'ru, da te dasiwi wĩrĩ da. Mare di. ¹⁶ Taré wa za da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'é mono da. Taha parimhã, wa za satõ, apã morĩ da. — Āne te Piratu hã tãma nharĩ za'ra.

¹⁷ Pascowa na dasaihurizép sidâpâsi, ma tô Piratu hã dazazém hawi te te 're da'azani, misi si.

¹⁸ Tawamhã aihĩni te damreme 'rãihã na tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Da te dasiwi wĩrĩre. Barabasihi si, wama wazere za'ra na apã. — Āne te ãma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hã.

¹⁹ Barabasi hã dazazéb 're, te dame 're sa. Īsimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro, romanu norĩ zada, Zeruzarē āma. Ma tô duré da'maiwĩ, Barabasi hã. Taha wa, ma tô dasiwi sērē ni, dazazéb 're, sab da.

²⁰ Piratu hã ma tô sima wě, Zezusi hã apâ te te satōrĩ da. Taha wa, te āne duré dama tinha. ²¹ Tane nherē, damreme 'rāihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni, āne:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni.

²² Tawamhã te Piratu hã duré dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ. Īwasété zô, te sadanharĩ wamhã, marĩ hã āma hāimana õ di. E niha wa za bété taré dama ti'ru, da te dasiwi wĩrĩ da. Mare di. Taré wa za ti'ru, da te dasiwi 're pré'é mono da. Taha parip si, te za mo, ĩzadawa para. — Āne Piratu te dama tinha. Si'ubdatō oto ĩmreme hã.

²³ Tane nherē, te aihĩni norĩ hã āma sé za'ra, mreme 'rāihâ na, āne:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na sa'o, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni. Taha wa, Piratu ma tô oto dawapa. ²⁴ Da te tiwi ĩwaptērēzéb uwaibaba, ma tô pisutu, wedepo'o nhonhi'rāmi na sa'o da, Zezusi hã, dâ'â da. ²⁵ Da te dasima ĩwē za'ra zéb uwaibaba, ma tô dama ti'ru, aibâ, da te wazere da, dazazém hawi watobro da, apâ morĩ da. Aibâ nhimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro aré, romanu norĩ zada hã. Ma tô duré da'maiwĩ, aibâ hã. Taha wa, ma tô sērē ni, dazazéb 're, sab da. Tawamhã Piratu te oto ti'ru, Zezusi hã te te siwi âri da da'wapéi'wa norĩ hã, da te dasima ĩwē za'ra zéb

uwaibaba, te te tãma 'manharĩ za'ra da, Zezusihi ma.

Zezusi hã, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da, da te dasiwi ãsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Zuwã 19.17-27

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te oto siwi saprõ, ãdâ'âzéb u. Te te siwi saprõni ré, ma tô buru hawimhã aibã hã da'razã. Aibã nhisi hã, Sima na ãsisi hã. Simahã za'ru nhisi hã, Sireni na. Te te da'razãri wa, ma tô siwi pa'â, da'wapéi'wa norĩ hã. ãsisé ma tô tãma hiri za'ra wedepo'o nhonhi'rãmi hã, Zezusihi zarina te te âri da. Taha wa, te ãsarina ti'â.

²⁷ Tawamhã da'ahã na te Zezusihi zarina ai'aba're ni. Pi'õ zama, te dame ai'aba're, wawa sina. Zezusihi ãma pẽ'ézé uptabi za'ra wa, te 'ry'ry.

²⁸ Taha wa, Zezusi hã ma tô ãtẽme aipi'ra za'ra, pi'õ norĩ u, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— Pi'õ norĩ, Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã, ãzõ ai'ry'ry wa'aba tõ. Áté asisõ si, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo, ai'ra norĩ zõ zama.

²⁹ Niwapsi dama 're rowasété za'ra mono di za. Taha wa, te za nharĩ za'ra ni, ãne: “Pi'õi 'ra'õ norĩ ma si, 're rowẽ za'ra mono di za, duré niwa ai'uté te te ãwapsõmri za'ra õ norĩ ma zama.” Áne te za nharĩ za'ra ni.

³⁰ Duré dama rowasété wapsi, êtẽ 'rãihã ma, te za tasi'ru za'ra ni, danhisiwi waptã'ã da, te te da'uprosi da. Duré sa'a ma, te za tasi'ru za'ra ni, te te dazuwa za'ra da. ³¹ E marĩ da, wa tô romhã ré aima rowa'õtõ za'ra wa'wa. Áhãna, mi wapti'i ré, te za oto rowasédé hã ãma 'manharĩ za'ra ni. Mi hã 'ré wamhã, e niha za bété. Dama 're

rowasété uptabi za'ra mono di za. — ãne te Zezusi hã pi'õ norĩ ma nharĩ za'ra.

³² Zezusihi me, te aibã norĩ hã dasiwi saprõni zahuré ni, ãsiré dâ'â zahuré da, ta norĩ hã. Rowasété 'manharĩ'wa zahuré, aibã norĩ hã. ³³ Tawamhã ma tô oto ãwisi za'ra, Da'rãihi na romnhisi u. Tame ma tô siwi sasõ Zezusi hã, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da. Ma duré rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã ãsiré sasõmri zahuré ni. Te ãma aiwa'aba zahuré, ãsimire niwĩ, duré ãsimi'e niwĩ.

³⁴ Tawamhã Zezusi hã te Timama ma tinha, ãne:

— ãmama, da'ãma 'madâ'â õ di za, da te ãma ã'manharĩ wasété za'ra zé hã. Da te dasiwi ãwaihũ'u ãna, ma tô ãma 'manharĩ wasété za'ra ni. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã êtẽ zapotore ã'ui'ééré ré hã ma tô nasi sima sãmra, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. ³⁵ Zezusi norĩ hã simnhatã ré, te zudezu norĩ hã ã'rata asimro, te te 'madâ'â za'ra da. Taha wa, te roti'wa norĩ hã sima nharĩ za'ra, ãne:

— Ma tô te te 're da'anho'reptu aré. Tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te pisutu wamhã, ma'ãpé sisõ'reptu. — ãne ma tô ãma tiwa'ẽ za'ra.

³⁶ Da'wapéi'wa norĩ zama, ma tô ãma tiwa'ẽ za'ra. Tawamhã ma ãtẽme ai'ré za'ra, te te tãma wẽ za'ra da, uwa 'ru 'rãi wa'u ãsé hã, ãwa'ãbã syry hã. ³⁷ ãne te tãma nharĩ za'ra:

— A hã zudezu norĩ nhib'apito wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. — ãne te tãma nharĩ za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

³⁸ Zezusihi 'râi uwaibaba, te ãma ĩrob'ui'ééré ré hã da'o. “Ã hã, zudezu norĩ nhib'apito.” ãne ãma ĩrob'ui'ééré hã.

³⁹ Tawamhã rowasété 'manharĩ'wa hãiba amo hã te tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te aipisutu wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. Wa norĩ zama, wanho'reptu na. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'ë sina.

⁴⁰ Taha wa, ma ĩsiré hã ãma sadapsisi, ãne:

— Tô'ã. E 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimihâzé, asima pipa ã bâ, ma tô tane tãma ĩnha. Wa norĩ hã wa wasiré waza'o ni, apito nhimiwada'uri zarina. Taré, da te wama rob'manharĩ õ di, dasiwi. ⁴¹ Wa norĩ hã wawasété wa, ma tô wama rob'manharĩ ni. Tazahã, ã hã marĩ hã te te dama 'manharĩ wasété õ di. — ãne te tãma tinha.

⁴² Taha wa, te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Zezusi, ĩ'ãma aipo're pu'u za, Danhib'apito na apã we aimorĩ wamhã. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã bâtã ña te za ĩ'rata 're asãmra mo, rowẽ uptabi ãma. — ãne ma tô aibã ma ropisutu, Zezusi hã.

Zezusihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Zuwã 19.28-30

⁴⁴ Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁵ Bãdã sipra wi, ma tô zazahã hã hãihaipo'o, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra

mono zéb ãma hã. ⁴⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã Timama ma tinha, mreme 'rãihã na:

— Īmama. Āhãta, wa za ĩpě'ězani hã aima tisõ, asib'rata. — Āne te si'mahã, mreme 'rãihã na. Tawamhã awa'awi ma pě'ě hai'utõ oto.

⁴⁷ Tawamhã aibã hã ma tô ãma rob'madã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã, romanu hã. Te te ãma rob'madã'ã wamhã, te ãma tiwata, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma. Āne te tinha:

— Nare õ hã, aibã 're ĩmorĩ wě tã. — Āne te tinha.

⁴⁸ Tawamhã da'ahã na ma tô tasi'rã'õtõ ni, da te ãma rob'madã'ã za'ra da. Tawamhã Zezusi hã dã'ã wi, te 'ri tẽme apã ai'aba're ni, dawawa sina. Āma dapě'ězé uptabi za'ra di. ⁴⁹ Zezusihi zawi pese'wa norĩ hã, romhã na ma tô ãma 'madã'ã za'ra. Pi'õ norĩ zama, te romhã na ãma 'madã'ã za'ra, Darireza hawi ĩsarina ĩsi'aba're norĩ hã.

Zezusi da te ĩsẽrẽzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Zuwã 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Aibã hã te 're hãimana, Zuzé na ĩsisi hã. Arimateza na ĩsa'ru nhisi hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Aibã hã ĩwẽ. Hãimana wẽ uptabi di, dama. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb zõ, te 're simipari u'ãsi. Ta hã, roti'wa ĩpire. Zudezu norĩ ma roti'wa ĩpire norĩ siré, te 're simasisi. Tazahã, Zezusi te te siwi âri da, te te sima ãma roti za'ra wamhã, te te ãma dazazei õ di. ⁵² Zezusi hã dã'ã wamhã, te oto Piratuhu u mo Zuzé hã, Zezusihi hãiba hã te te tiwi waptẽre da. ⁵³ Taha wa, ma tô ãma saze, Piratu hã. Taha wa, ma tô si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, Zuzé hã. Te te si'rai wamhã, ma tô hãiba ubu, zazahã ĩhãirã na. Taha pari, ma tô tisẽ, ab're wa, ẽtẽ zahãpã ab're

sirõmo wa. Tame ma tô Zezusihi hâiba hã tisê, da te iwa ãda'manherẽ'õ wa. ⁵⁴ ãhã romhuri 'rãsutu na ma tisê. Romhutu na te za zudezu norĩ hã romhuri zahârizé hã 'madâ'â za'ra.

⁵⁵ Tawamhã Zuzé hã ab're u morĩ wamhã, ma tô pi'õ norĩ hã ãsarina ai'aba'ré. Zezusihi zarina, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi we ãsi'aba'ré, pi'õ norĩ hã. Tawamhã ab're hã ma tô sabu za'ra. Duré Zezusihi hâiba, Zuzé te te ãsêrêzé hã ma tô sabu za'ra. ⁵⁶ Tawamhã 'ri tême te apâ ai'aba'ré. Taha wa, ma tô marĩ hã sada wa'u za'ra, wedewa'u ãsadaze hã, te te siwi ãma hâiba u'ré da. Romhuri zahârizém na hã ma tô tiwa'utu za'ra, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te ãpisutuzéb zarina.

24

Zezusi hã, ãmama te te ãhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-10; Marcusi 16.1-10; Zuwã 20.1-10

¹ Dumidu na rowa'a wi, te pi'õ norĩ hã ai'aba'ré, ab're u. Marĩ wa'u te siré âri za'ra, ãsadaze hã. ² Ab're u sihutu wamhã, êne ma tô 'madâ'â za'ra, ab're nhitobzé hã. Sitob õ di oto. Ni'wa hã ma tô ab're nhiti pi'ra. ³ Tawamhã sisisi wamhã, te te sãmri za'ra õ di, Wanhib'apito Zezusihi hâiba hã. Robaba di. ⁴ Te te waihu'u za'ra õ wa, te ãne sima rosa'rata za'ra:

— E niha ab're hã baba di. E mahãta ãhâiba.
— ãne te sima sô amrami za'ra. Tawamhã aibã norĩ hã maparane ma ãtême aima'wa. ã'uza hã ma ai'ubuzi zahuré. ⁵ Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã tãma tipahi za'ra. Pahi te, ma tô aiwê'ê za'ra, ti'ai u. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— E niha da, te ãhâiba zô ãrob'madâ'â za'ra wa'wa, adâ'â 'ru ãma. Apâ ma tô hâiwa'udu. ⁶⁻⁷ ãme nomro

õ di oto. Ma tô hâiwa'udu. Darireza âma 're sãmra mono ré, ma tô romhâ ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa aré, âne: “Wa hã ti'ai âma dasiré ïpodo hã te za dama ïnhomri ni, aibâ ïwasété norĩ ma. Wedepo'o nhonhi'rãmi na te za dasiwi ïzasõmri ni, ïdâ'â da. Bâdâ maparane ï'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hâiwa'udu.” Æne ma tô romhâ ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa. — Æne ma tô Zezusihi mreme na âma po're pu'u za'ra, aibâ norĩ hã.

⁸ Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã âma tipo're pu'u za'ra, Zezusihi mreme na. ⁹ Taha pari, te ab're hawi apâ ai'aba'ré, ïsazei'wa norĩ u. Aibâ 11 na ïhâiba za'ra norĩ ma, ma tô rowasu'u pese za'ra, Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ ma. ïsiré ïsi'ubumro norĩ ma zama, ma tô tâma rowasu'u pese za'ra. ¹⁰ Pi'õ norĩ nhisi hã, âne: Mariza Madarena, duré Zuwãna, duré Mariza, Ti'aduhu na. Ta norĩ hã ïsiré pi'õ norĩ me, ab're u ïsi'aba'ré hã, te Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma rowasu'u pese za'ra. ¹¹ Tane nherë, ïsimirowasu'u na te te saze za'ra õ di, taré newa. ¹² Tane nherë, Pedru hã ma tô wahudu, ab're u wara da, te te sabu da. Ab're u wisi wamhã, ma tô sô aiwë'ë, te te sô rob'madâ'â da. Sô siwë'ëi wamhã, ï'ubuzéb si, ma tô sabu. Taha wa, ma tô apâ mo 'ri tême, tob'uzu sina, marĩ hã ïhâimana na.

*Emausi u, ïsazei'wa norĩ nebzé wasu'u
Marcusi 16.12-13*

¹³ Tawamhã tô taha bâtâ na te tineb zahuré, Emausi na 'ri wa'õtõ nhisi u, Zezusihi zazei'wa norĩ hã. Zeruzarë hawi te tineb zahuré, 'ri wa'õtõ u. Zeruzarë hawimhã, 10 na ti'ai pibuzé hã, Emausi u hã. ¹⁴ Nep sina, ma tô te te sima rowasu'u zahuré, uburé marĩ hã ïwairébé mono

na. ¹⁵ Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré ãma sisada'âbâ zahuré mono ré, ma tô Zezusi hã ãma tiwisi zahuré. Te oto ãme timorĩ zahuré. ¹⁶ Titõmo na ma tô 'madâ'â zahuré. Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré õ di, ni'wa newa. ¹⁷ Tawamhã Zezusi te sadanharĩ zahuré, ãne:

— E marĩ, te asima ãwasu'u wa'aba mo, bådâdi na ane wa'aba sina. — ãne te sadanharĩ zahuré. Taha wa, ma tô mazahâri zahuré. Ubu pire zahuré di. ¹⁸ Tawamhã ma tô ãhâiba amo hã sadanha, Tezopasi na ãsisi hã:

— Zeruzarẽ ãma 're asãmra mono nherẽ, e aiwétési aima ãsa'rese õ, ã nimosi marĩ hã ãwairébé mono hã. — ãne te sadanha, Tezopasi hã.

¹⁹ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa sadanharĩ zahuré:

— E marĩ, wairébé mono bâ bété. — ãne te sadanharĩ zahuré.

— Zezusi, Nazaré hawi ãmorĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra ni. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo aré. Tiwaihu'u pese na ma tô marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ aré, ãwẽ hã. Duré mreme pire na, te 're mo. ãne na ma tô waihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãne na hã uburé ma tô waihu'u za'ra ni. ²⁰ Tane nherẽ, wa'madâ'â'wa norĩ hã sasedoti ãpire norĩ hã ma tô danhib'apito u siwi saprõ. Roti'wa norĩ dama ãpire norĩ me, ma tô ãtẽme siwi saprõ, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ãsimiwada'uri zarina, dasiwi sasõmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da. ²¹ Izarazéhé nhihudu norĩ hã, danhimiwada'uri na oto 're wahâimana za'ra mono tõ da, te te 're wa'apawapto mono da ne, wa tô 're wanhimnhasi za'ra aré. ãhãna bådâ

maparane ma tô ãma ne, da te ãwĩrĩzém na hã. 22-23 Ni'wam norĩ hã pi'õ norĩ hã ma tô ai'aba're ab're u, wasiré ãsazei'wa norĩ hã. Tane nherẽ, te te siwi sãmri za'ra õ di, ãhãiba hã. Ab're hã baba na, ma tô sô sabu za'ra. Apã sihutu wamhã, ãne te wama rowasu'u za'ra: “Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ si, wa tô wasiwi 'madã'ã za'ra ni, hãiwa hawi we ãne hã. Zezusi hã, u, dã'ã õ di. Te u, oto 're mo. ãne ma tô wama rowasu'u zahuré.” ãne te pi'õ norĩ hã wama rowasu'u za'ra. Taha wa, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni, ãsimirowasu'u za'ra na hã. 24 Taha wa, ma tô wasiré norĩ hã 'mane, pi'õni wa'rãmi, ab're u. Te te robzabu zahuré wamhã, ab're hã baba na ma tô duré sabu zahuré, pi'õ norĩ nhimirowasu'u zarina. Te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusihi hãiba hã te te ãsãmri zahuré õ na. — ãne te tãma rowasu'u zahuré, Zezusihi ma, Tezopasi norĩ hã.

25-26 Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ zahuré, ãne:

— E niha bété, waihu'u su'u aba õ di, sazei aba da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u mono bã, Danho'reptui'wa na rob'ui'ére hã. Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã te za a'ã robzépata, rowasédé, da te tãma 'manharĩ wamhã. Taha parip si, te za rowẽ ãma 're sãmra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãpisutuzéb uwaibaba. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré, sõ'awi tãma siwasu'u zahuré õ nherẽ, Danho'reptui'wa na.

27 Romhã ré, ma tô ãwana Danho'reptui'wa na rob'ui'ére za'ra ni. Tawamhã Mozési te te ãma ãrob'ui'ére na, te oto tãma rob'rãzarõtõ zahuré.

Taha pari, uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ, te te ãma ìrob'ui'éré za'ra na, te tãma rob'rãzarõtõ zahuré.

²⁸ Tawamhã ma tô rob'umhutu za'ra oto, 'ri wa'õtõ u hã, Emausi u hã. Zezusi hã te aré tiwi timorĩ waré zahuré. ²⁹ Taha wa, ma tô tãma nharĩ zahuré, tiwi morĩ zahuré tã da:

— Wa'rata asãmra a'â. Ma tô wawi tihâiwahã. Te za wawi tirobra. — ãne te tãma nharĩ zahuré.

Taha wa, ma tô ãzé 'ri para u, ì'rata sãmra zahuré da, a'â. ³⁰ Tawamhã ì'rata te tinhamra zahuré, siré saihuri da. Sãmra wamhã, ma tô ì'u'êne hã ti'â, Zezusi hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ì'u'êne hã. Ma tô tãma sõmri zahuré. ³¹ Taha wa, ma tô oto waihu'u zahuré, Zezusi hã. Tazahã, ma tô tiwi aimani zahuré. ³² Taha wa, te ìsa'u sima rowasu'u zahuré, ãne:

— Bãdãdi na we te te wama rowasu'u mono ré hã, e watoĩ òre, wapẽ'ẽ 'remhã. Wato sina, wa we wa te wapari. Wapari ze ti. — ãne te sima rowasu'u zahuré.

³³ Tawamhã awa'awi, ma tô tiwahutu zahuré, Zeruzarẽ u neb da apã. Simasisi wamhã, ma tô Zezusihi siré norĩ hã sabu za'ra, 11 na ìhãiba za'ra hã. 'Ri para, te siré ai'ubumro, ìsazei'wa norĩ me.

³⁴ — Tô sena, ma tô Wanhib'apito hã hãiwa'udu. Simahã ma, ma tô sihãi'ré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, datẽme ìsimasisi norĩ ma.

³⁵ Tawamhã Wanhib'apito, bãdãdi na ìtẽme ìwisi zahuré na, ma tô asa dama rowasu'u zahuré, ìsazei'wa norĩ ma. Duré, Wanhib'apito te te ìwaihu'u zahuré zém na, ma tô siwasu'u zahuré. ì'u'êne te te tãma ìwẽ'ẽ zahuré na, ma tô duré Wanhib'apito

hã waihu'u zahuré. ãne na ma tô siwasu'u zahuré, Zezusihi zazei'wa norĩ ma.

ZeZusi hã, tizazei'wa norĩ ma, ãsihãi'réze wasu'u Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

³⁶ Tawamhã ãsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u zahuré ré, ma tô Zezusi hã ãwa'wa tizab za'ra. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³⁷ Tawamhã dahãiba warõ newa, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra. ³⁸ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô ãma aipẽ'ẽwara za'ra wa'wa. E marĩ da, ma tô ãwawã za'ra wa'wa, ãhãiwa'utuzém na. ³⁹ ãnhib'rada, 'madãã za'ra wa'aba. Duré ãpara hã 'madãã za'ra wa'aba. Ma'ãpé oto ãzaze za'ra wa'aba. Wa hã tô, Zezusi. Dahãiba warõ hã nhi õ di, duré hi õ di. Wa hã ãnhi ré hã, duré ãhi ré hã. Ma'ãpé asib'rata na ã'upi za'ra wa'aba, tô sena ãzaze za'ra wa'aba da. ⁴⁰ — ãne ma tô Zezusi hã tãma si'ru za'ra. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã tãma sõ'a za'ra, duré tipara hã. ⁴¹ ãmreme te te wapari za'ra wamhã, te 're to za'ra, tipẽ'ẽ na. Tãma rowẽ uptabi za'ra di. Tane nherẽ, Zezusi hã hãiwa'utu õ newa, te te ãma saze za'ra õ di. Taha wa, mrab zô te sadanharĩ za'ra oto, Zezusi hã:

— E mra, te aima tihãimana za'ra wa'wa. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁴² Tawamhã syry na ma tô tãma sõmri za'ra, tepe zebre hã. ⁴³ Tawamhã ma ti'ã, te te 'rẽne da, ãsõ'a za'ra. ⁴⁴ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Romhã ré wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, ai'rata 're ãnhamra za'ra wa'aba mono ré hã, marĩ

hã za ĩzô ĩwairébé mono na, Mozésihi nhimi'ui'ére zarina, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ére zarina, duré ĩsõ're na rob'ui'ére zarina. — Āne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhã ma tô ãne tãma waihu'u za'ra, ĩbaihã na rob'ui'ére zarina:

— Romhã ré ma tô ãne ĩãma rob'ui'ére za'ra ni: “Danho'reptui'wa te za robzépata za'ětē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. Tane nherē, bådâ maparane ãma si'utõrĩ õ ré, te za hãiwa'udu apã, ab're hawi. ⁴⁷ Duré, te za ĩwasu'uwē na ĩsadawa para te te 're dapo're pu'u za'ra, ãne: ‘Dawasédé hã te za da te 're rēme pese za'ra. Tawamhã te za te te dama 're aparĩ dawasédé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.’ Āne te za ĩwasu'uwē na uburé te te ãma 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bã. Zeruzarē ãma ĩsãna'rada hã za.” Āne ma tô duré romhã ré ãma rob'ui'ére za'ra, ĩbaihã na hã. ⁴⁸ A norĩ wa'wa hã ma tô ĩãma ĩmadã'ã za'ra wa'wa, ĩdã'ãzé hã. Duré ĩhãiwa'utuzé hã ma tô ĩãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za ĩwasu'u wē'wa, 're anomro aba mo. ⁴⁹ Wa hã wa za we atēme satõrĩ za'ra wa'wa, ĩmama te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Taha wa, te za a'ã 'ri ahã ãma sô asimipari za'ra wa'wa, hãiwa hawi te we atēme ĩsatõrĩ za'ra wa'aba zéb u, ĩwaihu'u pese na 're ĩmorĩ ne, 're anomro aba mono da. — Āne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

*Zezusi hã, hãiwa u ĩmorĩzé wasu'u
Marcusi 16.19-20; Atusi 1.9-11*

⁵⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã te te simro, 'ri ahã nhiti, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tamomo te te rob'umhutu

za'ra wamhã, ma tô tinhib'rada hã wahutu, tisi hawimhã, ãwẽ hã te te tãma sãmri za'ra da, Zezusi hã. ⁵¹ Tawamhã taha ré, ma tô tiwi timorĩ za'ra. Ìmama hã ma tô tiwi âri za'ra, hãiwa u. ⁵² Tawamhã ãsa'u, te Zezusihi ãma tiwata za'ra, hi'rãtitõ. To sina, te apã ai'aba'rẽ, Zeruzarẽ u. ⁵³ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb ãma, te 're si'ubumroi u'ãsi, 'ri 'wawi wa'ra 're, ãma 're wata u'ãsi za'ra mono da.

'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavãnte (BR:xav:Xavãnte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavãnte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavãnte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavãnte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

CXCV

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c